

การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2556

การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2556

จรงค์วิรัช ทะพิงค์แก. (2556). การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ.

การศึกษาการปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้ประกอบอาชีพครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย รวมถึง การปรับตัวและการต่อรองกับความคาดหวังของสังคม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเปิดพื้นที่ทาง สังคมให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ประกอบอาชีพครู โดยศึกษาผ่านเรื่องเล่าของผู้ให้ ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 4 คนซึ่งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพครูและให้นิยามว่าตนเองเป็นกะเทย

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทยได้ใช้ความรู้และความสามารถ ในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านวิชาการ ทักษะการแก้ปัญหา ความสามารถทางการสอน เป็นต้น ในการสร้างการยอมรับจากสังคม และยังทำให้เห็นว่าในการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นไม่สามารถ ตัดสินได้จากภาพลักษณ์ภายนอก พฤติกรรม หรือการแสดงออกแต่เพียงอย่างเดียวใดอย่างหนึ่ง หากแต่ ต้องยังพิจารณาถึงศักยภาพของบุคคลในการพิจารณาร่วมด้วยในด้านการแสดงความเป็นตัวตนของ แต่ละบุคคลนั้นมีทั้งการยอมรับที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคมและปฏิเสธเงื่อนไขของสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกที่จะให้ความสำคัญกับความเป็นตัวตนของบุคคลหรือให้ความสำคัญกับบริบททางสังคม เพื่อให้พวกเขาสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมนั้นๆ ได้อย่างปกติสุข

GENDER ADAPTATION AND NEGOTIATION IN TEACHER ROLE

Present in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2013

JarongwithTapingkae. (2013). *Gender Adaptation and Negotiation in Teacher Role*. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. TotsawornManeesrikum.

The objectives of this study were 1) to examine the way of life of Kathoey teachers who were working as school teachers, 2) to explore their adaptation as well as negotiation with social expectation and 3) to create the public awareness along with the public space to the school teachers who have diverse genders. The narrative approach was used for data analysis. The narrators of four cases were drawn from four school teachers who defined themselves as Kathoey.

The study revealed that school teachers who possessed Kathoey gender used their potential such as academic knowledge, problem-solving skills, and teaching skills in order to be well-accepted from the society. Moreover, the findings showed that personal abilities should be considered important for being a good role model which could not be judged by image, behaviors, and particular expressions. The identity of Kathoey teachers was either adjusted or refused to the social norms depending on the identity or the social context that suited their lifestyle and made them live.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู
ของ จรุงศิวิชัย ทะพิงค์แก ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

ประธาน

.....
(อาจารย์ ดร.พิศมัย รัตน์โรจน์สกุล)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

ในการทำวิจัยเกี่ยวกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศครั้งนี้ จะมีอาจสำเร็จลงได้โดยหากปราศจากการเปิดโลกทัศน์และมุมมองทางวิชาการที่ได้จากการศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่คอยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อย่างมีเคยเห็นดีเห็นชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล ที่คอยให้ความรู้ คำปรึกษา ให้มุมมองที่แตกต่างในการทำวิจัย และความอนุเคราะห์ในการให้ยืมเอกสารต่างๆ รวมถึงยังได้สละเวลาในการพิจารณา ตรวจสอบ แก้ไข สารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย และพี่สาว ที่ให้โอกาส ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจและการสนับสนุนที่ดีตลอดมา รวมถึงเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจและคอยอยู่เคียงข้างผู้วิจัยตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณนรรวรรณ ปิงกุล และคุณพงษ์ศิริ ลังการ์พินท์ ที่คอยช่วยเหลือแบ่งปันเอกสาร ข้อมูลต่างๆ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ และมุมมองในแง่มุมที่แตกต่างหลากหลายเกี่ยวกับสังคม รวมถึงคอยเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดเวลา และที่สำคัญขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

จรงค์วิษฐ์ ทะพิงค์แก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. บรรทัดฐานทางเพศของสังคมไทย.....	8
2. บรรทัดฐานที่ถูกกำหนดด้วยวาทกรรมรักต่างเพศ.....	13
3. เพศสภาพแบบกะเทยกับอัตลักษณ์ที่แตกต่าง.....	16
3.1 ซิกมันด์ ฟรอยด์ : ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ.....	17
3.2 ฌาค ลาก็อง : จิตวิเคราะห์และภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง.....	18
3.3 คาร์ล กุสตาฟ จุง : หน้ากากและความเป็นเพศในบุคคล.....	19
3.4 มิทเชล ฟูโกต์ : วาทกรรมและความเป็นเพศ.....	20
4. สถาบันทางการศึกษากับความเข้าใจในเรื่องเพศสภาพและเพศวิถี.....	21
5. การให้คุณค่าของความเป็นครูในสังคมไทย.....	23
6. เพศสภาพและเพศวิถีที่แตกต่างในบทบาทของความเป็นครู.....	25
7. เพศสภาพแบบกะเทยในบทบาทของความเป็นครู กับการต่อรองกับความคาดหวังของสังคม.....	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ขั้นตอนการเก็บข้อมูล.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	32
การรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การนำเสนอข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4วิถีชีวิตและการสร้างตัวตนของผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทย	38
1. การสร้างบรรทัดฐานทางเพศในครอบครัวกับการรับรู้ความแตกต่าง ในเพศสภาพของตนเอง.....	39
2. ธรรมเนียมปฏิบัติในครอบครัวกับความคาดหวังในเพศสภาพ.....	40
3. ครรลองชีวิต(กะเทย)ที่ติดขัดกับเงื่อนไขของสังคม.....	41
3.1 บรรทัดฐานทางเพศที่ถูกสร้างขึ้นภายในสถาบันทางการศึกษา.....	42
3.1.1 บรรทัดฐานทางเพศภายในโรงเรียน.....	42
3.1.2 บรรทัดฐานทางเพศภายในมหาวิทยาลัย.....	43
3.2 กลุ่มเพื่อนกับการสร้างและแสดงตัวตนตามเพศสภาพ.....	46
4. การยอมรับ/ไม่ยอมรับตัวตนของกะเทยในสังคมนอกข้าง.....	48
5. การปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับความแตกต่าง.....	49
5.1 การยอมรับเงื่อนไขของสังคม.....	49
5.2 การประนีประนอมกับเงื่อนไขของสังคม.....	50
6. ความพยายามสร้างการยอมรับในเพศสภาพของตนเองต่อคนรอบข้าง.....	51
5การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทความเป็นครู	54
1. การสร้างความเข้าใจต่อเงื่อนไขของการเป็นครูที่ดี.....	54
2. เมื่อก้าวเข้าสู่บทบาทความเป็นครู.....	56
2.1 ปฏิบัติงานสะท้อนจากสังคมแวดล้อมเมื่ออยู่ในบทบาทครู.....	57
2.2 การปรับตัวและต่อรองในรูปอบบของการประนีประนอม.....	59
2.3 การสร้างอำนาจการต่อรองบนเพศสภาพแบบกะเทย.....	62
2.4 การท้าทายต่อบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดี.....	65
6บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
บทสรุปและอภิปรายผล.....	68
การปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างปกติสุข ในเงื่อนไขทางสังคมที่แตกต่างกัน.....	68
การปรับตัวและการสร้างการยอมรับในบทบาทของความเป็นครู.....	69
ข้อเสนอจากการวิจัย.....	70
ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	75
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ถึงแม้ว่าในสังคมไทยปัจจุบันจะให้การยอมรับในความหลากหลายทางเพศของมนุษย์มากขึ้น หากแต่ในบางสาขาอาชีพ ความหลากหลายทางเพศยังคงถูกตั้งคำถามและถูกปิดกั้นในการเข้าถึงการประกอบอาชีพนั้นๆ ด้วยคำถามที่ว่า ความหลากหลายทางเพศมีความเหมาะสมกับสาขาอาชีพนั้นๆ หรือไม่ โดยการพิจารณาเรื่องความเหมาะสมนั้นสมาชิกในสังคมเป็นผู้นิยามและให้ความหมาย และผ่านกระบวนการของสถาบันที่นำเอาการให้คุณค่าของสมาชิกในสังคมไปสร้างเป็นกรอบ หรือวาทกรรม(Discourse)ว่าด้วยคุณสมบัติหรือความเหมาะสมในแต่ละสาขาอาชีพ ซึ่งกระบวนการสร้างวาทกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากการส่งผ่านความคิดความเชื่อจากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง ซึ่งคอยตอกย้ำการนิยามให้ความหมายเหล่านั้นให้เป็นที่ไปในทิศทางที่สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเป็นชายและความเป็นหญิง หรือที่เรียกกันว่าวาทกรรมรักต่างเพศ (Heterosexuality discourse)ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่มีคุณลักษณะบางประการที่ไม่เข้าพวกกับวาทกรรมหลักของสังคม (Grand narrative)ถูกเบียดขับและถูกสร้างความแปลกแยก (Alienation)และสร้างความเป็นอื่น (Otherness)ให้กับบุคคลเหล่านั้น (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. 2545: 24-33) ด้วยกระแสการจัดจำแนกภายใต้วาทกรรมรักต่างเพศ ทำให้เพศมิได้มีอยู่เพียง 2 เพศ หากแต่เกิดเพศในความหมายที่แตกต่างจากเดิมกล่าวคือ เพศ (Sex) ที่เคยกล่าวถึงในการระบุความแตกต่างให้กับชายและหญิงตามสรีระของบุคคล ความหมายของเพศได้ถูกสันคลอนจากกระบวนการสร้างความเป็นอื่นให้กับบุคคลที่มีความเป็นเพศที่แตกต่าง ทำให้เกิดการแยกย่อยความหมายนอกเหนือจากเพศสรีระที่กำกับความเป็นเพศของบุคคลออกเป็น เพศสภาพ (Gender) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงความแตกต่างของนัยและความหมายที่สังคมเป็นผู้กำหนดให้ (ยศ สันตสมบัติ. 2548: 2)และเพศวิถี (Sexuality) ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภาพรวมของบุคคลโดยหมายรวมถึงการรับรู้ที่เราคือใคร มีความคิดความเชื่ออย่างไร รู้สึกอย่างไร แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ใดๆ ความสัมพันธ์ที่มีกับบุคคลรอบข้าง รวมไปถึงอัตลักษณ์ทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของบุคคล (นภาพรณห์ หะวานนท์. 2554: 23-24)

ความหลากหลายทางเพศถือได้ว่าเป็นผลผลิตของการจำแนกความแตกต่าง การสร้างความเป็นอื่นให้กับบุคคลที่มีความแตกต่างไปจากสมาชิกส่วนใหญ่ ซึ่งความแตกต่างเหล่านั้นได้มีการนิยามการสร้างคำเรียกให้กับบุคคลที่มีเพศสภาพและเพศวิถีแตกต่างไปจากชายและหญิงตามความเข้าใจบนพื้นฐานวาทกรรมรักต่างเพศที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็น เกย์ กะเทย ทอม ดีเซลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศสภาพที่เรียกว่า “กะเทย” นั้น เป็นลักษณะที่ถูกสังคมจับจ้อง (Gazed)เนื่องจากอิทธิพลของวาทกรรม 2 ชุดที่ซ้อนทับกันอยู่ทั้งในเรื่องวาทกรรมรักต่างเพศและ

วาทกรรมแบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy discourse) ซึ่งมีผลให้สังคมไทยเชิดชูและให้คุณค่าและความสำคัญกับ “ความเป็นชาย” การที่กะเทยอยู่กึ่งกลางระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิง กล่าวคือการที่กะเทยมีเพศสรีระโดยกำเนิดเป็นชาย หากแต่ จิตใจหรือความพึงพอใจโน้มเอียงไปทางเพศหญิง ซึ่งส่งผลให้ทั้งพฤติกรรม การแสดงออก วิธีการคิด การดำเนินชีวิต รวมถึงการให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างไปจากเพศชายตามการรับรู้ของสังคมทั่วไป ดังนั้น “กะเทย” จึงเป็นสิ่งที่สังคมใช้เรียกขาน ในการที่บุคคลที่มีอัตลักษณ์แตกต่างในลักษณะดังกล่าว ซึ่งการให้ชื่อ (Label) หรือการเรียกขานดังกล่าวจึงเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความเป็นอื่น (Otherness) ให้กับบุคคล ซึ่งกระทำการโดยการสร้างกรอบและเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาลักษณะของความเป็นกะเทยดังกล่าวผ่านสถาบันต่างๆ ในสังคมความเป็นกะเทยจึงได้ถูกสถาปนาขึ้นมาในสังคมในรูปแบบของอัตลักษณ์ที่เป็นอื่น รวมไปถึงการที่บุคคลรับรู้ถึงความเป็นกะเทยของตนนั้นก็ก็เป็นกระบวนการที่สังคมคอยตอกย้ำคุณค่าและมอบความหมายเหล่านั้นให้กับบุคคล เมื่อบุคคลสวมรับบทบาทและความหมายดังกล่าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของตัวบุคคล เท่ากับว่าบุคคลได้สร้างอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนแบบกะเทยตามความหมายและการนิยามที่สังคมได้เป็นผู้มอบให้ รวมไปถึงเป็นการสยบยอมต่ออำนาจที่ทำให้ตนกลายเป็นอื่นในสังคมไปด้วย

นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับความเป็นเพศของบุคคลในสังคมแล้วยังพบว่าการให้คุณค่าดังกล่าวยังถูกเชื่อมโยงไปสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ ซึ่งลักษณะของระบบปีตาธิปไตยหรือระบบชายเป็นใหญ่ที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนานมีผลให้ลักษณะงานต่างๆ ถูกจัดแบ่งไว้ให้สำหรับแต่ละเพศ เป็นต้นว่า งานที่ต้องใช้แรงงาน ใช้กำลัง เช่น ในการทำไร่ ทำนา จะต้องเป็นงานของผู้ชาย ส่วนงานดูแลครอบครัว ดูแลบ้านเรือนนั้น เป็นงานของผู้หญิง ซึ่งในแต่ละยุคสมัยและในแต่ละสังคม ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบคุณค่าเกี่ยวกับงานดังกล่าว จากลักษณะงานในระบบเกษตรกรรมก้าวเข้าสู่ระบบการแบ่งงานในสังคมอุตสาหกรรม บทบาทหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัวซึ่งแต่เดิมถูกจัดให้กับเพศชายเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ในทางกลับกันในสังคมอุตสาหกรรม เพศหญิงก็สามารถที่จะเป็นผู้หารายได้หลักในการหาเลี้ยงครอบครัวได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเพศชาย จะเห็นได้ว่าบริบทของเพศกับการทำงานนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและลักษณะสังคม (ยศ สันตสมบัติ.2548: 10-17) แต่ทว่าในลักษณะของการแบ่งงานที่ใช้เพศเป็นเกณฑ์ในการแบ่งดังกล่าวนั้นถึงแม้ว่าในปัจจุบันความเหลื่อมล้ำของบทบาทของแต่ละเพศจะเลือนลางลง ประกอบกับการเกิดขึ้นของเพศที่หลากหลายจึงเกิดประเด็นปัญหาใหม่ขึ้นเนื่องจากเพศที่ไม่สามารถที่จะจัดเข้ากับเพศชายหรือเพศหญิงตามความเชื่อกระแสหลัก ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศถูกมองในแง่ของบุคคลชายขอบ (Marginal people) ของสังคม เกิดปัญหาในการนิยาม การเลือกปฏิบัติ เนื่องจากการเกิดความคลุมเครือในเรื่องเพศว่าจะจัดจำแนกกลุ่มบุคคลดังกล่าวไว้ในเพศใด เพราะการจำแนกก่อนหน้านี้ได้มีการจำแนกเพศไว้สำหรับงานในลักษณะต่างๆ เพียง 2 เพศคือหญิงและชายเท่านั้น บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในบรรทัดฐานของความเป็นหญิงและความเป็นชาย อีกทั้งการนำเสนอบทบาทในการประกอบอาชีพของกะเทยต่อ

สังคม มักจะถูกนำเสนอในแง่ของการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความสวยงาม เช่น งานทางด้าน การออกแบบ ดีไซน์ การแสดง เป็นต้น จนทำให้เกิดการสร้างค่านิยมความเชื่อที่ผิดๆ โดยการมอง กะเทยแบบภาพในทำนองเดียวกัน (Stereotype) ว่ากะเทยนั้นมีความรู้ความสามารถจำกัด เฉพาะงานในลักษณะดังกล่าวเท่านั้น (กิตติกร สันคติประภา. 2550: 9, 48) แต่โดยความเป็นจริง แล้วกะเทยมีลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual) ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านของ บุคลิกลักษณะ ความคิด ความสนใจ ความรู้และความสามารถ เฉกเช่นเดียวกับเพศหญิงและเพศ ชายทั่วไป ดังนั้นกะเทยแต่ละคนย่อมมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป ไม่ได้ถูก จำกัดอยู่ในกรอบความคิดความเชื่อที่เคยถูกเข้าใจดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งศักยภาพในการประกอบ อาชีพของกะเทยก็มีอยู่อย่างหลากหลายภายใต้สาขาความรู้ที่ได้สั่งสมมาแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็น ความเป็นวิศวกร สถาปนิก นักธุรกิจ นักการตลาด แพทย์ รวมไปถึงนักวิชาการแขนงต่างๆ แต่ทั้งนี้ ด้วยกรอบวาทกรรมแบบรักต่างเพศที่ได้สร้างมายาคติ (Myth) ในการกำหนดคุณลักษณะให้กับ อาชีพต่างๆ รวมถึงการให้คุณค่าในการกำหนดลักษณะของบุคคลในการประกอบอาชีพต่างๆ ของ สังคมไทยนั้นยังมิให้การยอมรับถึงความหลากหลายทางเพศดังกล่าวมากนัก ทำให้บางสาขาอาชีพ ยังคงเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพที่เกี่ยวข้องกับระบบ การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ ในฐานะผู้ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกของ สังคม

ในอาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่มีบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์อันได้แก่ นักเรียนนักศึกษา และการที่บุคคลจะก้าวเข้ามาสู่อาชีพดังกล่าวจะต้องมีทั้งความรู้และประสบการณ์ ด้านต่างๆ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดให้กับศิษย์และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนให้กับศิษย์ได้อย่าง เหมาะสม ภายใต้บริบทสังคมแบบรักต่างเพศ การแสดงบทบาททางเพศของครูจึงต้องเป็นบทบาทที่ ถูกต้องเหมาะสมตามความคาดหวัง หรือบรรทัดฐานอันดีงามของสังคม กล่าวคือ ครูที่เป็นเพศชาย ต้องแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมกับความเป็นเพศชาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ดังนั้น กรอบในการแสดงตัวตนของครู จึงถูกกำหนดขึ้นจากความคาดหวังของสังคม การมีพฤติกรรมที่ เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมมักถูกสังคมมองว่าไม่ใช่คุณลักษณะที่ดีของวิชาชีพนี้ การกีดกัน การแบ่งแยกซึ่งเกิดจากการใช้ลักษณะภายนอกมาเป็นเกณฑ์ในการให้คุณค่าต่อบุคคล เพียงอย่างเดียวโดยละเลยการพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล มีผลทำให้โอกาสในการ พัฒนาประเทศชาติในด้านต่างๆ ลดลง เนื่องจากการขาดแคลนซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเพียงเพราะความแตกต่างทางเพศสภาพและเพศวิถีของบุคคลซึ่ง ส่งผลให้บุคคลนั้นไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม ดังเช่นกรณีของสถาบันราชภัฏในปี พ.ศ.2540 ซึ่งได้มีการกำหนดนโยบายไม่รับผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหรือพฤติกรรมรักร่วมเพศ เข้ามาศึกษา ในสถาบัน ทำให้เกิดกรณีถกเถียงกันขึ้นในเรื่องของสิทธิและความเท่าเทียมกันในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาชีพครู (เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา.2546: 67)

จะเน้นการวางตัวหรือภาพลักษณ์ในวิชาชีพครู จึงถือได้ว่ามีความสำคัญ ในฐานะตัวแบบของนักเรียนนักศึกษา การที่บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยจะได้รับการยอมรับในวิชาชีพครูนั้นย่อมต้องสร้างการยอมรับจากสังคม โดยอาศัยความรู้ความสามารถของตน ประกอบกับการปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์และการรักษาความเป็นตัวตนในบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่ต้องสวมบทบาทของความเป็นครูว่า บุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะปรับตัวอย่างไรที่จะทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ยังสามารถที่จะดำรงความเป็นกะเทยของตนไม่ว่าจะเป็นในทางเพศสภาพหรือเพศวิถีที่ตนเลือกไปพร้อมกันได้ได้อย่างไร มีการตอรองในเรื่องของบทบาทระหว่างความเป็นครูและความเป็นกะเทยอย่างไร โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาโดยใช้การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) ของบุคคลซึ่งมีเพศสภาพแบบกะเทยที่ประกอบอาชีพครู ผ่านเรื่องเล่าของบุคคลเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาการให้คุณค่า การให้ความหมายที่มีส่วนสำคัญในการปรับตัวเพื่อตอรองกับบรรทัดฐานของสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย และเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับบุคคลที่ได้เลือกวิถีชีวิตแบบกะเทย เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตภายใต้สังคมที่มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างปกติสุข

คำถามวิจัย

วิถีชีวิตและการสร้างตัวตนของผู้ประกอบอาชีพครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยนั้นเป็นอย่างไร และมีแนวทางในการปรับตัวและตอรองระหว่างความเป็นกะเทยกับความเป็นครูตามความคาดหวังของสังคมอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการปรับตัวและการตอรองตามเพศสภาพ ในบทบาทความเป็นครูนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้ประกอบอาชีพครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ซึ่งประกอบไปด้วย การสร้างตัวตน การปรับตัว การตอรองกับค่านิยม ความคาดหวังของสังคมตลอดจนการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างบทบาทความเป็นกะเทยของตนเอง และความคาดหวังของสังคม เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจถึงการสร้างตัวตนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย และแนวทางที่บุคคลใช้ในการปรับตัวเพื่อสร้างการยอมรับภายใต้บทบาทความเป็นครูของตน อีกทั้งความรู้ที่ได้จากเรื่องราวของกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ยังเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาให้กับบุคคลที่รู้สึกว่าคุณเองนั้นรู้สึกเป็นทุกข์ ไม่สบายใจ หรือมีปัญหาในการดำเนินชีวิตในวิถีทางที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีข้อมูล มีทางเลือกในการที่จะอยู่ร่วมกับสังคมภายใต้บริบทของความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข และสามารถแสดงศักยภาพในด้านความรู้และความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ที่ให้นิยามว่าตนเองเป็นกะเทย และเป็นผู้ซึ่งประกอบอาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 4 คน โดยการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องด้วยคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเฉพาะ ดังนั้นในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลนั้นจึงมาจากการแนะนำของผู้ที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพศสรีระ หมายถึง ลักษณะทางเพศของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิดซึ่งถูกกำหนดให้มีการจำแนกเพศของบุคคลออกเป็น 2 เพศคือ เพศชายและเพศหญิง ตามลักษณะของอวัยวะสืบพันธุ์ และอาจจะมีกรณีพิเศษที่บุคคลที่มีอวัยวะเพศของทั้ง 2 เพศอยู่ในบุคคลเดียวกันเรียกว่าบุคคลที่มีลักษณะกะเทยแท้ (Hermaphrodite)

เพศสภาพ (Gender) หมายถึง การบ่งบอกถึงความแตกต่างของเพศ การแสดงออกถึงความเป็นเพศ รวมไปถึงอัตลักษณ์ของความเป็นเพศ ซึ่งความเป็นเพศนั้นมิได้ถูกจำกัดตามเพศสรีระของแต่ละบุคคลเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึง ความหมายของเพศซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยสังคมในการแสดงออกซึ่งความเป็นเพศนั้น ประกอบไปด้วย พฤติกรรมการแสดงออก กิริยาท่าทาง บุคลิกลักษณะ รวมไปถึงการแสดงออกผ่านสินค้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นเพศของบุคคล

เพศวิถี (Sexuality) หมายถึง ความคิด ความเชื่อ อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออัตลักษณ์ทางเพศของตน รวมไปถึงความสนใจทางเพศ ความพึงพอใจทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของบุคคล

เพศสภาพแบบกะเทย หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีเพศสรีระเป็นชาย ในขณะที่เดียวกันในด้านของพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้นมีความโน้มเอียงไปทางเพศหญิง รวมไปถึงรสนิยมในการแต่งกาย และบุคคลได้ให้การนิยามเกี่ยวกับตัวตนของบุคคลนั้นว่ามีได้จัดอยู่ในกลุ่มผู้ชาย หรือผู้หญิง หากแต่ได้ให้การนิยามกับตนเองว่าตนเองเป็น “กะเทย”

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การที่บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือการแสดงออกของตนเพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมในบริบทหนึ่งๆ ของสังคม เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้ง การปฏิเสธ หรือการไม่ยอมรับจากสังคม

การต่อรอง (Negotiation) หมายถึง การที่บุคคลใช้คุณลักษณะ หรือจุดเด่นของตนในทางใดทางหนึ่งในการนำเสนอต่อสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับ หรือเพื่อให้เกิดประโยชน์บางประการแก่ตน อีกทั้งยังเป็นการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างความต้องการของบุคคลและความต้องการของสังคม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นเพศนั้นเป็นสิ่งที่สังคมเป็นผู้มอบให้กับบุคคล บนพื้นฐานของวาทกรรมรักต่าง เพศซึ่งให้ความสำคัญกับเพศชายและเพศหญิงเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้กะเทยและบุคคลที่มีความ หลากหลายทางเพศอื่นๆ ถูกอำนาจของวาทกรรมหลักของสังคมสร้างความเป็นอื่นทางเพศให้กับ บุคคลเหล่านั้น และกีดกันเบียดขับความแตกต่างเหล่านั้นไปสู่พื้นที่ชายขอบของสังคม การต่อสู้ เรียกร้องพื้นที่ในสังคมของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศทำให้ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการ ยอมรับในการดำรงอยู่ของความหลากหลายดังกล่าว แต่ถึงกระนั้นภายใต้การยอมรับดังกล่าว ความคิดความเชื่อที่อยู่ภายใต้วาทกรรมรักต่างเพศยังคงส่งผลต่อ ทศนคติของบุคคลในสังคมและ การปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งที่เป็นการปิดกั้น ลดทอนโอกาสด้านต่างๆ ใน สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงศักยภาพของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งในการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในลักษณะเพศสภาพแบบกะเทย ในบทบาทอาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ สังคมให้การยอมรับนับถือในฐานะที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิทยาการความรู้ให้กับสมาชิกของสังคม อีกทั้งยัง เป็นผู้ที่คอยขัดเกลาสมาชิกของสังคมให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม แต่ด้วยเพศสภาพแบบ กะเทยนั้น สังคมยังคงติดภาพลักษณะของความแตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคมในเรื่องของเพศ ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่อยู่ในบทบาทอาชีพครูนั้นไม่ได้รับการตอบรับที่ดีจาก สังคมเท่าที่ควรในแง่ของการเป็นตัวแบบที่ดีให้กับนักเรียน ดังนั้นในการที่กะเทยที่อยู่ในบทบาท อาชีพครูนั้นจะแสดงศักยภาพของตนให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้นจึง ประกอบไปด้วยกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยทำให้ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยสามารถที่จะต่อรอง กับความคาดหวังของสังคม และยังสามารถที่จะคงความเป็นตัวตนของความเป็นกะเทยของตน ต่อไปได้

ในการศึกษาถึงการปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพ ในบทบาทความเป็นครูนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเสนอหัวข้อต่างๆ ตามลำดับซึ่งประกอบไปด้วย

1. บรรทัดฐานทางเพศของสังคมไทย
2. บรรทัดฐานที่ถูกกำหนดด้วยวาทกรรมรักต่างเพศ
3. เพศสภาพแบบกะเทยกับอัตลักษณ์ที่แตกต่าง
  - 3.1 ชิกมันด์ ฟรอยด์ : ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ
  - 3.2 ฌัก ลาก็อง : จิตวิเคราะห์และภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง
  - 3.3 คาร์ล กุสตาฟ จุง : หน้ากากและความเป็นเพศในบุคคล
  - 3.4 มิทเชล พูโกต์ : วาทกรรมและความเป็นเพศ

4. สถาบันทางการศึกษากับความเข้าใจในเรื่องเพศสภาพและเพศวิถี
5. การให้คุณค่าของความเป็นครูในสังคมไทย
6. เพศสภาพและเพศวิถีที่แตกต่างในบทบาทของความเป็นครู
7. เพศสภาพแบบกะเทยในบทบาทของความเป็นครูกับการต่อรองกับความคาดหวังของสังคม

ซึ่งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสังคมและวาทกรรมรักต่างเพศที่ครอบงำสังคมและกำกับความเป็นไปของสังคม และแนวทางในการต่อรองกับอำนาจของวาทกรรมหลักของสังคมของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย รวมถึงแนวทางในการปรับตัวและการต่อรองกับความคาดหวังของสังคมในอาชีพครู เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกับสังคมภายใต้ความขัดแย้งได้อย่างปกติสุข

1. บรรทัดฐานทางเพศของสังคมไทย

สังคมไทยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) และความทันสมัย (Modernization) ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญทัดเทียมอารยประเทศ ในแง่ของการยกระดับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทำให้มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตภายใต้กระแสของความเจริญแบบสมัยใหม่ กระแสโลกาภิวัตน์และความทันสมัยใหม่ ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งวัตถุสิ่งของต่างๆ จากทั่วทุกมุมโลก แต่รวมไปถึงวิทยาการ ความรู้ ค่านิยม รวมไปถึงวัฒนธรรมต่างๆ จากมุมหนึ่งของโลก ที่สามารถส่งผ่านไปยังอีกมุมหนึ่งของโลกได้อย่างรวดเร็ว ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร และการคมนาคมขนส่ง จึงไม่เป็นการยากที่จะถ่ายทอดสิ่งต่างๆ จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการครอบงำในปัจจุบันนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็วกว่าในอดีตมาก ไม่ว่าจะเป็นการครอบงำทางความรู้ความคิด ค่านิยม ต่างๆ ซึ่งในอดีตอาจต้องอาศัยทั้งการใช้กำลังเข้าบังคับ ควบคุม และอาศัยระยะเวลาอันยาวนานในการครอบงำและเปลี่ยนแปลงแนวความคิด วิถีชีวิต ค่านิยมต่างๆ ของสังคมหนึ่งให้เชื่อ ให้ปฏิบัติตามแนวทางของอีกสังคมหนึ่ง

ประเทศไทยได้รับเอาค่านิยมของความเจริญเยี่ยงตะวันตกเข้ามาในช่วง รัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศในแถบตะวันตก เริ่มเข้าสู่ยุคความทันสมัยซึ่งแสดงให้เห็นได้จากการออกล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจต่างๆ ในทวีปตะวันตก เพื่อแย่งชิงแหล่งทรัพยากรในการที่จะนำทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้กลับไปพัฒนาประเทศของตน ซึ่งการล่าอาณานิคมนั้นไม่ได้เป็นแต่เพียงการเข้าไปยึดครองแหล่งทรัพยากรเท่านั้น หากแต่ยังแฝงไว้ด้วยการเข้าครอบครองทางความคิด โดยการอ้างความทันสมัยของประเทศตนเป็นที่ตั้ง เมื่อประเทศใดที่มีวิถีการปฏิบัติหรือแนวทางการดำเนินชีวิตที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานของประเทศตน เพียงเพราะไม่เคยรับรู้ว่ามีวิถีชีวิตเหล่านั้นดำรงอยู่ (นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. 2545: 24-25) จึงทำการเหมารวมไปว่าประเทศเหล่านั้นยังไม่พัฒนา

ต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีแบบแผนเป็นไปตามที่เจ้าอาณานิคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสม ไม่เพียงแต่วิถีชีวิตเท่านั้นที่ถูกเปลี่ยนแปลง แต่รวมไปถึงค่านิยมความเชื่อต่างๆ ที่ถูกอิทธิพลของศาสนาของประเทศตะวันตกเข้าครอบงำความเชื่อท้องถิ่นของประเทศเหล่านั้น สำหรับในบางแห่งสามารถที่จะผสมกลมกลืนกันไปได้ระหว่างศาสนาใหม่และความเชื่อดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น แต่ในสำหรับบางแห่งศาสนาใหม่ก็เข้าดบังเบียดขับความเชื่อดั้งเดิมจนเลือนหายไป (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2554: 4-6, 313-322) ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศใดเลยก็ตาม แต่ถึงกระนั้นก็ยังถูกรุกรานจากต่างประเทศหลายครั้งหลายครา ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ความกดดันจากประเทศตะวันตกทำให้ประเทศไทยต้องมีสิ่งที่แสดงถึงความไม่เป็นอารยประเทศไม่แพ้ชาติตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชน การมีประวัติศาสตร์ของชาติที่ดำรงมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สิ่งเหล่านี้ได้ถูกใช้เป็นอำนาจในการต่อรอง(Negotiation)ต่อข้ออ้างของเหล่าผู้ล่าอาณานิคมในการที่จะเข้ามาพัฒนาประเทศที่ยังล้าหลังให้เข้าสู่การพัฒนา แต่ถึงกระนั้นในการที่จะทำให้ประเทศไทยมีความทันสมัยเยี่ยงประเทศตะวันตกนั้นต้องอาศัยวิทยาการความรู้ที่เป็นที่ยอมรับของชาวตะวันตก ดังนั้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้เริ่มการส่งเหล่าขุนนางไปศึกษาหาความรู้จากต่างประเทศเพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ก้าวทันความทันสมัยเยี่ยงอารยประเทศ

นอกเหนือจากวิชาความรู้ที่ได้มากจากต่างประเทศแล้ว ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของตะวันตก ได้ถูกส่งผ่านมาทาง “นักเรียนนอก” เหล่านี้ด้วย ยกตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมการแต่งกายของชายหญิง ที่ต้องแต่งกายให้มิดชิด การรับประทานอาหารเข้าด้วยอาหารแบบฝรั่งพร้อมกับกาแฟ เป็นต้น นอกจากนี้ค่านิยมของความเป็นเพศยังได้รับเอาแนวคิดมากจากประเทศอังกฤษในยุคสมัยของพระนางเจ้าวิคตอเรียที่ 1 ซึ่งค่านิยมนี้ได้ให้คุณค่าของเพศของบุคคลไว้ตามเพศกำเนิดของบุคคลที่ถูกแบ่งตามลักษณะทางกายภาพไว้เพียง 2 เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง และความสัมพันธ์ของบุคคลทั้งสองเพศนั้นจะต้องเป็นความสัมพันธ์ที่มุ่งการสืบทอดเชื้อสาย สืบทอดเผ่าพันธุ์เป็นสำคัญ และยังรวมไปถึงค่านิยมของครอบครัวแบบ “ผัวเดียวเมียเดียว”(Monogamy) ซึ่งหลายๆ อย่างมองดูแล้วขัดแย้งกับค่านิยมความเชื่อของคนไทยในสมัยก่อน แต่ถึงกระนั้นค่านิยมเหล่านี้ ถูกใช้สืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ไม่ว่าจะเป็น การเลือกใช้ หรือบังคับให้ใช้เรื่อยมา จนกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งสมาชิกของสังคมต้องยึดถือ และปฏิบัติตาม (สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. 2544: 85-90)

ดังนั้นความเป็นเพศของบุคคลจึงเป็นสิ่งที่สังคมเป็นผู้มอบให้ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นสถานะทางสังคมที่บุคคลได้รับจากสังคมนับแต่ลืมตาขึ้นมาดูโลก การระบุว่าบุคคลนั้นจะเป็นชายหรือหญิง ครอบครัวและสังคมจะเป็นผู้มอบหมายความหมายให้นับตั้งแต่เกิด สืบเนื่องต่อมาตลอดช่วงการเจริญเติบโต บุคคลถูกกระทำจากสังคมอยู่ตลอดเวลาในการที่จะขัดเกลาให้บุคคลเป็นไปในสิ่งที่สังคมกำหนด และคาดหวังเอาไว้

จากการที่บุคคลได้ถูกกำหนดให้เป็นเพศชายหรือเพศหญิงตามที่ตนได้ถือกำเนิดมาแล้ว บุคคลจะถูกขัดเกลาให้รู้ถึงความหมายของความเป็นชายและความเป็นหญิงของตนผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ตามบรรทัดฐานของสังคมผ่านสถาบันต่างๆ ตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันสังคม ซึ่งสถาบันต่างๆ เหล่านี้จะคอยตอกย้ำความคิด ความเชื่อหลักเกี่ยวกับความเป็นเพศของสังคมซึ่งตั้งอยู่บนวาทกรรมรักต่างเพศ (Heterosexual discourse) ซึ่งฝังลึกอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน ที่ให้ความสำคัญกับความ รักต่างเพศ ซึ่งเชื่อว่า เพศของมนุษย์มีเพียง 2 เพศ คือเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น และ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น จะเป็นอื่นไป มิได้ ความเชื่อเหล่านี้ถูกปลูกฝังจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการการขัดเกลาทาง สังคมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งจะต้องปฏิบัติต่อ บุคคลให้เหมาะสมกับเพศของเขาเหล่านั้น เพื่อเป็นการสอนให้บุคคลเรียนรู้บทบาทของตนตาม บรรทัดฐานที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ไม่เพียงแต่การปฏิบัติต่อบุคคลเท่านั้น การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนที่จะทำให้บุคคลเรียนรู้ในเรื่องของการปฏิบัติตามแบบอย่างที่ถูกต้อง เหมาะสม เรื่อยมาจนถึงสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่บุคคล ตลอดจนเป็น สถาบันที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ประสบพบเจอกับสังคมที่กว้างขึ้นกว่าสถาบันครอบครัว การที่บุคคล ได้พบปะกับบุคคลอื่นๆ ที่พื้นฐานทางครอบครัว พื้นทางทางสังคมและสิ่งแวดล้อม บุคลิกลักษณะ ค่านิยม และแนวความคิดที่แตกต่างหลากหลาย ทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วย และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ระหว่าง บุคคลและกลุ่มบุคคล

สถาบันทางการศึกษานั้นจัดได้ว่าเป็นอีกสถาบันที่มีความสำคัญต่อการสร้างตัวตนของ บุคคลไม่ว่าจะโดยการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนสิ่งที่สังคมคาดหวังต่อ บุคคล รวมถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลเพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตในอนาคต หรือแม้กระทั่งกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจ ทัศนคติต่างๆ ของบุคคล โดยมีกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มอ้างอิง นอกเหนือจากสถาบันทางการศึกษาแล้ว อีกหน่วยทางสังคมหนึ่งที่บุคคลจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการขัดเกลาของบุคคลคือ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ บุคคลรอบข้างที่ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย ทั้งที่เป็น ทางการและไม่ใช่ทางการ อาทิเช่น กลุ่มเพื่อน คนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มทางสังคมเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในฐานะที่บุคคล ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องและจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของกลุ่มที่ตนเข้าไปสังกัด หรือเข้าไป มีความสัมพันธ์ด้วย ไม่เพียงแต่พฤติกรรมเท่านั้นยังรวมถึงความคิด ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ ต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งสถาบันทางสังคมต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาถึงอิทธิพลของสังคมในการกำหนด คุณค่า ความหมาย ของสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงการกำหนดความคิดความเชื่อของบุคคลในฐานะสมาชิกของสังคม ค่านิยมในเรื่องเพศนั้น

สังคมก็มีบรรทัดฐานความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม กล่าวคือ สังคมได้ให้คุณค่ากับวาทกรรมรักต่างเพศ ความสัมพันธ์ของบุคคลใดที่แตกต่างไปจากวาทกรรมหลักของสังคมมักจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม อาทิเช่น ความรักของชายรักชาย หรือ หญิงรักหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมยังคงมองว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ผิดไปจากวิถีที่เป็นปกติของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการสืบพันธุ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นไม่ได้ใช้ความเป็นเพศของตนผ่านอวัยวะเพศให้ถูกต้องเหมาะสมตามหน้าที่ของมัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันนั้นถูกมองเป็นสิ่งที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานของสังคม เป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติ เบี่ยงเบน ซึ่งความแตกต่างไปจากบรรทัดฐานเหล่านั้นได้ถูกสร้างขึ้นภายใต้วาทกรรมของความรักต่างเพศซึ่งมีความชอบธรรมอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ดังนั้นเมื่อมีสิ่งที่เกิดขึ้นมาต่อต้านวาทกรรมหลักของสังคมจึงมักจะถูกเบียดขับ หรือกีดกันออกไปโดยการสร้างความเป็นอื่น (Otherness) ให้กับพฤติกรรมเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดคุณค่าของความสัมพันธ์เหล่านั้นว่าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นเรื่องผิดปกติ ไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้วาทกรรมหลักถูกสั่นคลอน

แต่ในปัจจุบันการปรากฏตัวขึ้นของความหลากหลายทางเพศมิให้พบเห็นกันได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การเปิดเผยตัวเองของเกย์ กะเทย ทอม เลสเบียน หากพิจารณาตามเพศสรีระหรือเพศทางชีวภาพนั้น บุคคลยังคงมีอยู่เพียง 2 เพศ คือชายกับหญิงซึ่งยึดตามลักษณะภายนอกของบุคคล แต่ความหลากหลายดังที่กล่าวมานั้น เป็นความหลากหลายทางด้านเพศสภาพและเพศวิถี กล่าวคือการทำที่บุคคลเลือกที่จะไม่ดำเนินวิถีชีวิตให้ตรงตามเพศสรีระ และความคาดหวังของสังคมที่คาดหวังต่อเพศใดเพศหนึ่งเท่านั้น จึงได้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) ต่างๆ ขึ้นมาหรือที่เรียกกันว่าเพศสภาพ (Gender) และวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน หรือที่เรียกว่าเพศวิถี (Sexualities) สิ่งเหล่านี้มิใช่สิ่งที่บุคคลได้มาโดยกำเนิด เช่นเดียวกับความเป็นเพศซึ่งบุคคลที่มีได้แต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่บุคคลได้มาภายหลังโดยการมอบความหมายให้ของสังคม และบุคคลก็เป็นผู้เลือกเอาอัตลักษณ์ความเป็นเพศในแบบต่างๆ จากความหมายที่สังคมเป็นผู้กำหนดไว้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลเพื่อให้เหมาะกับความต้องการ ความปรารถนาภายในของบุคคล ถึงแม้ว่าความเป็นเพศที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคมที่บุคคลได้เลือกนั้นจะขัดแย้งหรือไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม บุคคลจะมีวิธีการแสดงความเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างของตนเองนั้นแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น สิ่งแวดล้อมทางสังคมของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ส่วนบุคคล ทักษะการปรับตัวและการเผชิญปัญหาของแต่ละบุคคล ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีอัตลักษณ์ของความเป็นกะเทยที่ครอบครัวให้การยอมรับ กล่าวที่จะแสดงออกถึงความเป็นกะเทยของตนทั้งที่บ้านและในที่สาธารณะ แต่ในทางกลับกัน บางคนอาจจะแสดงออกเฉพาะในที่ที่ตนได้รับการยอมรับ เช่น ในที่สาธารณะ แต่เมื่ออยู่กับครอบครัวบุคคลอาจจะต้องสวมหน้ากาก (Persona) หรือสวมบทบาทเพศ (Gender role) ของความเป็นเพศชายตามความคาดหวังของครอบครัว เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือความรู้สึกที่ตนไม่พึงพอใจขึ้นในครอบครัว (Mattoon, 1981: 28-30; นภาพรณัฏ ะวานนท์; และ ชีรวัลย์ วรรณไพบย. 2554: 123-128) เป็นต้น จะเห็นได้ว่า

ในการเลือกที่จะเปิดเผยตนเอง หรือแสดงความเป็นตัวตนของบุคคลซึ่งมีความหลากหลายทางเพศ นั้น มีบางกลุ่มที่กล้าเปิดเผยตนเองต่อสังคมเพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองเลือกและมีความสุขกับการเป็นตัวของตัวเอง แต่ยังคงมีอีกกลุ่มที่ยังต้องคอยปิดบังหรือซ่อนความเป็นตัวตนเอาไว้ภายใต้หน้ากากของความเป็นชายที่สังคมให้คุณค่าให้การยอมรับเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

ในปัจจุบันการเปิดเผยตัวตนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลที่มีอัตลักษณ์แบบชายรักชาย ไม่ว่าจะเป็นกะเทยหรือเกย์ก็ตาม จากการที่สังคมได้เปิดกว้างเกี่ยวกับเรื่องรสนิยมความชอบส่วนบุคคลและสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกมากขึ้น ทำให้บุคคลมีพื้นที่เฉพาะในการที่จะแสดงความเป็นตัวตนของตนเองได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อภาพยนตร์ โฆษณา และอินเทอร์เน็ต ที่ซึ่งบุคคลสามารถที่จะเข้าไปสร้างพื้นที่ความเป็นส่วนตัว ในการที่จะเข้าถึงข้อมูลด้านต่าง ๆ อีกทั้งสถานบริการเฉพาะสำหรับชายรักชายยังสามารถพบให้ได้ทั่วไป เช่น ร้านอาหาร ผับ บาร์สำหรับชาวเกย์ในย่านถนนสีลม สถานบันเทิงในภูเก็ตและพัทยา ที่มีการแสดงของสาวประเภทสอง หรือกะเทย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่ดึงดูดทั้งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี สถานที่เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมีความต้องการที่แตกต่างไปจากเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ที่บุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะเปิดเผยหรือแสดงความเป็นตัวตนของตนได้อย่างสะดวกใจเนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบข้างของเขาก็เป็นบุคคลที่มีรสนิยมความชอบที่เหมือนหรือคล้ายกัน จึงไม่รู้สึกว่าจะตนเองถูกแบ่งแยกหรือถูกมองว่าเป็นตัวประหลาด จากการเกิดขึ้นของพื้นที่เฉพาะดังกล่าวอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเริ่มกล้าที่จะแสดงตัวต่อสังคมมากขึ้น กล้าที่จะเปิดเผยและแสดงตัวต่อสาธารณะมากขึ้น อีกทั้งการเปิดโอกาสให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าวในการแสดงความสามารถในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา ความสามารถหรือทักษะในการประกอบอาชีพในศาสตร์แขนงต่างๆ ทำให้เกิดการยอมรับในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น บุคคลเหล่านี้มีพื้นที่ในสังคมมากขึ้นทั้งในแง่ภูมิศาสตร์ ในแง่ของสังคมและในแง่ของการเมือง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร. 2554: 154-155) กล่าวคือบุคคลเหล่านี้ไม่ต้องหลบซ่อนปกปิดความเป็นตัวของตัวเอง สามารถที่จะแสดงความเป็นตัวตนของตนเองออกมาได้ในทุก ๆ บริบท อีกทั้งไม่ต้องย้ายถิ่นที่อยู่เพื่อหลีกหนีสังคมที่ไม่ให้การยอมรับไปสู่สังคมที่ให้การยอมรับในความแตกต่างของตน แต่ถึงกระนั้นก็เชื่อว่าการยอมรับนั้นจะให้อิสระเสรีในการปฏิบัติตนไปเสียทุกด้าน หากแต่บางบริบททางสังคมบุคคลเหล่านั้นยังต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของจารีตประเพณีของสังคมไทย ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของอาชีพครู ถึงแม้ว่าสังคมจะให้การยอมรับในความแตกต่างทางเพศแต่ถึงกระนั้น ครูในฐานะที่เป็นตัวแบบ และผู้ให้ความรู้ ทั้งในด้านวิชาการ ศิลปะ และวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นผู้ปลูกฝังคุณลักษณะที่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมให้นักเรียนดังนั้น การแสดงบทบาทของครูจึงต้องเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย บุคลิกลักษณะ และพฤติกรรม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน การที่ครูผู้

ที่มีความหลากหลายทางเพศไม่ว่าจะในด้านเพศสภาพและ/หรือในด้านเพศวิถี การที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ก็ตามยังคงถูกรอบของสังคมและกรอบของความเป็นครุคอกกำหนดควบคุมการ แสดงออกเหล่านั้นให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม

2. บรรทัดฐานที่ถูกกำหนดด้วยวาทกรรมรักต่างเพศ

ดังที่ได้กล่าวมาเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับวาทกรรมรักต่างเพศซึ่งสังคมไทยให้ความสำคัญ และยึดเอาเป็นบรรทัดฐานของสังคมในการกำหนดกฎระเบียบ ประเพณีค่านิยมต่างๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องครอบครัว การสมรส ทรัพย์สิน หรือแม้กระทั่งมรดก เป็นต้น กฎหมายต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ถูกตราขึ้นบนพื้นฐานของวาทกรรมรักต่างเพศที่ให้ความสำคัญกับการสืบเชื้อสายเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ ความสัมพันธ์ กิจกรรม ต่างๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นชายและความเป็นหญิงซึ่งเบียดขับความหลากหลายทางเพศออกไป อีกทั้งยังได้สร้างกรอบความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศขึ้นมา และส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม และสร้างความเป็นอื่นให้กับสิ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากวาทกรรมหลักของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่ถูกระบวนทางสังคม สร้างความเป็นอื่นทางเพศ (Sexual others) ให้กับกลุ่มคนเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ซึ่งในการสร้างความเป็นอื่นทางเพศของสังคมไทยนั้นเป็นการรับเอาแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศมาจากแนวคิดตะวันตกเข้ามาใช้ในการนิยามถึงความเป็นอื่น โดยอาศัยวาทกรรมรักต่างเพศแบบตะวันตก ซึ่งมีข้อจำกัดในการนิยามอัตลักษณ์แบบกะเทยของสังคมไทยที่มีความหลากหลายทั้งในด้านอัตลักษณ์รวมไปถึงเพศวิถีที่ซับซ้อน (วิลาสินี พิพิธกุล. 2547: 94-102; อ้างอิงจาก Morris. 1994. *“Three Sexes and Four Sexualities: Redressing the Discourses on Gender and Sexuality in Contemporary Thailand.”* *Position: East Asia Cultures Critique* 2 (1). pp. 15-43) และเมื่อความหลากหลายทางเพศได้ถูกทำให้กลายเป็นอื่นทำให้สังคมมองว่าบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีความแตกต่างไปจากบรรทัดฐานอันดีงามของสังคม เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในยุคหนึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นสิ่งผิดปกติ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ป่วย ต้องได้รับการบำบัดรักษา อีกทั้งยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านวิถีการดำเนินชีวิต หรือแม้กระทั่งการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเอง ทำให้ผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทย มักจะถูกจับจ้องเป็นพิเศษ (Gazed) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีกะเทยเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น เหตุการณ์ใช้ความรุนแรงซึ่งฝ่ายกะเทยเป็นผู้กระทำ มักจะตกเป็นประเด็นที่คนส่วนใหญ่ในสังคมวิพากษ์วิจารณ์ และมองว่าบุคคลที่มีความเบี่ยงเบนทางเพศมักจะมีอารมณ์รุนแรง ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากการนำเสนอของสื่อ ซึ่งมักตอกย้ำความเชื่อเหล่านี้ให้กับสังคม จนทำให้เกิดการตีตรา (Label) และการเกิดภาพในทำนองเดียวกัน (Stereotype) ในการเชื่อมโยงเรื่องของความเป็นกะเทยเข้ากับอารมณ์รุนแรง หรือความไม่มั่นคงทางอารมณ์ แต่หากมองในแง่ของความเป็น

มนุษย์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกะเทย ผู้ชาย หรือผู้หญิง การเกิดอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงนั้นสามารถที่จะเกิดขึ้นได้กับทุกเพศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะในการจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นของแต่ละคน แต่เนื่องด้วยการกระทำของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยนั้น ได้ถูกจับจ้องจากสังคม กล่าวคือ การเป็นกะเทยที่ละเมิดบรรทัดฐานในเรื่องการแสดงออกทางเพศ และการมีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงที่เป็นการละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมในเรื่องของการประพฤติที่เหมาะสม จึงทำให้กะเทยถูกทำให้กลายเป็น “คนชายขอบ” (Marginal people) ของสังคม ซึ่งจากกระบวนการทำให้เป็นชายขอบดังกล่าว ได้สร้างมายาคติให้กับสังคมในแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น การประกอบอาชีพของสาวประเภทสองหรือกะเทย ในยุคสมัยหนึ่งมีความคิดความเชื่อที่ว่าบุคคลเหล่านี้สามารถประกอบอาชีพได้เฉพาะงานประเภทสวยงาม เช่น การแสดงโชว์ต่างๆ ช่างแต่งหน้า ช่างทำผม ช่างเสริมสวย เป็นต้น ซึ่งเป็นการจำกัดขอบเขตของสายอาชีพการทำงานของบุคคลเหล่านี้โดยกรอบค่านิยมความเชื่อของสังคม (สิทธิพันธ์ บุญญภิกษมภาร; รัตนภูมิ สามีคศิริคาร์มย์; และพิมพ์วัลย์ บุญมงคล. 2551: 2) อีกทั้งในช่วงปี พ.ศ.2540 ที่ทางสถาบันราชภัฏ ได้เคยมีการออกประกาศเกี่ยวกับการไม่รับบุคคลที่มีความเบี่ยงเบนทางเพศเข้าศึกษา แสดงให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติ การกีดกันสิทธิและโอกาสในการแสวงหาความรู้ และการแสดงศักยภาพของบุคคลเหล่านั้น (เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา. 2546: 67; สุริชัย หวันแก้ว. 2550: 102-107) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันค่านิยม ความเชื่อดังกล่าวเหล่านี้จะค่อยๆ เลือนหายไปจากสังคมไทย แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความเชื่อหรือค่านิยมใหม่ๆ เกิดขึ้นตามมาอยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ว่าจะการมีเพศวิถี หรือเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิดของตน มักมีอารมณ์ที่แปรปรวน มีความก้าวร้าว มีสภาพจิตใจที่ไม่มั่นคง เป็นต้น หากพิจารณาจากค่านิยมความเชื่อดังที่กล่าวมา สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอยู่ในทุกเพศไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายรวมไปถึงบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งจะเห็นว่าสังคมได้จับจ้องหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษ เมื่อบุคคลที่มีความแตกต่างไปจากบรรทัดฐานของตนกระทำในสิ่งที่อยู่นอกเหนือความคาดหวังของสังคมหรือผิดไปจากบรรทัดอันดีงามของสังคม ทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวตกเป็นเหยื่อของการจับจ้องนั้น จนทำให้ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศถูกมองไปในทางที่แย่งลง

ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศนั้น เป็นการประกอบสร้างของสังคม เพื่อสร้างความแตกต่างทางเพศ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้สร้างภาพลักษณ์เหล่านั้นขึ้นมาหรือการที่สังคมมอบภาพลักษณ์เหล่านั้นให้กับบุคคล ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างไปจากคนส่วนมาก หากมองในมุมมองของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศดังกล่าวอาจจะกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่พวกเขาได้สร้างความเป็นตัวตนของตัวเองซึ่งในการรับรู้ส่วนบุคคลของเขามองว่าเพศซึ่งถูกแบ่งออกเป็นเพียงชายและหญิงนั้นไม่สามารถที่จะนิยามความเป็นตัวตนของพวกเขาได้ การสร้างภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของความเป็นเกย์ กะเทย ทอม ดี เหล่านี้ ล้วนเป็นการสร้างที่ยึดเหนี่ยว สร้างพื้นที่ในการแสดงความเป็นตัวของตัวเองในสังคม แต่หากมองในแง่ของภาพลักษณ์ที่สังคมเป็นผู้มอบให้ นั้นอาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ผิด

แปลกไปจากบรรทัดฐานของสังคม การมอบความเป็นอื่น ที่นอกเหนือจากความเป็นชายเป็นหญิงให้ นั้นจึงเป็นวิธีการในการที่จะบ่งบอกหรือแยกแยะสิ่งที่แตกต่างออกจากความปกติหรือความเป็นธรรมชาติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการแยกพวกเขาออกจากพวกเรา ซึ่งส่งผลให้เกิดหลายสิ่งหลายอย่างตามมาไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติในด้านต่างๆ การประเมินคุณค่า ความสามารถจากภาพลักษณ์ดังกล่าว รวมไปถึงการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรในด้านต่างๆ การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือการรับบริการด้านต่างๆ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.2554: 148-149)

ความคิดความเชื่อบนพื้นฐานวาทกรรมรักต่างเพศนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ในยุคสมัยใหม่เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันที่อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นยุคหลังสมัยใหม่ การยอมรับในเรื่องความหลากหลายทางเพศมีมากขึ้นในหลายๆ แห่ง อาทิเช่นในบางรัฐของสหรัฐอเมริกา ได้มีการยอมรับกรณีของคุณแต่งงานที่เป็นเพศเดียวกัน มีการรับรองสถานภาพการสมรส การอยู่ร่วมกันของกลุ่มบุคคลดังกล่าว และในอีกหลายๆ ประเทศที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับสถานภาพและวิถีชีวิตของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ถึงแม้ว่าในประเทศไทยยังไม่มี การออกกฎหมายหรือการยอมรับในเรื่องนี้เป็นทางการ แต่สังคมไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเกี่ยวกับค่านิยมความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องหลากหลายทางเพศในหลายๆ ด้าน กล่าวคือมีการยอมรับในความแตกต่างเหล่านี้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกทหารเกณฑ์ซึ่งแต่เดิมเคยได้มีการระบุงสาเหตุของการไม่สามารถที่จะรับเข้าเป็นทหารเกณฑ์ในกรณีของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยหรือสาวประเภทสองเนื่องจากมี “สภาวะความผิดปกติทางจิตใจ” หรือ “โรคจิตถาวร” ซึ่งข้อความดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในอนาคตของบุคคลเหล่านั้นในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านหน้าที่การงาน หรือด้านสังคม เปรียบเสมือนการตีตราความผิดปกติ (Stigmatize) ให้กับบุคคลที่มีความแตกต่างเหล่านั้นแต่ในปัจจุบันทางกระทรวงกลาโหมซึ่งได้เคยเกิดกรณีถูกฟ้องร้องเนื่องจากการระบุในเอกสารการคัดเลือกทหารหรือ สด.43ของผู้ที่เข้ารับ การคัดเลือกที่เป็นกะเทยด้วยถ้อยคำว่า “โรคจิตถาวร” ได้ดำเนินการแก้ไขข้อความดังกล่าวโดยให้เหตุผลด้านอื่นแทน ไม่ว่าจะเป็น การมีขนาดของร่างกายไม่ได้ตามมาตรฐานตามหลักเกณฑ์ของการคัดเลือกทหารหรือ การเป็นบุคคลที่มีเพศสภาพไม่ตรงตามเพศกำเนิดของตน เป็นต้น ซึ่งทำให้กลุ่มบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยหรือสาวประเภทสองที่ผ่านกระบวนการของการคัดเลือกทหารสามารถที่จะดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้ดีขึ้นโดยปราศจากการตีตราอันเนื่องมาจากความแตกต่างของพวกเขา (เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย. 2555: ออนไลน์;Sanders. 2011: 238-239) หรือแม้กระทั่งการให้การสนับสนุนจากทางภาครัฐในธุรกิจบันเทิง ซึ่งประกอบไปด้วยการแสดงโชว์ของสาวประเภทสอง ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในเมืองท่องเที่ยวสำคัญๆ เช่น พัทยาและภูเก็ต ที่ล้นแล้วแต่ได้รับความสนใจและความนิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้ทำให้วิถีชีวิตของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยหรือสาวประเภทสองสามารถที่จะอยู่ร่วมกับสังคมได้ดีขึ้นกว่าแต่เดิมซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เนื่องด้วยความแตกต่างทางด้านวิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมและการแสดงออกต่างๆ ทำให้บางคนถึงกลับต้องปกปิดความต้องการ

หรือตัวตนของตนเองไว้จากสังคมรอบข้าง หรือบางคนจำเป็นต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมจากสังคมที่ตนเคยไม่ได้รับการยอมรับไปอยู่ในที่ ๆ ไม่มีใครรู้จักตนและสามารถที่จะแสดงความเป็นตัวตนของตนเองได้อย่างเต็มที่(เปรมปรีดา ปราโมชน์ ณ อยุรยา. 2546: 38-40)

3. เพศสภาพแบบกะเทยกับอัตลักษณ์ที่แตกต่าง

การก้าวเข้าสู่วิถีชีวิตของการมีเพศสภาพและเพศวิถีแบบกะเทยของแต่ละคนนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล บางคนอาจเกิดการตระหนักรู้ในตัวตนของตนเองในช่วงระยะเวลาอันสั้น บางคนใช้เวลานาน ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะบ่งบอกถึงการเกิดขึ้นหรือการได้มาซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นกะเทยของแต่ละบุคคล แต่ในภาพรวมยังมีจุดร่วมที่มีความเหมือนกันคือบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยมักจะทำให้เหตุผลต่ออัตลักษณ์ของความเป็นกะเทยของตนว่า ตนนั้นเป็นชายแต่เพียงร่างกาย หากแต่ภายในจิตใจของตนเองนั้นเป็นหญิง การแสดงออกทั้งทางด้านภาพลักษณ์และพฤติกรรมจึงมีความคล้ายคลึงกันในกลุ่มของกะเทย ในการตระหนักรู้ถึงความเป็นเพศที่แตกต่างของบุคคลนั้นมีหลายงานวิจัยที่ได้พยายามทำการศึกษาถึงการได้มาซึ่งอัตลักษณ์กะเทย แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อตัวของอัตลักษณ์ดังกล่าวยังคงคลุมเคลือแตกต่างกันออกไปโดยมีองค์ประกอบหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู การปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง สิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อบุคคล ฯลฯ ซึ่งในแต่ละปัจจัยก็ส่งผลต่อการก่อตัวของอัตลักษณ์ของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล แต่ถึงกระนั้นการบุคคลจะเลือกสวมรับอัตลักษณ์แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของแต่ละบุคคล ความพึงพอใจส่วนบุคคล ปัจจัยต่างๆ มีบทบาทเพียงแต่การเสนอทางเลือกในด้านต่างๆ ให้กับบุคคล การที่บุคคลเลือกที่จะมีอัตลักษณ์หรือมีบุคลิกภาพแบบใดนั้น เป็นสิ่งที่บุคคลเป็นผู้กำหนดโดยใช้ปัจจัยภายนอกอื่นๆ เข้าร่วมในการพิจารณา ซึ่งการเกิดขึ้นของอัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นผลจากการรับเอาสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของตัวตน (Engler. 1995: 99, 224-233) ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า สิ่งแวดล้อมภายนอกรอบๆ ตัวบุคคลนั้นมีส่วนในการพัฒนาความเป็นตัวตนของบุคคล แต่ถึงกระนั้นความต้องการภายในของบุคคลก็ยังคงเป็นตัวกำหนดถึงสิ่งที่บุคคลเลือกในแบบที่จะเป็น

3.1 ชิกมันด์ ฟรอยด์ : ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ

ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลนับตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมา บุคคลต้องเข้าไปมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว รวมถึงบุคคลอื่นๆ ทั้งในครอบครัวตลอดจนบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยในระยะแรกของช่วงชีวิตนั้น บุคคลถูกสิ่งแวดล้อมรอบข้างเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ด้วยไม่ว่า

จะเป็นพ่อแม่หรือบุคคลรอบข้างในครอบครัว ที่จะเข้ามามีปฏิสัมพันธ์รวมถึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการกิน การขบถ่าย รวมไปถึงพฤติกรรมด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิต ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสนใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในหลายๆ ช่วงวัยของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นซิกมันด์ ฟรอยด์(Sigmund Freud) ที่ได้ให้ความสนใจถึงอิทธิพลของการเลี้ยงดู ประสบการณ์ในวัยเด็ก รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ซึ่งมีส่วนในการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลขึ้น โดยฟรอยด์นั้นให้ความสำคัญกับจิตไร้สำนึกของบุคคล (Unconscious)ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการรับรู้ในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็ก และถูกเก็บเอาไว้ในส่วนของจิตไร้สำนึก ซึ่งมีส่วนในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในระยะเวลาต่อมา การเกิดขึ้นของความแตกต่างทางเพศในทัศนะของฟรอยด์ตามทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual development theory)นั้นเกิดขึ้นจากการติดข้อง (Fixation)ภายในจิตใจในระหว่างขั้นของการพัฒนาอัตลักษณ์ของบุคคลในระยะองคชาติ(Phallic stage)ซึ่งเป็นระยะที่บุคคลเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยฟรอยด์เชื่อว่าในระยะนี้บุคคลจะเกิดการเรี่ยรู้บทบาททางเพศผ่านการเกิดปมในจิตใจ(Complex) โดยฟรอยด์เรียกปมที่เกิดขึ้นในเด็กเพศชายว่าปมโอดิปัสหรือปมปิตุฆาต(Oedipus complex) ซึ่งหมายถึงการที่เด็กชายเกิดความรักในตัวมารดา และรู้สึกอิจฉาบิดาที่เป็นผู้ที่เป็นที่รักของมารดาของตน จึงต้องการที่จะขจัดบิดาของตนออกไป แต่เนื่องด้วยสภาพร่างกายที่ด้อยกว่าบิดาจึงกลัวว่าเมื่อบิดาล่วงรู้ถึงความต้องการของตนจะทำการตัดอวัยวะเพศของตนทิ้ง จึงพยายามที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของบิดา เพื่อให้ตนเป็นเหมือนบิดาและได้รับความรักจากมารดาของตน เมื่อบุคคลไม่สามารถที่จะแก้ไข หรือผ่านพ้นปมดังกล่าวไปได้ ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของอีกเพศหนึ่งยกตัวอย่างเช่น เด็กชายที่มีความรักในตัวของมารดา และติดมารดามาก และไม่ยอมรับแบบแผนของพฤติกรรมของบิดา และจะเลือกที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของมารดาแทน จึงเป็นผลทำให้เกิดอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างขึ้น ซึ่งฟรอยด์เรียกว่าปมโอดิปัสในทางลบ (Negative oedipal complex) กล่าวคือการที่เด็กผู้ชายยอมรับอัตลักษณ์ของแม่เพื่อที่จะแทนที่แม่ในความสัมพันธ์ทางเพศกับพ่อ ซึ่งทำให้เกิดเพศวิถีของการรักเพศเดียวกันขึ้น (Engler. 1995: 38-48)

ฟรอยด์ยังได้เสนออีกว่า ความเป็นเพศของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากบริบทของสังคม และวัฒนธรรม ความแตกต่างทางเพศของชายและหญิงนั้นก็เป็นผลจากการเรียนรู้ทางสังคม หากใช้เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านชีววิทยา และฟรอยด์ยังมีความเชื่ออีกว่ามนุษย์นั้นมีลักษณะเป็น บุคคลสองเพศ(Bisexual)กล่าวคือ บุคคลสามารถที่จะพัฒนาความปรารถนาทางเพศได้กับทั้งคนเพศเดียวกันและคนต่างเพศ (ยศ สันตสมบัติ. 2542: 113-114) และจากทฤษฎีพัฒนาการทางเพศของฟรอยด์ก็ได้ชี้เฉพาะลงไปทีเพศใดเพศหนึ่ง หากแต่ ฟรอยด์ชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการทางเพศนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศ ซึ่งทฤษฎีนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเกิดปมโอดิปัสนั้น มักถูกมองว่าใช้อธิบายถึงเฉพาะแต่เด็กผู้ชายเท่านั้น (Thurschwell. 2000: 50-52)

3.2 ฌาค ลาก็อง : จิตวิเคราะห์และภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง

แนวคิดของฟรอยด์เกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของบุคคลจากประสบการณ์ในวัยเด็กนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ฌาค ลาก็อง (Jacques Lacan) ที่ได้ผสมแนวคิดของฟรอยด์เข้ากับแนวคิดหลังสมัยใหม่โดยให้ความสำคัญกับการก่อตัวของอัตลักษณ์ของบุคคลในช่วงที่เกิดปมโอดิปัส โดยเขาเรียกช่วงนี้ว่าเป็นช่วงกระจกเงา(The mirror phase) ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเรียนรู้ว่าตนเองมิใช่สิ่งเดียวกับมารดา เขาได้เห็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของเขาจากปฏิกริยาที่มารดามีต่อตัวเขา ทำให้บุคคลกลายเป็นทั้งผู้มองตนเองและผู้ถูกมองในขณะเดียวกัน การตระหนักถึงความเป็นตัวตนในลักษณะนี้จะต้องแลกกับการที่บุคคลจะต้องสูญเสียความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับมารดาของตน ความเป็นตัวตนของบุคคลจะเด่นชัดขึ้นเมื่อบุคคลได้ลากเส้นแบ่งตัวเองออกจากสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งอื่นๆ รอบตัวเขา (อภิญา เพ็ญพสุกุล. 2546: 62-64)

นอกจากนั้นแล้วลาก็องยังเห็นว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นนอกเหนือจากประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลแล้วยังมีเรื่องของภาษาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยนำแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ผสมกับแนวคิดภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง โดยเชื่อว่าปัจเจกบุคคลนั้นถูกสร้างขึ้นภายในกรอบหรือโครงสร้างของสัญลักษณ์ กล่าวคือมนุษย์นั้นเริ่มเป็นสัตว์สังคมเมื่อเขาได้เรียนรู้ภาษา ด้วยเหตุนี้เขาจึงเชื่อว่า ความปรารถนา(Desire)ของมนุษย์นั้นมีได้มีอยู่ก่อนหน้าที่มนุษย์จะเข้าสู่โลกของภาษาและสัญลักษณ์ หากแต่ความปรารถนานั้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ ความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของบุคคลนั้นเป็นเพียงภาพสะท้อนที่บุคคลสร้างขึ้นจากภาพลักษณ์ที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้กับเขา

ในเรื่องของความแตกต่างทางเพศก็เช่นกันลาก็องเชื่อว่าความแตกต่างทางเพศนั้นเกิดขึ้นจาก “การแบ่งแยก” เพราะมนุษย์นั้นสามารถรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของตนได้จากการแบ่งแยกตนเองออกจากผู้อื่น และความแตกต่างทางเพศยังเป็นสิ่งที่สังคมได้หยิบยื่นความเป็นชายและความเป็นหญิงให้ มนุษย์ทุกคนจึงจำเป็นที่จะต้องรับฐานะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ซึ่งฐานะดังกล่าวนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับลักษณะทางชีววิทยาหรือร่างกายของบุคคลนั้นก็ไม่ได้และไม่จำเป็นต้องเป็นฐานะที่บุคคลนั้นพึงพอใจ ในที่นี้จะเห็นได้ว่าลาก็องนั้นมองว่ามนุษย์นั้นตกอยู่ภายใต้อำนาจการครอบงำของภาษาและสัญลักษณ์ในการกำหนดความเป็นบุคคลให้กับตน ระบบสังคมมนุษย์นั้นตั้งอยู่บนระบบของสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่จัดระเบียบแบบแผนความสัมพันธ์ต่างๆ ตลอดจนการครอบงำให้บุคคลเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างชายและหญิงผ่านกระบวนการการสร้างความเป็นตัวตนให้กับมนุษย์ หรือที่เขาเรียกว่า “กระบวนการเป็นมนุษย์” (Humanization process)(ยศ สันตสมบัติ. 2542: 90-114)

3.3 คาร์ล กุสตาฟ จุง : หน้ากากและความเป็นเพศในบุคคล

จุง (Carl Gustav Jung) ได้เสนอแนวคิดที่มีนัยในการกล่าวถึงความหลากหลายทางเพศของบุคคลว่า ในแต่ละบุคคลนั้นประกอบไปด้วยความเป็นเพศทั้งสองเพศคือ ความเป็นชาย

(Animus) ในเพศหญิง และ ความเป็นหญิง (Anima) ในเพศชายกล่าวคือในบุคคลไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างประกอบไปด้วยความเป็นชายและความเป็นหญิงโดยที่ความเป็นเพศนั้นเกิดขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในช่วงวัยต่างๆ ของชีวิต ซึ่งความเป็นเพศนั้นแตกต่างกันออกไปตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อม ค่านิยม ความเชื่อของแต่ละสังคมและวัฒนธรรมที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ (Mattoon. 1981: 84-89; Young-Eisendrath;& Dawson.1998: 92-94) เช่น ในการให้คุณค่าเกี่ยวกับความเป็นเพศของสังคมไทยที่มองว่าเพศชายต้องมีความเข้มแข็ง และเพศหญิงต้องมีความอ่อนโยน เมื่อเพศหญิงมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เข้มแข็งกล้าหาญเยี่ยงเพศชาย นั้นแสดงถึงการที่ความเป็นเพศชายที่มีอยู่ในตัวเพศหญิงนั้นมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ในทางกลับกันผู้ชายที่มีความสุภาพอ่อนโยน มีจิตใจเมตตาอารีต่อบุคคลอื่นก็เป็นการแสดงออกถึงความเป็นหญิงที่มีอยู่ในตัวเพศชายออกมาเช่นเดียวกัน เป็นต้น แต่หากมองในด้านลบของความเป็นเพศ เช่น การแสดงออกของความเป็นชายในเพศหญิง (Negative-animus) อาจจะมีผลให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความก้าวร้าว เช่น การโต้เถียง เป็นต้น และ ความเป็นหญิงในเพศชายก็อาจจะส่งผลในแง่ลบ(Negative-anima)ได้เช่นกัน เช่น การเป็นคนจู้จี้ เจ้าระเบียบ เป็นต้น (นพมาศ อังพระ(ธีรเวคิน). 2546: 53-54; Young-Eisendrath;& Dawson.1998 : 92-94)

จุงยังได้เสนอในเรื่องของการแสดงออกของบุคคล โดยเขาได้เรียกว่าหน้ากาก (Persona ซึ่งในภาษาลาตินหมายถึง Mask) จุงเห็นว่าหน้ากากนี้เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคลในตอนที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น โดยที่การแสดงออกเหล่านั้นเป็นไปเพื่อต้องการการยอมรับจากสังคมหรือเพื่อผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งหน้ากากนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคลเท่านั้นหาใช่ความเป็นตัวตนทั้งหมดของบุคคล กล่าวคือ เป็นส่วนที่บุคคลนั้นต้องการให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับตัวตนของเขาว่าเป็นอย่างไร เช่น การกล่าวคำว่า “ขอโทษ” เมื่อเราต้องการเรียกบุคคลอื่นเพื่อที่จะถามคำถามใดๆ ซึ่งจุงกล่าวว่าคำว่า “ขอโทษ” ในที่นี้มีได้แสดงถึงความรู้สึกผิดที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลแต่อย่างใด หากแต่เป็นการแสดงถึงมารยาทที่ดีหรือความสุภาพอ่อนน้อมซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมมากกว่า จุงยังกล่าวอีกว่าหน้ากากนั้นบุคคลใช้ในการประนีประนอม (Compromise) ระหว่างความต้องการของบุคคลและความต้องการของสังคมเช่น เมื่อบุคคลอยู่ในฐานะของครู บุคคลก็ต้องสวมหน้ากากที่แสดงถึงความเป็นผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์แขนงนั้นๆ ที่ตนทำการสอนอยู่ ซึ่งในขณะที่เดียวกันเมื่อละจากบทบาทของครูกลับมาที่บ้านบุคคลก็ต้องสวมบทบาทของความเป็นพ่อเป็นแม่ที่ดี เป็นต้น ซึ่งการประนีประนอมระหว่างบุคคลกับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมนั้น อาจจะมีการแตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่และแต่ละบุคคล บางคนอาจจะสวมหน้ากากที่มีความคล้ายคลึงกันกับความเป็นตัวตนของตน ในขณะที่บางคนอาจจะสวมหน้ากากที่มีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับความเป็นตัวตนของตนก็ได้ (Mattoon.1981: 28-30)การที่บุคคลจะเลือกที่จะแสดงออกเช่นไรนั้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคมของบุคคลโดยอาศัยประสบการณ์ทั้งจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะเลือกที่จะ

สวบบทบาทที่เหมาะสมและได้รับการยอมรับจากสังคม แต่ทั้งนี้ความเหมาะสมในแต่ละสังคมนั้นอาจมีแบบแผนที่แตกต่างกันออกไป (Engler. 1995: 80-85)

ในส่วนการอธิบายเรื่องปมโอดิปัสของฟรอยด์นั้น เขากลับเห็นว่าปมดังกล่าวนั้นไม่เพียงแต่เกิดขึ้นเฉพาะแต่กับเด็กผู้ชายเท่านั้น หากแต่ยังเกิดขึ้นในเด็กผู้หญิงด้วย โดยเขาเรียกปมดังกล่าวว่า ปมอิเล็คตรา หรือ ปมมาตุจฉา (Electra complex) โดยเป็นความรู้สึกของเด็กผู้หญิงที่รู้สึกอิจฉาในมารดาของตน และต้องการที่จะได้รับความรักจากบิดาเช่นเดียวกับที่บิดามอบให้มารดา แต่เมื่อตระหนักได้ว่าตนนั้นไม่สามารถที่จะขจัดหรือแทนที่มารดาของตนได้ เด็กผู้หญิงจึงพยายามที่จะเลี่ยงแบบพฤติกรรมของมารดาในทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะเป็นแบบมารดา และได้รับความรักจากบิดาในท้ายที่สุด (Larsen;& Buss. 2010: 286-289)

3.4 มิทเชล ฟูก็อดต์ : วาทกรรมและความเป็นเพศ

สิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้นมีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลทั้งในแง่ของประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล ดังนั้นอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นจึงมิได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหยุดนิ่งตายตัว หากแต่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาเพื่อการดำรงรักษาอัตลักษณ์เดิมนั้นต่างเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา แสดงให้เห็นถึงความเลื่อนไหลของอัตลักษณ์ ซึ่งไม่ได้เป็นสิ่งที่คงที่ และการที่บุคคลจะเลือกที่จะมีอัตลักษณ์ในรูปแบบใดนั้นสังคมและสภาพแวดล้อมยังมีอิทธิพลต่อการเลือกและการตัดสินใจของบุคคลเหล่านั้นด้วย(เทียมเทพ ทั้งศิริ. 2546: 85, 92-93) ในขณะที่เดียวกันมิเชล ฟูก็อดต์(Michel Foucault) กลับมองว่า การสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของประสบการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมไปเสียทีเดียวหากแต่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่สามารถที่จะเลือกที่จะเป็นในสิ่งที่เขาเห็นว่าเหมาะสมกับตนเองและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น โดยอาศัยชุดประสบการณ์ความรู้ รวมไปถึงวาทกรรมต่างๆ ของสังคมในการสร้างอัตลักษณ์ในความเป็นตัวตนของบุคคลออกมา (ธีรยุทธ บุญมี. 2551: 197-204; นภาพรณี หะวานนท์. 2554: 47-49)

จะเห็นได้ว่ามีหลากหลายแนวคิดทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงความแตกต่างทางเพศของบุคคลซึ่งมิได้มองเพศเพียงแต่เป็นสิ่งที่ขึ้นกับลักษณะทางชีววิทยาของบุคคล หากแต่ความเป็นเพศของบุคคลนั้นล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ถูกอิทธิพลจากภายนอกตัวบุคคลกำหนดคุณค่าและความหมายไม่ว่าจะเป็นในด้านของเพศสภาพหรือเพศวิถี และมอบความหมายเหล่านั้นกลับไปให้กับบุคคลในฐานะสมาชิกของสังคม ชาย หญิง หรือกะเทย ล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างความหมายผ่านภาษาซึ่งสังคมเป็นผู้กำหนด ดังนั้นในแต่ละสังคมวัฒนธรรมก็อาจจะมีการให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป ความเป็นเพศของกะเทยนั้นประกอบไปด้วยความเป็นชายและความเป็นหญิงซึ่งความเป็นเพศทั้งสองนี้ก็มิได้แตกต่างไปจากความเป็นเพศที่มีอยู่ทั้งในเพศชายและในเพศหญิงแต่อย่างใด หากแต่กะเทยนั้นแสดงออกมาซึ่งความเป็นเพศซึ่งผสมผสานระหว่างทั้งความเป็นชายและความเป็นหญิง จนนำไปสู่การสร้างตัวตนของกะเทยขึ้นจากการนิยามพฤติกรรมต่างๆ ของตนรวมไปถึงความรู้สึก

ภายในของคนที่ไม่สามารถที่จะนิยามให้เข้ากับ ความเป็นเพศชาย หรือความเป็นเพศหญิงแบบใดแบบหนึ่งได้ ทำให้เกิดการสร้างความเป็นตัวตนในรูปแบบใหม่ขึ้นมาที่อยู่นอกเหนือจากความเป็นเพศชายและเพศหญิง แต่ถึงกระนั้นอิทธิพลของค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม ก็ยังส่งผลต่อความเป็นเพศแบบกะเทยที่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวาทกรรมรักต่างเพศ ดังจะเห็นได้จากการเลือกปฏิบัติ การกีดกันเพศสภาพแบบกะเทยที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน อีกทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศนั้นก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันในแวดวงการศึกษา เนื่องด้วยเหตุที่ว่ากะเทยนั้นยังคงเป็นเพศสภาพที่ขัดแย้งต่อความคาดหวังของสังคม ทำให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นกะเทย หรือความหลากหลายทางเพศนั้นยังคงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ผิดปกติ หรือมีความเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคม

4. สถาบันทางการศึกษากับความเข้าใจในเรื่องเพศสภาพและเพศวิถี

การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยปัจจุบันนั้น ยังคงติดอยู่กับวาทกรรมรักต่างเพศ ซึ่งมุ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางเพศของชายและหญิงเป็นสำคัญ โดยสาระสำคัญของเพศศึกษานั้นมุ่งที่จะอธิบายเพียงระบบการทำงานของอวัยวะสืบพันธุ์ ระบบการสืบพันธุ์ของมนุษย์ โรคติดต่อที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ วิธีการคุมกำเนิด ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับบุคคลในการทำความเข้าใจถึงร่างกายของตนและเพศตรงข้าม หากแต่บางเนื้อหาที่มีผลให้ผู้เรียนนั้นยังมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวและยังไม่ค่อยให้ความสนใจ อาทิเช่น เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการคุมกำเนิด ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ยังคงมองว่าเป็นเพียงข้อมูลในเชิงทฤษฎี และตนยังไม่ได้เข้าไปข้องเกี่ยวหรือมีประสบการณ์กับเรื่องเหล่านั้น หากแต่ปัญหาที่เกิดจากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น การทำแท้ง หรือโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ นั้นเป็นสิ่งที่เราสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในสังคม (สุวิทนา อารีพรรค. 2550: 257-259) อันเนื่องมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดความรู้ หรือข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศศึกษานั้นยังไม่สามารถที่จะให้ความรู้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควร เนื่องด้วยสาเหตุจากหลายๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นตัวเนื้อหาหลักสูตรเอง ที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนที่ไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลา (นภาพรณัฏ หะวานนท์; และคณะ. 2554: 298-300) ซึ่งในสังคมไทยนั้นแต่เดิมได้เคยรับเอาความคิดความเชื่อในเรื่องเพศจากตะวันตกเข้ามาปรับใช้กับความเชื่อท้องถิ่นและยังให้ความสำคัญกับความคิดแบบตะวันตกที่ว่า เรื่องเพศนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเจริญพันธุ์ของบุคคล เพศสัมพันธ์มีหน้าที่เพื่อการสืบพันธุ์เท่านั้น ส่วนเรื่องทีนอกเหนือจากนั้นถูกจัดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรจะถูกพูดถึง ซึ่งความคิดความเชื่อดังกล่าวได้สร้างมายาคติเกี่ยวกับเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องส่วนตัวไม่เหมาะสมที่จะนำมาพูดถึงในที่สาธารณะ และสังคมไทยก็ยึดถือความคิดความเชื่อดังกล่าว ปฏิบัติสืบเนื่องเรื่อยมา จนทำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นกลายเป็นเรื่องที่

จำเป็นต้องถูกเลือกที่จะพูดถึง การเข้าถึงความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศก็เช่นกันที่ถูกเลือกให้เฉพาะผู้ที่มีความเหมาะสมที่สามารถจะพูดถึงได้ และเข้าถึงได้ หากแต่ความคิดความเชื่อดังกล่าวนั้นย้อนแย้งกับการเปลี่ยนแปลงไปในด้านต่างๆ ในสังคมไทย ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาด้านเทคโนโลยีด้านสื่อและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีสื่อต่างๆ ที่มีการพูดถึงเรื่องเพศ และเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร สื่ออินเทอร์เน็ต ที่เปิดกว้างให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ได้มากขึ้นและเสรีมากขึ้น ซึ่งจากที่ได้กล่าวมาถึงความขัดแย้งกับความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการจำกัดการเข้าถึงซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้บุคคลได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ในแง่ของการดูแลสุขอนามัยของตน และการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสม ทั้งนี้หลักสูตรเรื่องเพศศึกษาที่ได้กล่าวมานั้น ยังคงถูกรอบงำด้วยแนวคิดของความเหมาะสมในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวอยู่

ปัจจัยด้านตัวผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้ในสถาบันการศึกษานั้นก็มีผลต่อการจัดการศึกษาเรื่องเพศเช่นเดียวกัน กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นความคิดความเชื่อของผู้ให้การศึกษาเองที่ยังคงยึดติดและถูกรอบงำด้วยความเชื่อเรื่องของความเหมาะสมในการเข้าถึงข้อมูลเรื่องเพศ ทำให้ผู้ให้การศึกษานั้นละเลยในการที่จะให้ความรู้ที่ครบถ้วนหากแต่ให้เป็นการให้ข้อมูลเพียงบางส่วนเท่านั้น อีกทั้งรูปแบบของลักษณะการถ่ายทอดความรู้นั้นยังเป็นไปในลักษณะของการส่งผ่านความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ซึ่งไม่ได้เน้นมิติในการส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญหรือการสร้างองค์ความรู้ของตัวเองเรียน ดังนั้นจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ในเรื่องเพศอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังเกิดการสร้างระยะห่างระหว่างกันในการที่จะพูดคุยหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้อง เมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัยจึงไม่กล้าที่จะสอบถามและผู้สอนก็ไม่เข้าใจถึงธรรมชาติของผู้เรียนอย่างแท้จริงเนื่องจากผู้เรียนมิได้เปิดเผยหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย (อุษณีย์ ธโนศวรรย์, 2554: 56-85)

นอกเหนือจากเรื่องเพศสัมพันธ์แล้ว เพศศึกษายังในสังคมไทยนั้นยังมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของความหลากหลายทางเพศอยู่อย่างจำกัด จากการศึกษาของปิยรัตน์ มาร์แต็ง (อุษณีย์ ธโนศวรรย์, 2554: 84; อ้างถึง ปิยรัตน์ มาร์แต็ง, 2546: 14) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน และได้ทำการศึกษาเนื้อหาหลักสูตรของวิชาสุขศึกษา พบว่าในหลักสูตรระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น มิได้มีการพูดถึงในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันเลย หากจะมีปรากฏในส่วนของมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งทำให้เห็นว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศก็ถูกจำกัดเช่นกัน ยังคงถูกเลือกผู้ที่สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางเพศถูกจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลในการทำความเข้าใจถึงวิถีชีวิตของตนอย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้กลุ่มผู้เรียนดังกล่าวต้องหันหน้าไปพึ่งแหล่งข้อมูลข่าวสารทางเลือกอื่นๆ ซึ่งก็ยังขาดในเรื่องของความถูกต้องและเหมาะสมของข้อมูลที่บุคคลดังกล่าวเข้าไปศึกษา เนื่องด้วยไม่มีผู้มีความรู้คอยให้คำแนะนำทำให้กลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางเพศได้รับข้อมูลที่อาจไม่ถูกต้องเท่าที่ควร อาทิ

เช่น การปฏิบัติตัว การวางตัว หรือแม้กระทั่งการดูแลสุขภาพของตนเอง ไม่เพียงแต่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางเพศเองที่ประสบปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลผู้เรียนอื่นๆ ทั้งชายและหญิงก็ยังขาดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องของความหลากหลายทางเพศ ซึ่งส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของการดำรงอยู่ วิถีชีวิต และธรรมชาติของความหลากหลายทางเพศ ทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกัน การเลือกปฏิบัติกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ถึงแม้ว่าความหลากหลายทางเพศของบุคคลในปัจจุบันนั้นจะพบเห็นได้โดยทั่วไปในสถานศึกษาระดับต่างๆ ทั้งระดับโรงเรียนและระดับอุดมศึกษา แต่ก็ยังมีความแตกต่างในการยอมรับในความหลากหลายทางเพศดังกล่าว ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นเปิดกว้างสำหรับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในการแสดงตัวตน เลือกปฏิบัติตนได้ค่อนข้างเสรีกว่าในระดับโรงเรียน แต่ถึงกระนั้นใช่ว่าการเลือกปฏิบัติหรือการเบียดขับ หรือการสร้างความเป็นอื่นจะหมดไป กล่าวคือ ถึงแม้บุคคลจะมีเสรีภาพในการแสดงตัวตนที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่ก็ยังคงถูกควบคุมด้วยระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ อยู่เพียงแต่อาจจะไม่เข้มงวดเท่ากับในระดับโรงเรียน ซึ่งกฎระเบียบดังกล่าวนั้นก็ยังคงถูกครอบงำด้วยวาทกรรมรักต่างเพศ และวาทกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศที่กำหนดความเหมาะสมในการเข้าถึง และในการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศ อาจกล่าวได้ว่าสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นพื้นที่ที่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจะได้แสดงออกซึ่งศักยภาพและความเป็นตัวตนและเปิดเผยความเป็นตัวตนได้มากขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมสังคมที่เปลี่ยนไป สมาชิกในสถานศึกษามีมากขึ้นรวมไปถึงการที่จะได้พบกับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน หรือมีความสนใจในลักษณะเดียวกันมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลกล้าที่จะเปิดเผยตัวและนำไปสู่การรวมกลุ่มทางสังคม การเปิดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศที่หลากหลาย กลุ่มทางสังคมดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่ในการเรียนรู้และพัฒนาเพศสภาพและเพศวิถีของตน เป็นพื้นที่ที่ทำให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไม่รู้สึกว่าตนเองโดดเดี่ยว อีกทั้งยังช่วยให้บุคคลได้ทำความรู้จักกับตัวเองมากยิ่งขึ้นและเรียนรู้ที่จะปรับตัวและต่อกรกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคล เพื่อที่จะสามารถดำเนินวิถีชีวิตของตนภายใต้สภาวะแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม (นภาพรณัฏ หะวานนท์; และคณะ. 2554: 298-301)

5. การให้คุณค่าของความเป็นครูในสังคมไทย

ในสังคมไทย “ครู” ถือได้ว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เป็นที่ยกย่องนับถือของผู้คนในสังคม ผู้ซึ่งก้าวเดินทางในวิชาชีพครูนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ที่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เนื่องด้วยการเป็นผู้ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ รวมไปถึงคุณธรรมจริยธรรม ให้กับสมาชิกของคนในสังคม ทำให้ “ครู” ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่รอบด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้เฉพาะทางในสาขาวิชาที่ตนสอน ความรู้รอบตัวเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง

เหมาะสม ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของสังคม เพื่อการถ่ายทอด ปลุกฝังค่านิยมต่างๆ ที่เหมาะสมให้กับสมาชิกในสังคมซึ่งอยู่ในฐานะของศิษย์ อีกทั้งในฐานะตัวแบบหรือการที่ครูถูกตั้งสมณานามให้ว่าเป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” นั้นการประพฤติ การแสดงออก ทั้งทางด้านพฤติกรรมและทัศนคติของครูจะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมนั้นๆ ที่มีการให้คุณค่าเกี่ยวกับพฤติกรรมอันดีงามต่างๆ เอาไว้ ยกตัวอย่างเช่น การแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ การแสดงออกของพฤติกรรมที่สุภาพเรียบร้อย การเอาใจใส่ดูแลครอบครัวของตน ความมีระเบียบวินัยต่อหน้าที่การงานและต่อตนเอง เป็นต้น (ยนต์ ชุ่มจิต. 2553: 52-57) การประพฤติปฏิบัติดังกล่าวนี้ส่งผลในหลายแง่มุมทั้งต่อตัวนักเรียนในการที่จะนำแบบอย่างความประพฤติที่ดีงามของครูไปเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของตน การได้รับการยอมรับนับถือจากทั้งเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง รวมถึงคนในชุมชนในการที่จะนำไปสู่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่างๆ

ผู้ซึ่งประกอบวิชาชีพครูนั้น จะต้องเป็นทั้งผู้ที่มีใจรักในการเป็นครูกล่าวคือเป็นผู้ที่มีใจรักในการทำงานกับเด็ก มีความอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพทั้งของตนเองและบุคคลอื่น คุณสมบัติดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยทั้งความอดทน ความเสียสละทั้งในด้านความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เนื่องจากการที่ครูต้องคอยดูแล ปฏิบัติต่อลูกศิษย์ของตนเสมือนหนึ่งบุตรหลานของตน ในการที่จะอบรมสั่งสอนให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดี มีระเบียบวินัย เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม และครูที่ดีนั้นจะต้องเข้าใจในความแตกต่างระหว่างของบุคคล ธรรมชาติ พฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะด้วยพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน ดังนั้นครูที่ดีจะต้องปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง หรือเลือกปฏิบัติกับเด็กนักเรียนคนใดคนหนึ่ง การให้ความสำคัญ การเอาใจใส่นักเรียนควรเป็นไปอย่างทั่วถึง คุณลักษณะที่ดีของการเป็นครูนอกเหนือจากเรื่องทัศนคติภายในของครูดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีคุณสมบัติภายนอกอีกหลายประการที่มีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นครูที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กริยามารยาท การวางตัวของครู เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะที่สังเกตได้จากภายนอก ซึ่งผู้ที่เป็นผู้ประเมินคุณค่าเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งครูด้วยกันเอง มักจะใช้ในการประเมินคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีเป็นลำดับแรก

ภาพลักษณ์ภายนอกนั้นมีผลต่อการสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น (Impression) รวมถึงการสร้างการยอมรับในฐานะที่เป็นครูผู้ซึ่งเป็นตัวแบบให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกายของครูนั้น จะต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย เครื่องแต่งกายของครูไม่ว่าจะเป็น เสื้อ กางเกง กระโปรง ถุงเท้า รองเท้า นั้นจะต้องเลือกให้มีความเหมาะสม ไม่เป็นจุดเด่นจนเกินไป กล่าวคือ ไม่แต่งกายตามแฟชั่นมากเกินไป หรือใช้สีที่ฉูดฉาดจนเกินไป เนื่องจากการที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสอน ในการเป็นจุดศูนย์กลางความสนใจของนักเรียนในห้อง การที่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของครูมีความโดดเด่นสะดุดตามากเกินไปนั้น เป็นการดึงความสนใจของนักเรียนออกจาก

เนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูสอน เด็กจะมุ่งความสนใจไปที่เครื่องแต่งกายเครื่องประดับเหล่านั้นมากกว่า ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นไม่เป็นผลอย่างที่ควร(สุขุขสา ยอดกมล. 2552: 15-21) และยังส่งผลให้นักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้จดจำหรือเลียนแบบการแต่งกายของครูซึ่งอาจจะยังไม่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กนักเรียน นอกจากการแต่งกายแล้วบุคลิกลักษณะของครูยังมีอิทธิพลในแง่ของทัศนคติที่นักเรียนและบุคคลรอบข้างจะมีต่อครู บุคลิกลักษณะของความเป็นครูที่สังคมคาดหวังไว้นั้นประกอบไปด้วย การเป็นผู้ที่มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะสุภาพ การวางตัวได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เหมาะสมตามเพศของตน เนื่องจากบทบาทของครูซึ่งเป็นผู้ที่คอยอบรมสั่งสอนทั้งทางด้านวิชาการ กิริยามารยาท และทักษะด้านต่างๆ ให้กับนักเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกของครูนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทให้เหมาะสมกับความคาดหวังของสังคมถึงแม้ว่าบางครั้งตัวตนของครู หรือวิถีชีวิตของครูนั้นอาจจะขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวิชาชีพครู แต่เมื่อต้องอยู่ในสถานะภาพหรือสวมบทบาทของความเป็นครูแล้วนั้น ครูต้องยอมเสียสละละทิ้งความเป็นตัวตนของตนลงบ้างเพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับความคาดหวังตามบทบาทของความเป็นครู

6. เพศสภาพและเพศวิถีที่แตกต่างในบทบาทของความเป็นครู

เนื่องจากภาพลักษณ์ บุคลิกลักษณะของครูเป็นสิ่งที่สังคมได้คาดหวังให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ดังนั้นบุคลิกหรือลักษณะต่างๆ ของครูจึงเป็นสิ่งที่สังคมคอยจับจ้องเพื่อทำการประเมินอยู่ตลอดเวลา และการที่ครูมีบุคลิกหรือลักษณะที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานของสังคม เช่น การมีเพศสภาพหรือเพศวิถีที่แตกต่างไปจากวาทกรรมหลักของสังคมซึ่งก็คือวาทกรรมรักต่างเพศนั้นย่อมส่งผลต่อการตอบสนองที่สังคมจะมีต่อบทบาทของวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ซึ่งไม่ว่าจะเป็นลักษณะท่าทาง ซึ่งค่อนข้างที่จะเป็นที่สังเกตได้อย่างชัดเจน การแสดงออกต่างๆ รวมไปถึงลักษณะของการพูด น้ำเสียง ทำให้ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยถูกมองจากสังคมว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในเรื่องของพฤติกรรม การแสดงออก กะเทยหลายคนที่มีความรักในวิชาชีพครู มีความรู้ความสามารถที่พร้อมจะถ่ายทอดให้กับนักเรียนกลับถูกมองข้ามความรู้ความสามารถดังกล่าวโดยนำภาพลักษณ์หรือลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานมาเป็นเครื่องมือในการกีดกันกะเทยออกจากวิชาชีพนี้ จากงานวิจัยของสุนันท์ ซอมรัมย์ (2541: 96-100) เรื่องเจตคติต่อครูที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของผู้ปกครอง ครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์พบว่า เจตคติของครูผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อครูที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศนั้น ในด้านของความรู้ความสามารถด้านสังคม ด้านจิตใจและอารมณ์นั้นอยู่ในระดับเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ในขณะที่เดียวกันในด้านการเป็นตัวแทนนั้นพบว่าทั้งครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับที่ค่อนข้างไม่ดีเนื่องจากยังคงมองภาพลักษณ์ของครูในการเป็นตัวแทนที่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมในเรื่องของ

ภาพลักษณ์และการแสดงออกต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนถึงแม้ว่าสังคมในปัจจุบันจะเปิดรับในเรื่องของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นกว่าในอดีต แต่ทัศนคติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศนั้นยังคงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ซึ่งบางกลุ่มยังคงมีอคติต่อภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศอยู่ (Vander Zander, 1996: 134) ดังนั้นการที่ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยมีพฤติกรรม การแสดงออก หรือวิถีชีวิตที่ไม่ตรงตามเพศกำเนิดของตน จะสามารถดำเนินชีวิตในวิถีของความเป็นครูตามความคาดหวังของสังคมได้อย่างราบรื่นนั้นจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมในเรื่องของภาพลักษณ์ของตนให้เหมาะสมกับบรรทัดฐาน ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมได้กำหนดเอาไว้

7. เพศสภาพแบบกะเทยในบทบาทของความเป็นครูกับการต่อรองกับความคาดหวังของสังคม

การที่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศนั้นจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้นั้นต้องเริ่มจากการสร้างการยอมรับให้กับสังคมว่าถึงแม้ว่าตนเองนั้นจะมีความแตกต่างทางเพศสภาพและเพศวิถีที่ตนเลือกดำเนินชีวิต แต่ก็สามารถที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ไม่ต่างไปจากบุคคลทั่วไป บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนนั้นส่วนหนึ่งมักจะพยายามที่จะเรียนให้เก่งเพื่อให้สังคมยอมรับในความรู้ความสามารถของตน เพื่อทดแทนการที่ตนมีพฤติกรรมที่สังคมไม่ให้การยอมรับ (สุนันท์ ซอมรัมย์, 2541: 96) ความรู้ความสามารถนั้นเปรียบเสมือนเครื่องมือในการต่อรองอำนาจจากสังคม เพื่อสร้างพื้นที่ให้กับตนเองในสังคม เช่นเดียวกับครูผู้ซึ่งมีเพศสภาพและเพศวิถีที่แตกต่างไปจากวาทกรรมหลัก หรือที่กล่าวถึงในงานวิจัยชิ้นนี้ได้แก่ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยนั้น ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่พยายามที่จะใช้ศักยภาพในด้านความรู้ความสามารถของตนในการสร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเอง ซึ่งในปัจจุบันนี้มีให้เห็นได้หลากหลายทั้งในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยพิจารณาในแง่ความรู้ความสามารถเป็นสำคัญมากกว่าที่จะกีดกันด้วยเหตุผลทางภาพลักษณ์ภายนอก ซึ่งถือว่าการให้พื้นที่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้มีพื้นที่ในการแสดงศักยภาพของตนในการใช้ความรู้ความสามารถเหล่านั้นในการช่วยเหลือ พัฒนาสังคม และถ่ายทอดความรู้ของตนให้กับนักเรียนที่จะก้าวไปสู่การเป็นอนาคตของชาติ

นอกจากการใช้ความรู้ความสามารถของตนในการที่จะต่อรองกับสังคมแล้ว ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยยังต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บทบาทหน้าที่ ที่ตนได้รับในฐานะของความเป็นครู ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ของตนที่แสดงต่อที่สาธารณะ หรือการเป็นตัวของตัวเองในสถานที่ส่วนตัว สิ่งที่ควรคำนึงอย่างยิ่งคือความเหมาะสมในบริบทต่างๆ และการตอบสนองของสังคมรอบข้าง การแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละบริบทของสังคมสามารถช่วยให้รักษาความเป็นตัวของตัวเองได้และทำให้สามารถที่จะอยู่ร่วมกับสังคมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข การปรับตัวให้

เหมาะสมกับบรรทัดฐานของความเป็นครูตามแนวคิดในการสร้างความประทับใจ (Impression management) ของกอฟฟ์แมน (Goffman, 1959: 208-212) นั้น ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยอาจจะต้องสวมหน้ากากของความเป็นครูเพศชายในการแสดงออก (Performance) ต่อหน้านักเรียน เพื่อให้นักเรียนในฐานะของผู้ชมการแสดง (Audience) นั้นๆ รับผิดชอบต่อบทบาทของครูชายที่เหมาะสม ดังนั้นการแสดงบทบาทของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยในที่นี้ จึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างที่จะทำให้การแสดงบทบาทของตนสมจริงไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเครื่องแต่งกาย ทรงผม บุคลิกท่าทาง ลักษณะของคำพูด ถึงแม้ว่าจะต้องแสดงออกในสิ่งที่ขัดต่อความรู้สึกของตน เพื่อความเหมาะสมตามบรรทัดฐานของความเป็นครูที่ดี การแสดงออกตามบทบาทเพศตามที่สังคมคาดหวัง นั้นจึงเป็นเครื่องมือในการต่อรองกับสังคมของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย เพื่อให้เกิดการยอมรับของสังคม และยังเป็นการเปิดพื้นที่ในการที่จะแสดงความรู้ความสามารถของตนให้กับสังคม ในการที่จะใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวของตนไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปในอนาคต

ในการเลือกสวมบทบาทที่แตกต่างกันช่วยให้การดำเนินชีวิตบนความแตกต่างของความคาดหวังของสังคมนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น การประนีประนอม (Compromise) อัตลักษณ์ของตนนั้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยสามารถที่จะปรับตัวเข้าหาความคาดหวังของสังคมได้ พร้อมทั้งยังปรับความคาดหวังของสังคมเข้าหาความเป็นตัวตนของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยได้ ในทำนองเดียวกัน โดยอาศัยการยอมรับในด้านความรู้ความสามารถเข้ามาใกล้เคียงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวตนและความคาดหวังของสังคม (นรินทร์ องค์กรินทร์; และ ธนิกันต์ มาฆะศิริานนท์, 2549: 88-90) และยังส่งผลให้เกิดการสร้างทางเลือกของทั้งสองฝ่ายในการที่จะสลายกรอบความเชื่อเดิมในเรื่องความแตกต่างทางเพศที่เคยยึดถือปฏิบัติกันมาเป็นระยะเวลานานภายใต้กรอบของวาทกรรมรักต่างเพศ ทำให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้นดังที่ปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบันซึ่งบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไม่ว่าจะเป็นเกย์ กะเทย ทอม ดี หรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในลักษณะอื่นๆ กล้าที่จะเปิดเผย หรือแสดงตัวในที่สาธารณะมากขึ้น และยังปรากฏให้เห็นในหลากหลายสาขาวิชาชีพ ซึ่งล้วนแล้วแต่ได้นำพลังแห่งความรู้ มาใช้ในการสร้างสรรค์สังคมในด้านต่างๆ แทนที่จะนำพลังไปใช้ในการพยายามที่จะปกปิดซ่อนเร้นความแตกต่างของตน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การปฏิบัติจากคนรอบข้าง รวมไปถึงการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคนรอบข้าง ค่านิยม ความคาดหวังของสังคม บรรทัดฐานทางสังคม และความเชื่อต่างๆ ได้ถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็น

สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาก่อนหน้าที่บุคคลจะถือกำเนิดขึ้น และได้ถูกปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนเป็นค่านิยมหรือบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ ความจริงที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นได้หล่อหลอมบุคคลให้ยึดถือปฏิบัติตามภายใต้กรอบบรรทัดฐานของสังคมที่สังคมนั้นๆ ให้การยอมรับ และในการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นก็หลอมรวมเอาสิ่งต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้และได้ประสบมา จากการขัดเกลาของสถาบันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถานศึกษา หรือสังคมนอกบ้านที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของตัวบุคคล แล้วพัฒนาไปสู่การก่อร่างของอัตลักษณ์ของบุคคล โดยที่บุคคลจะเลือกอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับความคิด ความรู้สึกของบุคคล ซึ่งสิ่งที่เขาเลือกนั้นอาจจะเป็นได้ทั้งที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมหรืออาจจะขัดแย้งกับบรรทัดฐานก็ได้ ดังตัวอย่างกรณีของการที่บุคคลเลือกอัตลักษณ์แบบกะเทยนั้น อาจมีปัจจัยที่สนับสนุนการเลือกหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น การเลี้ยงดูจากครอบครัว การปฏิบัติจากคนรอบข้าง การได้คลุกคลีกับเด็กผู้หญิง ความไม่ชอบกิจกรรมต่างๆ ของเด็กผู้ชาย เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีส่วนในการตัดสินใจของบุคคลในการเลือกวิถีทางเดินชีวิตในแบบที่ตนพึงพอใจ

ถึงแม้ว่าวิถีชีวิตแบบกะเทยนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังถูกกีดกัน ถูกล่วงละเมิด ด้วยการกระทำแบบต่างๆ จากสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติจากบุคคลรอบข้าง การดูหมิ่นเหยียดหยาม การสร้างความเป็นอื่นทางเพศซึ่งนำไปสู่ความเป็นชายขอบ ซึ่งบุคคลที่เลือกวิถีชีวิตแบบกะเทยนั้นต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปตามแต่สภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ การจะสร้างการยอมรับให้เกิดแก่สังคมนอกบ้านนั้น กะเทยจะต้องแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นเพื่อต่อรองกับสภาพที่ถูกกดทับจากความเป็นชายขอบของสังคม การพยายามที่จะเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นจึงเป็นแรงผลักดันที่ทำให้กะเทยพยายามที่จะผลักดันตนเองให้ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นจากการเรียน หรือจากหน้าที่การงาน แต่ถึงกระนั้นพื้นที่ทางสังคมที่ให้การยอมรับยังมีอยู่น้อยมากสำหรับกะเทยที่จะแสดงออกซึ่งศักยภาพของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาชีพครู ซึ่งถือเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในฐานะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับบุตรหลานของคนในสังคม การจะเป็นครูที่ดีนั้น ถูกคาดหวังจากสังคมว่าต้องมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีที่เหมาะสมให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

ดังนั้น การที่กะเทยจะสามารถดำเนินวิถีชีวิตในอาชีพครูนั้นจึงต้องมีการปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เลือกที่จะปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของความคาดหวังของสังคม ประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน/นักศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนบรรดาครูด้วยกันเอง พฤติกรรมใดที่จัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม บุคคลจะรับรู้ได้จากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นๆ ที่มีต่อการกระทำของเขา บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมหน้ากากหรือเลือกบทบาทที่จะแสดงต่อบุคคล หรือสถานการณ์หนึ่งๆ เพื่อให้ได้รับการยอมรับ และเมื่อสถานการณ์หรือบุคคลแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหน้ากากหรือบทบาทที่ตนสวมทับอยู่นั้นก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม

ในขณะที่เดียวกันสำหรับครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยบางคนได้เลือกที่จะต่อรองกับความคาดหวังของสังคมโดยการแสดงความเป็นตัวตนของตนโดยมิได้ปิดบังหรือปกปิดความเป็นกะเทย

ของตนแต่อย่างไรทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบริบททางสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่นั้นมีการให้การยอมรับ ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถมากกว่าที่จะกีดกันโดยใช้ลักษณะภายนอกของบุคคลเป็นเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการนำความรู้ ความสามารถของบุคคลซึ่งเป็นจุดเด่นมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรอง การสร้างการยอมรับของสังคมให้กับตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาการปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพ ในบทบาทความเป็นครูครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งหวังเพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการการปรับตัวของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย รวมไปถึงการต่อรองกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาทความเป็นครูในสังคมไทย ซึ่งอยู่ภายใต้วาทกรรมรักต่างเพศ และมีมุมมองที่ขัดแย้งต่อความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อทำความเข้าใจถึงการให้คุณค่ากับความเป็นตัวตนของของบุคคลที่ให้นิยามเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นกะเทย รวมถึงกระบวนการปรับตัว และการต่อรองกับสังคมเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตภายใต้บทบาทของความเป็นครูตามที่สังคมคาดหวังไว้ได้อย่างปกติสุข ในการศึกษาผู้วิจัยเลือกวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case study) เนื่องจากกรณีที่จะศึกษามีลักษณะที่เฉพาะ และในกระบวนการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกแนวทางการศึกษาจากเรื่องเล่าของบุคคล (Narrative approach) เพื่อนำเสนอเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยและทำความเข้าใจจากแง่มุมประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้มีความรอบรู้ในประสบการณ์ดังกล่าว (Rich-information case)

โดยในการศึกษาเรื่องเล่าของบุคคลจะเป็นการศึกษาจากประสบการณ์ของบุคคลตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะประกอบไปด้วยเรื่องราวของประสบการณ์ จุดเปลี่ยนในชีวิตที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลก้าวเข้ามาสู่วิถีของความเป็นกะเทย การให้คุณค่าต่อความเป็นกะเทย รวมไปถึงการดำเนินวิถีชีวิตในวิชาชีพครูและการปรับตัวและการต่อรองที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์และตีความถึงจุดร่วมและจุดที่มีแตกต่างของแต่ละกรณี ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติและแนวทางในการตีความและการให้ความหมายของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่มีบทบาทเป็นครูควบคู่กันไปได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องด้วยคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลที่จะมาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ในเรื่องของเพศสภาพของความเป็นกะเทยและบทบาทของความเป็นครู

มีลักษณะที่เฉพาะ ดังนั้นการเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจะทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์โดยตรงในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งการที่ผู้ให้ข้อมูลยังเป็นผู้ที่อยู่ในวงการทั้งในแง่ของการเป็นกะเทยและการประกอบวิชาชีพครู ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพราะมาจากประสบการณ์ตรงของบุคคล และยังเป็นข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบัน (ชาย โพรสิธิตา. 2554: 258-259)

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทยซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย การนิยามเกี่ยวกับตนเองว่าเป็น “กะเทย” ซึ่งแตกต่างจากหญิงชายทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในด้านของค่านิยมด้านต่าง ๆ รวมไปถึงวิถีการดำเนินชีวิต
2. เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพครูในสถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

ขั้นตอนที่ 2 การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล

จากการที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลแล้ว จึงได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น โดยอาศัยบุคคลที่ผู้วิจัยมีความรู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดี ซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ (Theory sampling) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่ให้นิยามการรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็น “กะเทย” และเป็นบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูอยู่ในปัจจุบัน จากการติดต่อพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับการแนะนำถึงผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ ที่มีคุณสมบัติเฉพาะตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการซึ่งผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นจะเป็นผู้ติดต่อและแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ ต่อไป (ขจรศักดิ์ บั้วระพันธ์. 2554: 78-79)

ขั้นตอนที่ 3 การชี้แจงกระบวนการในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นบุคคลนั้น ผู้วิจัยคำนึงถึงจรรยาบรรณในการทำวิจัยที่จะต้องให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ให้ข้อมูล ความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล รวมไปถึงการเก็บรักษาข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลเป็นความลับ โดยผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้กับผู้ให้ข้อมูลทุกรายทราบถึงขอบเขตของการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงจรรยาบรรณในการทำวิจัย เพื่อสร้างความมั่นใจและความสบายใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูล ว่าข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูล และก่อนการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจะขอให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง เพื่อมิให้เกิดการบิดเบือนของข้อมูลในการนำเสนอ โดยในการนำเสนอข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะใช้นามสมมติในการกล่าวถึงผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย หรือเกิดการพาดพิงไปยังผู้ให้ข้อมูลในภายหลังการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงความเป็นกะเทยภายในวิชาชีพครูนั้น โดยมีวิธีการที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยให้ความสำคัญกับการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลมากกว่าจะเป็นการซักถามที่ผู้วิจัยมุ่งถามคำถามเพื่อตอบข้อสงสัยของผู้วิจัย ซึ่งการสัมภาษณ์ในลักษณะดังกล่าวจะเน้นบรรยากาศในการพูดคุยที่เป็นกันเอง และไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถที่จะช่วยลดความตึงเครียดระหว่างการสัมภาษณ์ สถานที่ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เลือกสถานที่ตามความสะดวกและความเหมาะสมของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความสบายใจในการพูดคุยดังกล่าว ซึ่งอาจจะเป็นบริเวณสถานที่ทำงานของผู้ให้ข้อมูล ร้านอาหาร หรือที่พักของผู้ให้ข้อมูล โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เตรียมแนวคำถามเอาไว้ล่วงหน้าแต่อาจจะเปลี่ยนแปลงลำดับของข้อคำถามได้ตามความเหมาะสม รวมไปถึงการพูดคุยที่นอกเหนือจากแนวคำถามที่เตรียมไว้ เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายหรืออาจจะเป็นมุมมองที่ผู้วิจัยคาดไม่ถึง ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสในการรับข้อมูลที่หลากหลายและกว้างขวาง ทำให้บรรยากาศในการพูดคุยไม่เป็นไปอย่างกดดันเนื่องด้วยการจำกัดกรอบของหัวข้อในการสนทนา (ชาย โพรธิสตา. 2554: 250-251)

นอกเหนือจากข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้แล้ว ในกระบวนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้เครื่องบันทึกเสียงและสมุดบันทึกในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในการใช้เครื่องมือในการบันทึกดังกล่าว ผู้วิจัยจะทำการแจ้งให้กับผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนในกรณีที่ผู้วิจัยจะใช้เครื่องบันทึกเสียงในการบันทึกการสนทนาหรือการจดบันทึกประเด็นสำคัญต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ในการที่จะใช้เครื่องบันทึกเสียงนั้นต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล หากมีการขอมิให้บันทึกเสียงในบางช่วงหรือตลอดการสนทนา ผู้วิจัยจะไม่ทำการบันทึก และอาศัยการจดจำรายละเอียดของการสนทนาเอาไว้แล้วทำการจดบันทึกหลังจากการสนทนาเสร็จสิ้นลงแล้วเท่านั้น

2. การสังเกต (Observation)

ในการที่จะทำความเข้าใจถึงบริบททางสังคม และการปฏิสัมพันธ์กับสังคมและบุคคลในสังคมของผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participated observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participated observation) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือจากการสัมภาษณ์ เนื่องด้วยในบางสถานการณ์ผู้วิจัยไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในการสังเกตได้ ตัวอย่างเช่นในระหว่างการสอน การสนทนากับครูผู้ร่วมงาน การสนทนากับนักเรียนหรือผู้ปกครอง ดังนั้นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจึงเป็นแนวทางที่จะทำความเข้าใจถึงการวางตัว การ

ปฏิบัติตัว และการปฏิสัมพันธ์กับสังคมแวดล้อมผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาช่วยขยายความ ประกอบเรื่องราวที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนับสนุนข้อมูลที่ได้มาจากเรื่องเล่า รวมไปถึงการเก็บ ข้อมูลของบริบทต่างๆ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลกำลังเผชิญอยู่หรือมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในขณะนั้นๆ

นอกเหนือจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมแล้วผู้วิจัยยังใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลในขอบเขตที่สามารถเข้าร่วมได้ ไม่ว่าจะ เป็นในวิถีชีวิตประจำวันทีนอกเหนือจากเวลางาน หรืออาจจะ เป็นภายในบริบทของการทำงานที่ ผู้ให้ข้อมูลอนุญาตหรือเชื้อเชิญให้เข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อที่จะได้มาซึ่งข้อมูลในเชิงลึกซึ่งเป็นประโยชน์ ต่อการทำความเข้าใจวิถีชีวิตในบริบทต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นมุมมองที่บางครั้งก็ไม่สามารถที่ จะพบเห็นได้โดยทั่วไป ซึ่งถือเป็นบริบทในพื้นที่ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลซึ่งผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะ แสดงออกให้กับบุคคลเฉพาะกลุ่มรับรู้

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตของประเด็นข้อคำถาม และบริบทที่จะทำการสังเกตเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

ในการศึกษาในประเด็นของความเป็นกะเทย ผู้วิจัยให้ความสนใจในเรื่องของประวัติและ ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล ทั้งในด้านของครอบครัว การเลี้ยงดู การศึกษา และประสบการณ์ในอดีตที่ นำไปสู่จุดเปลี่ยนของการดำเนินวิถีชีวิต ตลอดจนการเลือกที่จะดำเนินวิถีชีวิตในแบบของ “กะเทย” การนิยามการให้ความหมายของการเป็น “กะเทย” ของผู้ให้ข้อมูล มุมมองและทัศนคติที่มีต่อตนเอง และต่อสังคมตามประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ได้ประสบมา ตลอดจนการเลือกที่จะดำเนินชีวิตใน สายอาชีพครู ประสบการณ์ระหว่างที่อยู่ในสถานศึกษาในฐานะของผู้เรียน และในฐานะของผู้สอน ใน รูปแบบวิถีชีวิตแบบ “กะเทย” รวมไปถึงการดำรงความเป็น “กะเทย” ของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่อดีต จนถึง ปัจจุบัน โดยผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่คอยจุดประเด็นเรื่องราวต่างๆ ให้กับผู้ให้ข้อมูลมากกว่าที่ จะเป็นผู้ซักถาม เพื่อให้การดำเนินเรื่องราวต่างๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น หากใน ระหว่างการเล่าเรื่องราวต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลได้นำเสนอเรื่องราวหรือแง่มุมต่างๆ ที่นอกเหนือไปจาก ขอบเขตที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยก็ยินดีที่จะเปิดรับข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเปิดมุมมองในแง่มุม ต่างๆ ที่อาจจะ มีมากไปกว่าที่ผู้วิจัยในฐานะคนนอกคาดการณ์เอาไว้ ซึ่งข้อมูลใหม่ ๆ ที่ นอกเหนือไปจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้หากเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อ การทำความเข้าใจถึงวิถีชีวิตและการให้คุณค่าของความเป็นกะเทย ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงเพิ่มเติม ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

2. ขอบเขตของประเด็นที่ทำการสังเกต

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตผู้วิจัยให้ความสำคัญถึงบริบทแวดล้อมและการมีปฏิสัมพันธ์หรือการแสดงออกในบริบทต่างๆ เหล่านี้ของผู้ให้ข้อมูลไม่ว่าจะเป็น สภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน สถานที่ส่วนตัว และพื้นที่สาธารณะอื่นๆ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง รวมไปถึงการตอบสนองของบุคคลรอบข้างต่อตัวผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่า การให้ความหมายและการให้ความสำคัญต่อบริบทต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งทำให้เห็นถึงกระบวนการที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้ในการต่อรองกับสังคมเพื่อดำรงความเป็นตัวตนของผู้ให้ข้อมูล ว่าพวกเขามีกระบวนการในการต่อรองกับสถานการณ์หรือบริบทต่างๆ อย่างไร การเลือกที่จะให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม หรือการให้ความสำคัญกับตัวตนของตนเอง รวมไปถึงการแสดงออกที่แตกต่างกันในแต่ละบริบทพื้นที่และบริบททางสังคมของบุคคลที่มีการให้คุณค่า และความหมายอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตดังกล่าวจะนำไปสู่การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป หรืออาจเป็นการสนับสนุนเรื่องราวของผู้เล่าที่จะช่วยทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในบริบทต่างๆ ของเรื่องเล่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แยกขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการดำเนินการวิจัย

ในระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นไปในขณะที่ทำการเก็บข้อมูลซึ่งได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลบริบทต่างๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องและสนับสนุนส่งเสริมกับเรื่องราวต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล โดยบริบทต่างๆ นั้นประกอบไปด้วย ด้านเวลา สถานที่ ลักษณะความสัมพันธ์ พฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการบันทึกบริบทต่างๆ เหล่านี้ไว้ และแยกออกจากเรื่องเล่า และนำบริบทต่างๆ เหล่านี้กลับเข้าไปใช้ในการตรวจสอบและเป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับเรื่องเล่าของบุคคลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ภายหลังจากการเก็บข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปมาถอดความอย่างละเอียด ชนิดคำต่อคำ (Transcribing interview) เพื่อบันทึกเรื่องราวของเรื่องเล่าทั้งหมดในรูปของข้อความ (Text) และทำการจัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ เพื่อสามารถที่จะวิเคราะห์เรื่องราวได้อย่างละเอียดในภายหลัง โดยที่ไม่ทำการตัดเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งออกไป หลังจากการถอดเทปเรื่องเล่าทั้งหมดแล้วผู้วิจัยได้ทำ

การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลโดยการให้รหัสกับข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ในประเด็นที่ศึกษาโดยอาศัยพื้นฐานแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาเป็นฐานในการจำแนกข้อมูล นอกจากนั้นแล้วยังอาศัยบริบทต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในระหว่างการเก็บข้อมูลมาสนับสนุนการจัดหมวดหมู่ข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่อยู่นอกเหนือจากแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามา กล่าวคือ เป็นบริบทที่เฉพาะซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ การเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติม

หลังจากทำการจำแนกข้อมูลและให้รหัสกับข้อมูลต่างๆ แล้วผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลชุดต่างๆ รวมถึงความเชื่อมโยงของเนื้อหาซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลในการที่เข้ามาสู่วิถีชีวิตแบบกะเทย ตลอดจนการก้าวเข้ามาสู่บทบาทของอาชีพครู การปรับตัวในช่วงเวลาต่างๆ รวมถึงบริบทสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลทุกคน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงจุดร่วมหรือจุดต่างของสถานการณ์ บริบทแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ รวมไปถึงความหมายที่แฝงอยู่เบื้องหลังของการกระทำในบริบทต่างๆ โดยในการทำความเข้าใจและการตีความความหมายในเชิงลึกผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่างๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และบันทึกเหตุการณ์ในบริบทชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลมาร่วมในการวิเคราะห์ตีความ (สุภางค์ จันทวานิช. 2554: 125-136)

การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพ ในบทบาทของความเป็นครู” ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามกับงานวิจัยชิ้นนี้ไว้ 2 ประเด็น ได้แก่วิถีชีวิตและการสร้างตัวตนของผู้ประกอบอาชีพครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยนั้นเป็นอย่างไร และมีแนวทางในการปรับตัวและต่อรองระหว่างความเป็นกะเทยกับความเป็นครูตามความคาดหวังของสังคมอย่างไร เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยเลือกทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยทั้งหมด 4 คน โดยในงานวิจัยนี้ได้ใช้นามสมมติเป็นตัวแทนของครูทั้ง 4 คน ได้แก่ เล็ก นิม น้อย และบี โดยผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์ต่างๆ ของตนกับผู้วิจัย ในที่นี้ผู้วิจัยขอแนะนำข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนดังต่อไปนี้

เล็ก ครูจากโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ วัย 29 ปี มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเป็นเวลา 7 ปี เล็กมาจากครอบครัวที่อบอุ่น พ่อประกอบอาชีพในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และแม่เป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนที่อาศัยอยู่ เล็กมีมุมมองต่อเพศสภาพของตนเองว่าเป็นกะเทย โดยเล็กยอมรับเงื่อนไขของการนุ่งกางเกงเพื่อแสดงความเป็น “ครูผู้ชาย” แต่ในขณะที่เดียวกันเล็กก็เลือกที่จะไว้ผมยาวเพื่อการแสดงความเป็นตัวตนของการเป็นกะเทย

นัท ข้าราชการครู วัย 25 ปี จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.)แห่งหนึ่งในภาคตะวันตก มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษามาเป็นเวลา 2 ปี นัทเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว พ่อประกอบอาชีพรับราชการครู แม่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดงานแต่งงาน นัทมีมุมมองเกี่ยวกับเพศสภาพของตนเองว่าเป็นกะเทย โดยที่นัทได้ยอมรับเงื่อนไขของการเป็น “ครูชาย” โดยการตัดผมสั้น แต่งกายด้วยชุดข้าราชการชาย แต่นัทยังคงลักษณะของความเป็นกะเทยของตนไว้ผ่านท่าทางและการแสดงออกที่ดูไม่แข็งกร้าวเช่นครูชายหรือเรียบร้อยอ่อนหวานเช่นครูหญิง

นุ้ย ข้าราชการครู วัย 30 ปี จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.)แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านภาษาไทยเป็นระยะเวลา 8 ปี นุ้ยอาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีเชื้อสายจีน และนุ้ยเป็นบุตรชายคนโตในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 3 คน พ่อประกอบอาชีพค้าขายของเก่า แม่ประกอบอาชีพค้าขายอาหาร นุ้ยมีมุมมองเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นผู้หญิง มากกว่าที่จะมองว่าตนเป็นกะเทย โดยนุ้ยได้วางแผนให้กับตนเองว่าอนาคตตนจะต้องเป็นผู้หญิงให้ได้

บี ข้าราชการครูวัย 29 ปี จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.)แห่งหนึ่งในภาคกลาง มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และวิชาชีววิทยาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย บีเติบโตมาในครอบครัวที่มีเชื้อสายจีนและยังเป็นบุตรชายคนสุดท้องในบรรดาพี่สาว 2 คน พ่อประกอบกิจการอยู่ซ่อมรถ ส่วนแม่เป็นแม่บ้าน บีมีมุมมองต่อตนเองที่มองว่าตนเป็นผู้หญิงในร่างผู้ชาย ในปัจจุบันบีได้ผ่านการผ่าตัดแปลงเพศมาเป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งทำให้บีเลือกที่จะแสดงบทบาทของความเป็นครูในลักษณะของ “ครูหญิง” ตามเพศสภาพและเพศสรีระของตน แต่ถึงกระนั้นบีก็ได้ปฏิเสธในความเป็นกะเทยของตนแต่อย่างใด

ในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายโดยนำเสนอเรื่องราววิถีชีวิต การปรับตัวและการต่อรองกับความคาดหวังของสังคมจากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 คน โดยการนำเรื่องเล่าที่ได้รับฟังมาแล้วนำกลับมาเล่าใหม่พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็น เพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่มีความสำคัญ และมีความเชื่อมโยงหรือความแตกต่างกันของเรื่องราวในแต่ละกรณี และสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตของผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทย และการก้าวเข้าสู่บทบาทของการเป็นครู ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับความคาดหวังของสังคมที่คอยกดดันทับความเป็นตัวตนของพวกเขา เพื่อนำไปสู่การตอบโต้การวิจัยโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 บท ได้แก่

บทที่ 4 วิถีชีวิตและการสร้างตัวตนของผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทย

บทที่ 5 การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทของความเป็นครู
บทที่ 6 บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

วิถีชีวิตและการสร้างตัวตนของผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทย

One is not born a woman, but, rather, becomes one.

Simone De Beauvoir

“บุคคลมิได้เกิดมาเป็นผู้หญิง หากแต่ค่อยๆ ถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง” จากคำกล่าวของ ซิมโมน เดอ โบวัวร์(Simone De Beauvoir)ที่แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างทางสรีระของหญิงและชายนั้นมีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ หากแต่ความเป็นหญิงและความเป็นชายนั้นเป็นสิ่งที่ได้มาภายหลังและเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคม และหล่อหลอมให้บุคคลมีความเป็นหญิงชายตามความหมายที่สังคมสร้างให้กับเพศสรีระในลักษณะนั้นๆ (Butler. 1999 : 12-13)

นับตั้งแต่บุคคลเริ่มต้นลืมตาขึ้นมาดูโลก เริ่มที่จะมีชีวิตเป็นของตนเองแยกขาดจากครรภ์ของมารดา บุคคลก็เริ่มที่จะสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ มากขึ้น เริ่มรู้ว่าสิ่งรอบตัวนั้นยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างมากกว่าตัวของเขาเอง โดยเริ่มจากการที่เด็กเริ่มรู้จักตอบสนองความต้องการของตน เช่น ในวัยทารก เด็กรู้จักที่จะตอบสนองต่อสัญชาตญาณในการมีชีวิตรอด ด้วยการร้องไห้เมื่อรู้สึกหิว เพื่อเป็นการบอกให้มารดาหรือผู้เลี้ยงดู นำอาหารมาให้กับตน หรือแม้เพียงแค่การกลอกดวงตาไปมาเพื่อมองดูของเล่นหรือวัตถุต่างๆ ที่อยู่รายล้อมตัวเขา พฤติกรรมดังกล่าวบ่งบอกถึงการที่ทารกเริ่มให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวมากขึ้น เริ่มเรียนรู้ว่านอกจากตัวเองแล้วยังมีสิ่งอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากตนเอง เริ่มรู้จักบทบาทหน้าที่ของสิ่งต่างๆ เช่น บทบาทของแม่ในฐานะผู้ที่คอยเลี้ยงดู บทบาทของสิ่งของต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับตนเอง เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความอบอุ่น เกิดความสบายตัว อาหารที่ช่วยให้คลายความหิว เป็นต้น บุคคลจะเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่นที่อยู่รอบตัวมากขึ้น โดยผ่านการสังเกตหรือได้รับฟังการเปรียบเทียบกับผู้อื่น อาจเริ่มจากการสังเกตเห็นความแตกต่างทางกายภาพที่ชัดเจน เช่น เด็กผู้ชายเริ่มสังเกตว่าตนเองเหมือนกับพ่อ แต่มีความแตกต่างจากแม่ทางด้านร่างกายและลักษณะภายนอกเช่นการแต่งกาย เป็นต้น นอกจากนี้การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งได้รับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม หรือที่รวมเรียกว่าวาทกรรมหลักของสังคม ครอบเอาไว้อีกชั้นหนึ่ง ยังเป็นตัวหล่อหลอมขัดเกลา ปูทางฝังค่านิยม ความคิด ความเชื่อต่างๆ ของสังคมผ่านการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ของครอบครัว โดยหวังว่าวาทกรรมหลักดังกล่าวจะเป็นกรอบในการดำเนินวิถีชีวิต และสร้างตัวตนให้กับบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม แต่ในขณะเดียวกันอีกด้านหนึ่งของบุคคลก็ยังมีความเป็นปัจเจก(Individual)ที่จะเลือกที่จะกำหนดความเป็นตัวตนของตนเองตามความรู้สึกนึกคิด ตามกลุ่มที่ชื่นชอบ หรือตามตัวแบบ(Model) ที่ตนเองเป็นผู้เลือกสรร

1. การสร้างบรรทัดฐานทางเพศในครอบครัว กับการรับรู้ความแตกต่างใน เพศสภาพของตนเอง

ในการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองนั้นสามารถเกิดขึ้นได้นับตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งบุคคลจะผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยเริ่มจากครอบครัวเป็นเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง รวมถึงการกำหนดตัวตนของบุคคลว่าจะดำรงบทบาทเพศสภาพ เพศวิถีของตนเองอย่างไร จากแบบแผนที่สังคมได้กำหนดไว้ โดยกระบวนการขัดเกลาผ่านสถาบันครอบครัว ประกอบไปด้วย การเลือกแบบแผนวิธีการเลี้ยงดูและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับเพศของเด็ก การเป็นตัวแบบในด้านต่างๆ เช่น การแสดงออก ท่าทาง รวมถึงคำพูดที่เหมาะสมกับเพศ ทำให้บุคคลยึดถือ และรับเอา ค่านิยม แบบแผนการปฏิบัติที่สังคมให้การยอมรับมาปรับใช้กับตนเอง เสมือนหนึ่งการมอบสถานะทางสังคมและบทบาทหน้าที่ตามเพศของตนให้แก่บุคคลผ่านการขัดเกลาจากสถาบันครอบครัว

แต่ในขณะที่เดียวกันในการตระหนักถึงความเป็นตัวตนของบุคคล ยังเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่รอบข้าง ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง เครือญาติ รวมถึงผู้เลี้ยงดูในวัยเด็ก ซึ่งคนกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อการขัดเกลาทางสังคมและกำหนดรูปแบบของการสร้างตัวตนให้กับบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามค่านิยมหลักของสังคม เช่น บรรทัดฐานการปฏิบัติตัวและการแสดงออกทางเพศ ที่เด็กผู้ชายถูกปลูกฝังให้ยึดถือปฏิบัติตามแบบอย่างจากพ่อ และเด็กผู้หญิงให้ยึดถือแบบอย่างจากแม่ แต่ในขณะที่บุคคลบางกลุ่มกลับรู้สึกขัดแย้งต่อบรรทัดฐานทางสังคมดังกล่าวที่ถูกอบรมสั่งสอนมา ทำให้เกิดคำถามว่าทำไมตนเองจึงมีความคิดที่ไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานดังกล่าว ดังในกรณีของ น้อย ซึ่งมองว่าตนเองไม่เหมือนกับเด็กผู้ชายคนอื่นที่ตนได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วย “...รู้สึกที่เราไม่เหมือนกับเด็กผู้ชายคนอื่น ๆ ที่เขาชอบเล่นอะไรกันแรง ๆ ...ตอนนั้นก็รู้แหละว่าที่ตัวเองเป็นแบบนี้มันไม่เหมือนกับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร มันยังไม่มีความหมาย...” แต่ด้วยความเยาว์วัย จึงไม่สามารถที่จะหาคำตอบให้กับตนเองได้ว่าความแตกต่างนั้นสังคมเรียกว่า “กะเทย”

นอกเหนือจากค่านิยม ความคิด ความเชื่อต่างๆ ของสังคมที่ถูกส่งผ่านมาจากสถาบันครอบครัวแล้ว ลักษณะนิสัย หรือบุคลิกในลักษณะต่างๆ ของบุคคลในครอบครัวยังได้รับการถ่ายทอดผ่านการเลี้ยงดู และความใกล้ชิดสนิทสนมของคนในครอบครัว เช่น ในกรณีของบีที่ได้รับเอาลักษณะนิสัยของพ่อผู้ซึ่งให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเธอเป็นอย่างมากในช่วงวัยเด็ก เช่น ลักษณะนิสัย “ห้าว” หรือการมีนิสัยไม่ยอมแพ้ใคร

แต่ในขณะที่เดียวกันความใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัวอาจทำให้บุคคลสังเกตเห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สำหรับตนและเลือกที่จะไม่รับเอาลักษณะนิสัย หรือการแสดงออกดังกล่าวมาใช้กับตนเองดังกรณีของเล็ก ที่ไม่ชอบนิสัย “จุกจิกจู้จี้” ของผู้หญิงหรือที่เล็กเรียกว่า “ความเยาะ” “...เรามองว่าเราก็มียนิสัยแบบผู้ชายอยู่นะคือ ชอบอะไรง่าย ๆ ไม่ชอบอะไรที่มันเยาะ... ผู้หญิงชอบเยาะ จะไปไหนก็ต้องให้ไปเป็นเพื่อน ถ้าเจอสังคมแบบนั้นเราจะเอาตัวออกห่างมา...” จะเห็นได้ว่าสิ่งที่บุคคลได้รับผ่านการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมีทั้งสิ่งที่บุคคลให้การยอมรับและเลือกนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของตนและสิ่งที่ไม่เป็นที่ยอมรับและเลือกที่จะปฏิเสธแบบแผนดังกล่าว

สภาพแวดล้อมในครอบครัวเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดตัวตนของบุคคล การเลียนแบบพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวที่มีตัวแบบให้บุคคลเห็นในลักษณะเดียว เช่นในครอบครัวที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงทำให้บุคคลเรียนรู้อารมณ์ทางเพศของเพศหญิงได้มากกว่าเพศชายซึ่งมีตัวแบบให้เห็นน้อยกว่า เช่นในกรณีของนุ้ยที่เติบโตมาพร้อมกับพี่ๆ และญาติที่เป็นผู้หญิง ทำให้นุ้ยได้เข้าไปสัมผัสกับการดำเนินชีวิตของเพศหญิงและเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเพศหญิงค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสวยงาม เช่น การแต่งตัว การแต่งหน้า ทำผม ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นและทำลายความอยากรู้อยากลองในวัยเด็ก เมื่อได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ที่แปลกใหม่ก็อยากที่จะเข้าไปทดลองเรียนรู้สิ่งเหล่านั้น จนเกิดเป็นความสนใจ “...ตอนเด็กๆ เห็นพี่ๆ เขาแต่งหน้าทาปาก แต่งตัวกันสวยๆ เราก็ออยากลองทำบ้าง ก็ไปหยิบชุดของพี่ๆ ที่เขาตากไว้เอามาลองใส่...”

หรือในกรณีของน้อม ด้วยอาชีพของครอบครัวที่ประกอบกิจการทางด้านจัดงานแต่งงาน ทำให้น้อมได้สัมผัสเรื่องของความสวยงาม เช่น การออกแบบชุดเจ้าสาว การแต่งหน้า ทำให้น้อมเกิดความสนใจและได้ทดลองที่จะนำเอาสิ่งต่างๆ มาใช้กับตนเอง “...หนูก็ชอบไปเอาชุดมาใส่เล่นนะ ก็จะแอบเอาผ้าเช็ดตัวมาทำเป็นผม...”

บรรทัดฐานทางเพศที่เกิดขึ้นจากความคาดหวังของครอบครัว รวมถึงประสบการณ์ความรู้ ความคิด ความเชื่อของในแต่ละบริบทครอบครัวย่อมมีความแตกต่างกันไป สิ่งที่ครอบครัวถ่ายทอดมายังสมาชิกแล้วแต่เป็นสิ่งที่พ่อและแม่ในฐานะของผู้นำครอบครัวและผู้มีประสบการณ์ได้พิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดี เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับตามบรรทัดฐานทางสังคม แต่การที่บุคคลจะเรียนรู้และเลือกรับสิ่งต่างๆ มาใช้กับตนเอง ย่อมเป็นสิ่งที่บุคคลพิจารณาเลือกสรรมาเป็นอย่างดีแล้วว่าเหมาะสมกับตนเอง(Engler. 1995 : 299) ซึ่งการเรียนรู้ของบุคคลนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งจากการอบรมสั่งสอน การเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบอันได้แก่พ่อ แม่ และผู้เลี้ยงดู รวมถึงการได้ทดลองทำในสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

2. ธรรมเนียมปฏิบัติในครอบครัวกับความคาดหวังในเพศสภาพ

วาทกรรมรักต่างเพศที่อยู่ควบคู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้การให้คุณค่าต่อการมีบุตรชายกลายเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ การมีบุตรชายนั้นเปรียบเสมือนการได้มีผู้สืบทอดวงศ์ตระกูล การได้มีผู้คอยเป็นแรงงานให้กับครอบครัวในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การค้าขาย การทำไร่นา ซึ่งค่านิยมและการให้คุณค่าและความหมายจะแตกต่างกันออกไปตามพื้นฐานของแต่ละครอบครัว ดังนั้นการที่บุตรชายได้รับการยกย่องให้เป็นคนสำคัญของครอบครัว จึงมาพร้อมกับความคาดหวังของผู้เป็นพ่อและแม่ ในการที่จะเลี้ยงดูบุตรชายของตนให้เป็นไปตามแบบแผนและเป็นไปดังที่ครอบครัวคาดหวังไว้

การได้เป็นบุตรชายคนแรก หรือการเป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัวทำให้บุคคลได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดี ได้รับอภิสิทธิ์ในด้านต่างๆ มากกว่าบุตรคนอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังถูกครอบครัวตั้งความคาดหวังไว้มากด้วยเช่นกัน ดังเช่นในกรณีของบี

...คือเราจะได้อะไรมากกว่าพี่สาวทั้งสองคนของเรา จนเรารู้สึกได้เลยนะว่าพ่อรักเราแบบลำเอียง... พ่อทำรถมอเตอร์ไซค์ให้ขี่ไปเรียน เป็นรถคันใหญ่ๆ ด้วยเขาคิดว่ามันจะทำให้เราดูแมนขึ้น... อย่างเวลากลับบ้าน เขาก็ไม่ยอมให้เราอยู่บ้านเฉยๆ อยากให้เราออกไปเที่ยวข้างนอก ออกไปกินเหล้าอะไรแบบนั้น เผื่อจะได้ไปเจอผู้หญิงข้างนอกบ้าง...

ความเชื่อทางศาสนายังมีส่วนในการกำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งเชื่อกันว่าการให้บุตรชายได้บวชเรียนนั้นจะทำให้พ่อแม่ได้รับผลบุญจากการบวช อีกทั้งในการบวชยังให้สิทธิเฉพาะผู้ที่เป็นเพศชายเท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการบวชเรียนแล้วจะพบว่า ค่านิยมในการบวชนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ อบรมสั่งสอนบุคคลให้มีคุณธรรม ศีลธรรม เพื่อที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมภายนอก และเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาให้ดำเนินสืบต่อไป ซึ่งความเชื่อดังกล่าวยังสนับสนุนการให้คุณค่าและความสำคัญของการมีบุตรชาย

ดังนั้นความคาดหวังที่มีต่อบุตรชายไม่ว่าจะโดยค่านิยม ความเชื่อของสังคม หรือทางศาสนาแล้วแต่พยายามที่จะกำหนดกรอบทางเพศของบุคคลให้เป็นไปตามความคาดหวังของครอบครัว โดยอยู่ภายใต้ว่าทกรรมรักต่างเพศที่พยายามกดทับความเป็นเพศที่แตกต่างของบุคคล ทำให้การเป็นกะเทย ต้องเผชิญกับกรอบในการปฏิบัติตัวในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก ภายลักษณะของความเป็นชาย ที่ครอบครัวพยายามสร้างและหล่อหลอมให้กับบุคคล และภายใต้บทบาททางสังคมที่ทำให้บุคคลที่มีสถานะเป็นบุตรต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ซึ่งการเชื่อฟังและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนหรือความต้องการของครอบครัวยังได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคมในฐานะ “ลูกที่ดี”

3. ครรลองของชีวิต(กะเทย)ที่ติดขัดกับเงื่อนไขของสังคม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตเป็นไปตามแบบแผนที่สังคมคาดหวังไว้ วิธีชีวิตของคนไทยได้รับอิทธิพลจากทางประเทศทางตะวันตกค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษา นับตั้งแต่ยุคสมัยของรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมาแบบแผนชีวิตของคนไทยทุกคนจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาตั้งแต่ในวัยเด็ก ค่านิยมในการถ่ายทอดความรู้ของสังคมไทยแต่เดิมมีวัดเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดความรู้และขัดเกลาให้บุคคลมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งในด้านศีลธรรมและการปฏิบัติตัวตามวิถีของพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ รวมถึงมีลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและ

เป็นไปตามความคาดหวังของประเทศ การพัฒนาศักยภาพของประชาชนนอกเหนือจากการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมแล้ว ยังเป็นไปเพื่อการแสดงให้เห็นว่าประชาชนของประเทศไทยมิได้ด้อยไปกว่าอารยประเทศจากตะวันตกแต่อย่างใด ดังนั้นนับตั้งแต่รัชกาลที่ 5 เป็นต้นมาจึงได้มีปฏิรูปการศึกษาด้วยการให้เด็กที่มีอายุครบตามที่รัฐกำหนดเข้ารับการศึกษาศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่รัฐได้จัดเตรียมไว้ให้ กล่าวคือทุกคนจะถูกบังคับให้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้บุคคลเข้ารับการศึกษาดังแต่อย่างใด ตั้งแต่อายุ 7 ปีจนถึงอายุ 16 ปี โดยเข้ารับการศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาระดับพื้นฐานตามที่รัฐกำหนด(พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. 2549:1-5)

ดังนั้นเมื่อบุคคลเข้าสู่วัยที่พร้อมที่จะได้รับการศึกษาตามที่รัฐได้กำหนด โรงเรียนจึงเป็นสถาบันอีกแห่งที่บุคคลจะได้รับการถ่ายทอด ความรู้ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ รวมถึงอุดมการณ์ของรัฐ ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยมีครูเป็นผู้นำที่ในการทอดสิ่งเหล่านั้น วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิมทำให้บุคคลได้พบกับสังคมใหม่ที่นอกเหนือครอบครัวของตน อันได้แก่ เพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ครูผู้ให้ความรู้ และบุคคลอื่นๆ ในสังคมที่ตนต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง

3.1 บรรทัดฐานทางเพศที่ถูกสร้างภายในสถาบันทางการศึกษา

ถึงแม้ว่าบุคคลจะก้าวพ้นมาจากการควบคุมดูแลของครอบครัว ด้วยการเข้าสู่สถาบันการศึกษาทำให้บุคคลมีอิสรภาพในการที่จะแสดงออกหรือเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองต้องการได้มากขึ้น แต่สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการขัดเกลาบุคคลให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ย่อมมีกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติตัวที่แตกต่างออกไปจากสถาบันครอบครัว ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนแบบแผนการปฏิบัติตัวและค่านิยมต่างๆ ที่แต่ละบุคคลได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัวที่แตกต่างกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามแบบแผนของสังคม อิสรภาพที่บุคคลได้รับจากเข้าสู่สถาบันการศึกษากลับถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบอีกชุดหนึ่งที่ยึดควบคุมพฤติกรรม และการแสดง รวมถึงการกำหนดบทบาทให้กับบุคคลในฐานะสมาชิกใหม่ของสังคม

3.1.1 บรรทัดฐานทางเพศภายในโรงเรียน

แม้ว่าโรงเรียนจะได้ให้พื้นที่ที่มีอิสระในการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกถึงความเป็นกะเทยซึ่งสามารถแสดงออกได้อย่างเปิดเผยมากขึ้นภายในโรงเรียน แต่ด้วยสถานภาพที่สังคมได้กำหนดไว้ตามเพศกำเนิดและเพศสรีระที่เป็นเพศชาย การแต่งกายหรือการแสดงออก ย่อมถูกบรรทัดฐานของเพศชายเป็นตัวกำหนดควบคุม ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแบบนักเรียนชาย ทรงผมสั้นแบบนักเรียนชาย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่โรงเรียนใช้ในการถ่ายทอดค่านิยม และลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมให้กับบุคคล

นอกเหนือจากภาพลักษณ์ภายนอกของนักเรียนชายแล้ว กะเทยยังถูกควบคุมทั้งในด้านกิริยาท่าทาง การใช้คำพูด ที่จะต้องแสดงออกให้เหมาะสมกับเพศของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนชายล้วนที่ระเบียบแบบแผนต่างๆ ถูกกำหนดมาไว้เพื่อให้นักเรียนชาย ทั้งทางด้านจริยธรรม

มารยาท การแสดงออก รวมถึงสถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนเช่นห้องน้ำ ซึ่งแตกต่างจากในโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นสหศึกษาที่ห้องน้ำเป็นสถานที่ที่บ่งบอกถึงความแตกต่างทางเพศของผู้ใช้ เช่นเดียวกับเครื่องแต่งกายที่มีการกำหนดความเฉพาะเจาะจงในเพศของผู้ใช้ เช่น กระโปรง โบว์ ริปปิ้น ที่เพศหญิงเท่านั้นที่มีสิทธิที่จะสวมใส่ได้ ถึงแม้ว่าลักษณะของโรงเรียนจะมีความแตกต่างกัน แต่บรรทัดฐานทางเพศของกะเทยก็ถูกจัดให้รวมอยู่ในบรรทัดฐานเดียวกับนักเรียนชาย ดังเช่นที่นิยมเคยถูกครูดำเนินการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมกับค่านิยมของโรงเรียน และตอกย้ำถึงบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ “...โรงเรียนนี้ต้องการเฉพาะผู้ชายกับผู้หญิง...” คำพูดลักษณะดังกล่าวเป็นเสมือนการปิดกั้นการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของบุคคล เป็นการสร้างตราประทับ (Stigmatize) ให้กับพฤติกรรมของบุคคลว่าการกระทำของเขานั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่สมควรปฏิบัติ ถึงแม้ว่าพฤติกรรมของนั้จะมีได้ส่งผลเสียต่อตนเองหรือบุคคลรอบข้าง หากแต่เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามการให้ความหมายของครูและตามบรรทัดฐานของสังคมที่ถูกกำหนดในโรงเรียน

บรรทัดฐานทางเพศที่ถูกนำมาใช้ในโรงเรียนจึงเป็นบรรทัดฐานเดียวกันกับบรรทัดฐานของสังคม ที่ยังไม่ให้การยอมรับในความแตกต่างทางเพศ และยังคงถ่ายทอดบรรทัดฐานชุดนั้นผ่านหลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงครูผู้สอนในการที่จะขัดเกลาบุคคลให้อยู่ในกรอบกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคม ถึงแม้ว่าในบางพื้นที่ของโรงเรียนจะเปิดโอกาสให้กะเทยสามารถที่จะแสดงความเป็นตัวตนออกมาได้ เช่น ในการทำกิจกรรม หรือในการรวมกลุ่มทางสังคม แต่การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านั้นยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของครูและทางโรงเรียนเพื่อให้พฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนเป็นไปตามกรอบความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน

3.1.2 บรรทัดฐานทางเพศภายในมหาวิทยาลัย

การเปลี่ยนสถานภาพจากนักเรียนไปสู่การเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย สถานภาพและบทบาทใหม่มาพร้อมกับสิทธิและเสรีภาพที่บุคคลได้รับมากขึ้นจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้าน การแสดงออก การคิด การตัดสินใจ รวมถึงการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง แต่ภายใต้เสรีภาพที่ได้มานั้นยังคงแฝงไว้ด้วยกรอบของบรรทัดฐานทางสังคมที่ถูกกำหนดผ่านกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ด้วยสังคมในมหาวิทยาลัยเป็นสังคมใหม่ที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านพื้นฐานทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนค่านิยมที่ติดตัวมากับบุคคล การบังคับใช้กฎระเบียบจึงเป็นวิธีการที่จะขัดเกลาบุคคลคนที่มีพื้นฐานทางความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างกัน ให้เป็นไปในทิศทางตามที่สังคมคาดหวังเอาไว้

นอกเหนือจากกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยแล้วยังมีกฎระเบียบที่เฉพาะของแต่ละคณะ แต่ละสาขาวิชา ในการที่จะควบคุมให้นักศึกษาในสังกัดของตนประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมของสังคมที่มีสาขาวิชานั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่สังคมให้ความคาดหวังในการเป็นตัวแบบให้กับบุคคลในสังคม การแสดงออกและการแต่งกายตามค่านิยมดังกล่าวที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานทางเพศของสังคมไทย ถูกกำหนดให้บุคคลการ

แสดงออกที่ตรงตามเพศกำเนิดของตน ด้วยความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ของบุคคลนั้น ส่วนหนึ่งมาจากตัวแบบที่บุคคลได้พบเห็น ค่านิยมดังกล่าวจึงมีส่วนในการสร้างกฎระเบียบว่าด้วยการแสดงออกของบุคคลที่เป็นสมาชิกอยู่ในคณะและสาขาวิชาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องภาพลักษณ์ของบุคคล เช่น การแต่งกาย ทรงผม รวมถึงการแสดงออก ที่ต้องเป็นไปตามเพศของตน

วิถีชีวิตของกะเทยในมหาวิทยาลัยจึงไม่มีความแตกต่างไปจากวิถีชีวิตในโรงเรียนมากนัก ในแง่ของการกำหนดภายใต้บรรทัดฐานทางเพศของเพศชายมาบังคับใช้กับตน ถึงแม้ว่าเครื่องแต่งกายของนิสิต/นักศึกษาจะเป็นเครื่องแบ่งแยกความแตกต่างทางเพศของบุคคล แต่ถึงกระนั้นในบางพื้นที่ของมหาวิทยาลัย เช่น ในการเรียนการสอนของอาจารย์บางคนที่อาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการแต่งกายเท่าใดนัก หรือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเปิดโอกาสให้กับการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของกะเทย รวมถึงวิถีชีวิตส่วนตัวที่อยู่นอกเวลาเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กะเทยมีอิสระในการแสดงออกของตนไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย ท่าทาง รวมถึงคำพูด ที่มีได้ถูกข้อกำหนดหรือบรรทัดฐานทางสังคมเข้ามาควบคุม ดังเช่นเรื่องราวชีวิตในมหาวิทยาลัยของนึม "...อยู่กับพวกเร่ที่กะเทย หนูก็พูด "คะ" ตลอด...ช่วงปีหนึ่ง ถึง ปีสาม หนูใส่กระโปรงไปเรียนตลอดเลยนะ... เวลาไปเรียนนอกคณะเนี่ยหนูต้องสวย..."

ขณะเดียวกันกฎระเบียบที่สำคัญอีกชุดหนึ่งที่มีบทบาทต่อบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นั่นคือ "กฎระเบียบของการเป็นกะเทย" ซึ่งอาจเป็นกฎระเบียบเพียงชุดเดียวที่อยู่นอกเหนือจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ในทางตรงกันข้ามกฎระเบียบชุดนี้กลับถูกสถาปนาขึ้นมาเป็นบรรทัดฐานของกลุ่มกะเทยโดยเฉพาะมิใช่เพียงมหาวิทยาลัยที่กะเทยมีการรวมกลุ่มกันและร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ด้วยการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีลักษณะแบบกะเทย มีความสนใจในลักษณะเดียวกันไม่ว่าจะเป็นทางด้านความสวยความงาม การแสดงออก รสนิยมทางด้านการแต่งกาย รสนิยมทางด้านเพศ ก่อให้เกิดสังคมกะเทยขึ้นประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างหลากหลาย เช่น ทักษะทางด้านการแสดง การออกแบบ การแต่งหน้า รวมถึงทักษะทางด้านวิชาการ การรวมกลุ่มในลักษณะนี้ทำให้กะเทยสามารถที่จะนำความรู้ความสามารถที่โดดเด่นของกลุ่มตนไปใช้ในการต่อรองกับค่านิยมบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ที่มีพื้นที่ให้กับบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างจากเพศชายหญิงในการแสดงตัวตนต่อสังคม

กลุ่มของกะเทยในมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนสถาบันหนึ่งที่ทำหน้าที่ขัดเกลาสมาชิกในกลุ่มสังคมของตนให้เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม โดยมุ่งเน้นที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การเป็นกะเทยที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอก การแสดงออกที่เหมาะสมสำหรับกะเทย การที่กลุ่มได้นำเอาประสบการณ์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาเป็นบทเรียนให้กับสมาชิกใหม่ของกลุ่มนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้สมาชิกใหม่ได้มีกรอบในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม มีผู้คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้การยอมรับในความแตกต่างของตน การได้เข้าร่วมกลุ่มเช่นนี้อาจไม่ใช่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับทุกคนดังเช่น นึมและบี ที่เลือกที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ที่เป็นจุดเริ่มต้นในการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของทั้ง

สอง ดังเช่นในกรณีของนิ่มที่ได้รับแรงกระตุ้นและแรงบันดาลใจจากกลุ่มโดยมีรุ่นพี่เป็นตัวแบบของการแสดงออกซึ่งภาพลักษณ์แบบผู้หญิง “...มีพี่คนหนึ่งเขาเป็นเหมือนแรงบันดาลใจ เป็นตัวแบบให้กับเรา... มันเป็นภาวะแวดล้อมที่มันชัดเจนนะ มันมีความเป็นไปได้ และมีแนวโน้มที่ทำให้เราเห็นว่าเราก็คทำได้...”

การรวมกลุ่มของกะเทยในมหาวิทยาลัยดังกล่าว ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างพื้นที่เฉพาะขึ้นมาเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับกะเทยในการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของตนเอง แต่ยังได้เป็นการสร้างอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มทางสังคมอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างตน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลเพศชาย เพศหญิง อาจารย์ เพื่อให้ได้รับสิทธิที่กลุ่มของตนพึงมีพึงได้เทียบเท่ากับสมาชิกกลุ่มอื่นๆ โดยอาศัยการสร้างการยอมรับในความสามารถทางด้านต่างๆ ของกลุ่มกะเทย นอกจากนั้นการรวมกลุ่มยังได้สร้างบรรทัดฐานในเรื่องของ “ความเป็นกะเทยที่ดี” ขึ้นเพื่อควบคุมแบบแผนพฤติกรรมของสมาชิกให้อยู่ในขอบเขตที่เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษาที่สมาชิกกะเทยแต่ละคนต้องรักษาระดับเกรดเฉลี่ยของตนไม่ให้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กลุ่มกำหนด รวมถึงการแต่งกาย การแสดงออกที่ต้องเป็นไปตามขอบเขตที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและสังคมภายนอก เพราะสิ่งเหล่านี้เกี่ยวพันถึงภาพลักษณ์ที่บุคคลภายนอกกลุ่มมีต่อกับกลุ่มกะเทยและอำนาจที่กะเทยใช้ในการต่อรองกับสังคม ดังคำบอกเล่าจากประสบการณ์ของบี

...อย่างพวกงานกิจกรรมต่างๆ ของมหาลัยหลายๆ งาน ก็จะต้องพึ่งความสามารถของกะเทย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้า ทำผม หรือการแสดงโชว์ต่างๆ มันทำให้กลุ่มกะเทยเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในมหาวิทยาลัย... อาจารย์หลายๆ ท่านก็ยอมรับในความสามารถทางวิชาการของกะเทยซึ่งก็ไม่ได้ด้อยไปกว่านิสิตชายหรือหญิง... มันทำให้เราได้มีพื้นที่ในการแสดงตัวตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม...

ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงออกถึงความเป็นตัวตนได้อย่างเปิดเผย อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลได้ค้นหาความเป็นตัวตนของตน รวมถึงสร้างอัตลักษณ์ของตนได้อย่างเสรี อีกทั้งสังคมในมหาวิทยาลัยประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ทำให้การเปิดกว้างในด้านการยอมรับในความแตกต่างและหลากหลายทางเพศมีมากขึ้น การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความสนใจหรือมีลักษณะที่เหมือนกันยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้การสร้างและพัฒนาความเป็นตัวตนของบุคคล รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินชีวิตไปในแบบที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม แต่ภายใต้ความเสรีนี้มหาวิทยาลัยก็ไม่ได้ปราศจากกฎระเบียบ หรือเงื่อนไขต่างๆ ที่อยู่ภายใต้บรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ หากแต่กฎระเบียบหรือเงื่อนไขเหล่านั้นสามารถบังคับใช้กับบุคคลได้เฉพาะในบางพื้นที่เช่น ภายในช่วงการเรียนการสอน ภายในคณะหรือภาควิชา แต่ในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ เช่น ในการทำกิจกรรมต่างๆ หรือ ในชีวิตประจำวัน ที่บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเลือกปฏิบัติ หรือแสดงออกได้ตามที่ตนเห็นสมควร

3.2 กลุ่มเพื่อนกับการสร้างและแสดงตัวตนตามเพศสภาพ

กลุ่มเพื่อนเป็นอีกกลุ่มทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดตัวตนของบุคคล ในช่วงพัฒนาการของบุคคลในช่วงนับตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมาตามแนวคิดทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาหลายท่านไม่ว่าจะเป็น แนวคิดพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual development) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) หรือพัฒนาการทางด้านจิตสังคม (Psychosocial development) ของ เอริก เอริกสัน (Erik H. Erikson) ต่างได้กล่าวถึง ช่วงของการพัฒนาการของบุคคลจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคมอื่นๆ ที่นอกเหนือจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเพื่อน (Peer) ว่ามีส่วนในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลโดยอิทธิพลของกลุ่มส่งผลต่อบุคคลทั้งในแง่ของการที่บุคคลต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และในแง่ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มที่ทำให้ตนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ตลอดจนการรับเอาค่านิยม ความคิดความเชื่อต่างๆ ของกลุ่มมาปรับใช้กับวิถีชีวิตของตนเอง (นพมาศ อังพระ (ธีรเวคิน). 2546: 31-36, 135-150)

เมื่อบุคคลได้ก้าวออกจากครอบครัวเพื่อเข้าสู่โรงเรียนตามรูปแบบชีวิตที่ถูกสังคมกำหนดขึ้น ทำให้บุคคลได้รับสถานภาพใหม่เพิ่มขึ้นได้แก่ การเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมโรงเรียนและภายใต้สังคมของโรงเรียน ยังมีกลุ่มสังคมย่อยที่ประกอบไปด้วยกลุ่มเพื่อนร่วมวัย เพื่อนต่างวัย เพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ เมื่อบุคคลเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในฐานะของสมาชิกกลุ่มต่างๆ จะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ต่างๆ ขึ้นในกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนเป็นผู้นำติดตัวเข้ามา ซึ่งมีทั้งที่มีลักษณะเหมือนหรือไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงลักษณะที่แตกต่างกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มทำให้บุคคลได้เรียนรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ เกิดการเปิดรับเอาค่านิยม ความเชื่อ รวมถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มเข้าไปปรับใช้กับชีวิตของตน ดังเช่น นุ้ยที่มีเคยรู้มาก่อนว่าบุคลิกของตนนั้นสังคมให้คำเรียกว่าอะไร จนกระทั่งได้ถูกเพื่อนและคนรอบข้างเรียก จึงรับเอาชื่อนั้นมาเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกในแบบของตน ที่ถูกเรียกว่า “ตุ๊ด” หรือ “กะเทย” เช่นเดียวกันกับบี ที่การรวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายกันกับตนทำให้เธอได้รู้จักกับคำว่า “กะเทย”

...ตอนแรกก็ไมู้หรือกว่าที่เราเป็นนะเขาเรียกว่าอะไร พอได้ยินเขาเรียก กะเทย ตุ๊ด เราก็สงสัยว่าที่เราเป็นนี่เขาเรียกแบบนี้หรือ ก็ลองไปถามเพื่อน ถามคนอื่น ๆ ว่ามันคืออะไร พอรู้แล้วก็ อ้อ... ที่เราเป็นนี่เขาเรียกกะเทย นี่เอง... ก็รู้สึกดีนะที่ได้รู้ว่าเราเป็นอะไร...

การมีชื่อเรียกทำให้บุคคลรับรู้ถึงความแตกต่างของตนเองกับบุคคลอื่น ดังเช่นการบ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่าง “ชาย” กับ “หญิง” ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน “กะเทย” ก็เช่นกัน เป็นชื่อเรียกที่บ่งบอกถึงความแตกต่างแต่ภายใต้บรรทัดฐานทางเพศของสังคมนี้ทำให้กะเทยกลายเป็นความแตกต่างที่อยู่นอกเหนือจากบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมยอมรับ กลายเป็นชนกลุ่มน้อย หรือคนชายขอบของสังคม ถึงแม้ว่าจะมีตัวตนอยู่ในสังคมแต่กลับเป็นส่วนหนึ่งที่สังคมไม่ให้พื้นที่ในการอยู่

ร่วมในสังคม พยายามที่จะกำหนดกรอบ โดยใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ในบรรทัดฐานของเพศชายเพื่อ บดบังลักษณะเฉพาะของกลุ่มกะเทย ทำให้การยอมรับต่อความเป็นกะเทยเกิดขึ้นในพื้นที่ที่จำกัด อันได้แก่ กลุ่มกะเทยด้วยกันเอง กลุ่มเพื่อนผู้หญิง และเพื่อนผู้ชายบางกลุ่ม

เนื่องด้วยความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ทำให้แหล่งความรู้ หรือผู้ที่มีความเข้าใจและให้การยอมรับในความหลากหลายทางเพศจึงมีไม่มากนัก กะเทยซึ่งขาดตัวแบบ หรือผู้คอยให้คำแนะนำจึงอาศัยกลุ่มเพื่อนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ในด้านต่างๆ และอาศัยผ่านการลองผิดลองถูกในเรื่องต่างๆ และด้วยค่านิยมที่หลากหลายจากสมาชิกที่มีความแตกต่างทางด้านพื้นฐานของแบบแผนการใช้ชีวิต ทำให้เกิดความแตกต่างในลักษณะการแสดงออกของกะเทยแต่ละกลุ่ม สืบเนื่องจากการที่กะเทยนั้นถูกเบียดบังจาก อิทธิพลของบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ทำให้กะเทยพยายามที่จะสร้างพื้นที่สำหรับตนเองขึ้นมา ด้วยการแสดงออกซึ่งความโดดเด่นในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างตัวตนจากปมเด่น เพื่อลบปมด้อยของแอดเลอร์ (Alfred Adler) ซึ่งมองว่า เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนด้อยกว่าบุคคลอื่นไม่ว่าจะเกิดขึ้นทางร่างกาย จิตใจหรือสังคม บุคคลจึงพยายามที่จะชดเชยหรือแทนที่ความรู้สึก เหล่านั้นด้วยการแสดงออกที่ทำให้ตนรู้สึกว่าคุณเหนือกว่าบุคคลอื่น (นพมาศ อัจฉริยะ (ธีรเวคิน). 2545: 70) ดังที่ปรากฏกับรูปแบบของการแสดงออกในลักษณะต่างๆ ของกะเทยที่พยายามสร้าง จุดเด่น หรือจุดสนใจของตนเองผ่านการแสดงออกในรูปแบบต่างๆ และพยายามที่จะหารูปแบบที่ เฉพาะและมีความเหมาะสมกับตัวตนของตนเอง

...บางคนเขาก็เก่งทางด้านการเล่นรำ การแสดง บางคนก็ชอบแต่งหน้าทาปาก บางคนก็ ชอบแต่งตัวแรงๆ... บีเป็นคนไม่ค่อยกล้าแสดงออก พอมองดูกะเทยคนอื่นๆ แล้วยังชื่นชม เขาเลยที่เขากล้าแสดงออกอย่างนั้น รู้สึกเหมือนกับว่า อ้อย เขาใจจริงจริงๆเลย... เราอยากที่จะเป็นเหมือนเขาบ้าง ทั้งเรื่องการแสดง การแต่งตัว ก็เคยลองทำตามเขาเหมือนกันนะแต่ มันไม่ใช่แนวเรา ทำไปเราก็ไม่มีความสุข... ก็เลยหันไปเอาดีทางด้านการเล่นแทน...

กลุ่มเพื่อนนอกจากจะมีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมความเชื่อทางด้านต่างๆ ผ่านการ รวมกลุ่มแล้ว ยังมีบทบาทในการเป็นตัวแบบให้กับบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มในการปฏิบัติเพื่อ แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย หรือท่าทางการแสดงออก รวมถึงคำพูด ที่ถึงแม้ว่าบุคคลจะถูกระเบียบกฎเกณฑ์ของสถาบันต่างๆ กำหนดการแสดงออก ดังกล่าวเอาไว้ แต่เมื่อบุคคลได้อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนบุคคลสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตน ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการอยู่กับกลุ่มเพื่อนเปรียบเสมือนเป็นพื้นที่ที่บุคคลสามารถ แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งพื้นที่แห่งนี้บรรทัดฐานทางสังคมไม่สามารถเข้ามามีอิทธิพล ต่อการปฏิบัติตัวของเขาได้ จะมีก็เพียงแต่ระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มเท่านั้นที่เป็นที่ยอมรับของ สมาชิกภายในกลุ่ม

4. การยอมรับ/ไม่ยอมรับตัวตนของกะเทยในสังคมรอบข้าง

การสร้างพื้นที่เฉพาะขึ้นสำหรับกลุ่มกะเทย โดยพื้นที่ดังกล่าวมิได้ติดอยู่กับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่พื้นที่ในการแสดงออกของกะเทยยังเชื่อมโยงไปยังสถานที่ต่างๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ห้างสรรพสินค้า หรือสถานที่สาธารณะทั่วไป ที่กะเทยพยายามที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตน และในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมแต่ด้วยค่านิยมและความเชื่อที่มีต่อบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ทำให้บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยถูกจับจ้อง (Gazed) จากสังคม พฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ สังคมสามารถสังเกตเห็นได้นั้น ได้สร้างทั้งการยอมรับและการไม่ยอมรับต่อความเป็นกะเทยในรูปแบบต่างๆ จากที่ได้กล่าวมาแล้วถึงความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มกะเทย ซึ่งลักษณะบางอย่างก็เป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น ทักษะความสามารถทางด้านการศึกษา ทางด้านวิชาการ ในขณะที่เดียวกันการแสดงออกที่ล้นเกินกลับเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม เช่น การแต่งกาย หรือท่าทางการแสดงออก ซึ่งลักษณะบางอย่างทำให้เกิดภาพในทำนองเดียวกันว่ากะเทยทุกคนจะต้องมีลักษณะเช่นนั้น ซึ่งทำให้กะเทยบางคนที่มีได้มีลักษณะดังกล่าวถูกเหมารวมเข้ากับลักษณะของกะเทยที่สังคมไม่ให้การยอมรับ เช่นในกรณีของทั้ง เล็ก นิม นุ้ย และบี ที่ถึงแม้ว่าในช่วงวัยเด็ก ทั้งสี่คนจะมีลักษณะของ “เด็กผู้ชายเรียบร้อย” ที่พวกเขาต่างเลือกใช้ใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง แต่เมื่อบุคคลรอบข้างรับรู้ถึงความเป็นตัวตนของพวกเขาเอง สังคมก็พร้อมที่จะตีตราความเป็นกะเทยไปตามภาพลักษณ์ของความแตกต่างแปลกแยกที่ถูกสร้างขึ้นจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม

ภายใต้อิทธิพลของวาทกรรมที่หลากหลาย เช่น วาทกรรมรักต่างเพศ และวาทกรรมความงาม ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของกะเทย โดยถูกคาดหวังว่ากะเทยจะต้องมีภาพลักษณ์ที่สวยงาม ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกที่เรียบร้อยอ่อนหวาน มีหน้าตาและรูปร่างที่สวยงามเช่นเดียวกับผู้หญิง ภาพลักษณ์เช่นนั้นทำให้กะเทยหลายคนไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเพียงเพราะลักษณะความเป็นเพศชายของเธอ เช่น รูปร่างที่สูงใหญ่ เสียงที่ทุ้มต่ำ และการที่พวกเขาพยายามที่จะทำตนให้เป็นที่ยอมรับด้วยการแต่งกายหรือแสดงออกตามค่านิยมและความคาดหวังที่สังคมมีต่อความเป็นกะเทย ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ขัดแย้ง ดังเช่นในกรณีของนุ้ย ที่ภาพลักษณ์ของตนกับความคาดหวังของสังคมมีความขัดแย้งกันทำให้เธอไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้างในการเป็นกะเทยของเธอ “...หนูมักจะโดนคนแถวบ้านถามอยู่บ่อยๆ ว่า คิดยังไงถึงเป็นกะเทย ตัวก็ใหญ่ มันไม่คือ มันต้องตัวเล็กๆ สิถึงจะคือ...” และเช่นเดียวกับบีที่ได้รับฟังทัศนคติและความคาดหวังของบุคคลภายนอกที่มีต่อภาพลักษณ์ของกะเทย “...หนูนี้สวยนะแบบว่าเป็นแบบบอร์นทูบีเลย พี่ว่าคนที่เขาไม่สวยนะ แบบว่าอ้วนๆ คำๆ แบบนั้นนะ เขาคงแสร้งทำหรือก คงไม่ได้เป็นกะเทยจริงๆ...”

ถึงแม้ว่าภาพลักษณ์ภายนอกของกะเทยจะถูกสร้างเงื่อนไขในการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม แต่ในขณะเดียวกัน การสร้างการยอมรับผ่านการแสดงความสามารถทางด้านต่างๆ ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้กะเทยได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก หากเพียงสังคมมอบโอกาสและพื้นที่ในการแสดงออกถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถในหลายๆ ด้านของกะเทย ไม่ว่าจะเป็นทักษะใน

ด้านการแสดง หรือการเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นในกรณีของนักร้องที่ได้รับหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการจัดงานกีฬาสีของโรงเรียน รวมถึงหน้าที่ของการเป็นกรรมการนักเรียนซึ่งเป็นบทบาทที่นักร้องได้รับความสามารถของเธอภายใต้ภาพลักษณ์ของความเป็นกะเทย

หากมองประเด็นในเรื่องของการยอมรับที่เกิดขึ้นกับกะเทยแยกออกเป็นสองส่วนคือในด้านภาพลักษณ์ และในด้านความสามารถ ทั้งสองประเด็นนี้อาจให้ผลในการยอมรับที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งผลสอดคล้องและขัดแย้งกัน กล่าวคือ ถึงแม้ว่าภาพลักษณ์หรือการแสดงออกของกะเทยจะไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมภายนอก แต่ในด้านความสามารถนั้นกลับได้รับการยอมรับ บุคคลภายนอกอาจเลือกที่จะมองเฉพาะในด้านความสามารถเพียงอย่างเดียว โดยไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของภาพลักษณ์ หรือในอีกกรณีหนึ่งคือ การเกิดอคติต่อภาพลักษณ์ของกะเทยอาจส่งผลต่อการไม่ให้การยอมรับในด้านความสามารถ รวมถึงการปิดกั้นโอกาสในการแสดงความสามารถ ที่ถึงแม้ว่ากะเทยเหล่านั้นจะมีความรู้ความสามารถมากเท่าใด ก็มีโอกาสที่จะเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ เพียงเพราะภาพลักษณ์ที่แตกต่างของตน

5. การปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับความแตกต่าง

ถึงแม้การยอมรับที่กะเทยได้รับจากสังคมจะมีเงื่อนไขที่หลากหลาย ที่ทำให้กะเทยต้องปรับตัวและแสดงออกไปในลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบรรทัดฐานทางเพศที่ขัดแย้งกับความเป็นตัวตนของพวกเธอ ซึ่งทำให้แนวทางในการปฏิบัติตัวสามารถแสดงออกได้ในหลายรูปแบบเช่น การยอมรับเงื่อนไขและปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม รวมถึงการประนีประนอมกับเงื่อนไขต่าง ๆ ของสังคมเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของตนเองควบคู่ไปกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสังคมที่มีพื้นฐานความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และระดับในการยอมรับที่แตกต่างกันออกไป

5.1 การยอมรับเงื่อนไขของสังคม

แนวทางในการที่จะได้รับการยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้โดยเกิดความขัดแย้งน้อยที่สุดคือการยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สังคมได้กำหนดไว้ แต่การดำเนินตามแนวทางดังกล่าวผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทยต้องแลกด้วยการปกปิดความต้องการ หรือความเป็นตัวตนของตนเอาไว้ด้วยการแสดงออกในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ว่าจะเป็นท่าทาง การแสดงออก คำพูด กิริยามารยาท รวมถึงการแต่งกาย เพื่อรักษาพื้นที่ในสังคมที่ตนได้รับเอา ทั้งนี้อาจเกิดจากค่านิยมของสังคมที่มีต่อบรรทัดฐานทางเพศที่เข้มงวด และไม่มีพื้นที่ให้สำหรับลักษณะที่แตกต่าง มีเพียงบทบาทและภาพลักษณ์ที่สังคมให้การยอมรับเท่านั้นที่สามารถอยู่ร่วมกับสังคมแห่งนั้นได้ ดังเช่นกรณีของนักร้องที่เลือกที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขของครอบครัวและสถาบันการศึกษา ที่ความคาดหวังใน

บทบาทของเพศชาย โดยแต่งกายและแสดงออกในลักษณะเดียวกันกับนักเรียนนักศึกษาชายทั่วไป เพื่อสนองต่อความต้องการของครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ในขณะที่เดียวกันอาจเกิดจากการตัดสินใจของบุคคลเองที่ยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่สังคมได้กำหนดเอาไว้ดังเช่นในกรณีของเล็ก ที่มีมุมมองต่อเรื่องภาพลักษณ์ของกะเทยแตกต่างออกไป ซึ่งเล็กมองว่าการเป็นกะเทยของเธอนั้นเป็นด้วยจิตใจ สำหรับภาพลักษณ์ภายนอกไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมที่ให้ความสำคัญในเรื่องความสวยความงามแต่อย่างใด “...ก็แต่งตัวเหมือนผู้ชายทั่วไป ไม่เคยอยากจะได้ใส่กระโปรงหรือแต่งตัวเป็นผู้หญิง...การจะเอาโน่นเอานี้ใส่เข้าไปในร่างกาย มันแลดูยุ่งยาก อันตรายด้วย ก็เป็นของเราอย่างนี้แหละ ไม่รู้จะไปแต่งให้ใครดู...”

ในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมบุคคลย่อมที่จะพิจารณาและไตร่ตรองมาแล้วเป็นอย่างดีถึงผลของการปฏิบัติดังกล่าวว่าจะสามารถทำให้ตนนั้นอยู่ร่วมกับสังคมดังกล่าวได้อย่างราบรื่นหรือไม่ ถึงแม้ว่าการปฏิบัติเช่นนี้อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในจิตใจของตน ซึ่งในการพิจารณาบุคคลอาจจะใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบในการพิจารณา เช่น ความเหมาะสมกับบริบททางสังคม ผลที่เกิดขึ้นหากปฏิเสธเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ดังกล่าว รวมไปถึงปัจจัยทางด้านสุขภาพ และความปลอดภัยส่วนบุคคล เป็นต้น เมื่อเห็นได้ชัดว่าการยอมรับเงื่อนไขดังกล่าวนั้นมีผลดีต่อตนเองในการที่จะดำเนินชีวิตภายในสังคมมากกว่าผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา บุคคลจึงเลือกที่จะยึดถือและปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวตามที่ตนได้พิจารณาแล้วเป็นอย่างดีในการที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อตนเองและต่อสังคมให้น้อยที่สุด

5.2 การประนีประนอมกับเงื่อนไขของสังคม

ในการแสดงความเป็นตัวตนของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยภายใต้บรรทัดฐานทางเพศของสังคม อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่จะต้องปกปิดสิ่งที่ขัดต่อความคาดหวังของสังคมเอาไว้ กะเทยบางคนเลือกที่จะรักษาความเป็นตัวของตัวเองเอาไว้และเลือกที่จะปฏิเสธต่อเงื่อนไขของสังคม ซึ่งการเลือกที่จะอยู่ด้านใดด้านหนึ่งของความขัดแย้ง อาจทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต ดังนั้นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการที่จะอยู่ร่วมกับความขัดแย้งหรือการประนีประนอมเงื่อนไขจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวสามารถประสานและสอดคล้องกันไปได้ การเลือกที่จะยอมรับโดยการสร้างเงื่อนไขอีกชุดหนึ่งขึ้นมาต่อรองกับเงื่อนไขทางสังคมทำให้บุคคลสามารถที่จะรักษาความเป็นตัวตนของตนเองไว้ได้พร้อมกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคมในระดับที่สังคมให้การยอมรับได้ ดังเช่นกรณีของนันทิที่ได้ยอมรับเงื่อนไขของการแต่งกาย ภาพลักษณ์ และการแสดงออกในแบบนักศึกษาชายตามเงื่อนไขของมหาวิทยาลัยตามที่อาจารย์ได้ยื่นข้อเสนอให้ในครั้งที่นันทิแต่งตัวด้วยเครื่องแบบนักศึกษาหญิง “...เธอจะทำอะไรก็เรื่องของเธอครูไม่ว่า แต่ตอนฝึกสอนเธอต้องตัดผมสั้น และแต่งตัวเป็นผู้ชาย...” ด้วยเงื่อนไขที่อนุญาตให้เล็กแสดงความเป็นตัวตนของตนเองได้ในระยะเวลาหนึ่งและต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในอีกระยะเวลา

หนึ่งเป็นเงื่อนไขที่นั้มองว่าพอที่จะรับได้กับข้อตกลงดังกล่าว ทำให้นั้ยอมที่จะตัดผมสั้นแต่งกาย และแสดงออกในแบบนักศึกษาชายเมื่อเธอต้องฝึกสอน

แต่ในขณะที่เดียวกันนั้ได้ใช้การประนีประนอมกับเงื่อนไขของการแสดงออกของเธอในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ด้วยการยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขเพียงบางส่วน ถึงแม้ว่านั้จะได้รับข้อเสนอในลักษณะเดียวกันกับนั้ แต่นั้กลับเลือกที่จะแต่งกายด้วยชุดนักศึกษาชายเพียงอย่างเดียว ส่วนการแสดงออกรวมถึงทรงผมเธอยังคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของเธอด้วยการสวมวิกเมื่อต้องฝึกสอน รวมถึงการแสดงออกทั้งด้านท่าทางและคำพูดซึ่งยังคงไว้ซึ่งความเป็นกะเทยของตน

ในบางกรณีการประนีประนอมก็ให้ผลดีต่อทั้งสองฝ่าย แต่ในทางกลับกันก็อาจจะเกิดผลเสียกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การที่บุคคลเลือกที่จะเป็นในสิ่งที่ตนเองต้องการอาจจะต้องแลกกับการที่จะต้องสูญเสียอะไรบางอย่างที่ตนเคยมีเคยได้ เช่น ความรักความเอ็นดู หรือความใกล้ชิดสนิทสนม ดังเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของนั้ ครั้งเมื่อนั้เปิดเผยถึงความเป็นกะเทยและแสดงจุดยืนในโอกาสของเธอต่อบรรพวชนที่ทำให้นั้ถูกปฏิบัติจากผู้เป็นพ่อและถูกไล่ออกจากบ้าน การกระทำดังกล่าวของนั้ได้ผ่านการไตร่ตรองและพิจารณามาเป็นอย่างดีแล้วกับเงื่อนไขและผลที่จะเกิดขึ้นตามมา หลังจากเหตุการณ์ผ่านไประยะหนึ่งครอบครัวนั้ได้ขอให้นั้กลับบ้าน โดยมีเงื่อนไขว่าทางบ้านจะให้การยอมรับในสิ่งที่นั้เป็นแต่ขอให้นั้แสดงออกให้น้อยลง ภายใต้การยอมรับดังกล่าวกลับแฝงไว้ด้วยความหวังเหินที่นั้รับรู้และรู้สึกได้ถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว “..พอเป็นแบบนี้เนี่ยมันทำให้เรารู้สึกเสียใจจริง ๆ... ถ้าเลือกได้เราก็อยากจะทำอย่างที่เขาต้องการ แต่ในเมื่อมันเลือกไม่ได้เพราะมันขัดกับตัวตนของเรา เราก็จำเป็นต้องเลือก... สิ่งที่เราเป็นเนี่ยมันคือส่วนหนึ่งของเรา เราขาดมันไม่ได้ เราเปลี่ยนมันไม่ได้...”

ถึงแม้ว่าการประนีประนอมระหว่างความขัดแย้งจะก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ บุคคลอาจจะได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการในบางส่วนหรือทั้งหมด เช่น การได้รับการยอมรับในความเป็นตัวตนของตน การแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนอย่างเปิดเผย แต่ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้บุคคลต้องสูญเสียบางสิ่งบางอย่างไป เช่น ความรัก ความหวังใย ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด หรือความคาดหวังของครอบครัวและสังคม แต่ถึงกระนั้นวิธีการประนีประนอมต่อความขัดแย้งยังเป็น การแสดงให้เห็นถึงการตระหนักรู้ถึงความต้องการของบุคคล การมีจุดยืนในความเป็นตัวตนของตน และการเลือกที่จะกำหนดวิถีชีวิตของตน และเป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้บุคคลนั้นสามารถที่จะเผชิญและอยู่ร่วมกับความแตกต่าง และความขัดแย้งของสังคมได้

6. ความพยายามสร้างการยอมรับในเพศสภาพของตนเองต่อครอบครัว

วิถีชีวิตของการมีความเป็นตัวตนที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ก่อให้เกิดความยากลำบากกับการดำเนินชีวิตของบุคคลในหลายด้าน เช่น การปรับตัวเข้ากับเงื่อนไขต่างๆ ของครอบครัวและสังคม การสร้างภาพลักษณ์ความเป็นตัวตนภายใต้เงื่อนไขที่ถูก

สังคมกำหนดเอาไว้ การดำรงความเป็นตัวตนภายใต้ความขัดแย้งระหว่างความต้องการของบุคคล และความคาดหวังของสังคม รวมถึงการปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง ของสังคม ความพยายามเหล่านี้มีทั้งที่สำเร็จผลตามความคาดหวังของบุคคลคาดหวังและไม่เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวัง ในการที่จะได้รับการยอมรับในความแตกต่างจากสังคมจำต้องอาศัยการปรับตัวในหลายๆ ด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสังคมว่ามีเงื่อนไขในการยอมรับอย่างไรบ้าง สิ่งที่เป็นที่ยอมรับจากสังคมหนึ่งอาจจะไม่ได้รับการยอมรับในสังคมที่แตกต่างออกไป บางสังคมมีเงื่อนไขในการให้การยอมรับในเรื่องภาพลักษณ์ของบุคคล

ในขณะที่บางสังคมพิจารณาจากความสามารถของบุคคล ดังเช่นในกรณีของนั้ม เมื่อนั้มได้ย้ายสถานศึกษาจากโรงเรียนประจำในภูมิลำเนาของตนไปสู่โรงเรียนในต่างจังหวัด คำนิยมของสังคมรวมถึงบรรทัดฐานในการมองเรื่องเพศของสังคมก็เปลี่ยนไป จากเดิมการแสดงออกของเธอถูกจำกัดให้อยู่ในกรอบที่โรงเรียนแห่งนั้นกำหนดขึ้น ซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็นเพศชายและเพศหญิง ซึ่งไม่มีพื้นที่ให้กับความแตกต่างของเธอ ไปสู่โรงเรียนที่ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถนักเรียน และเปิดกว้างสำหรับความเป็นตัวตนของเธอมากขึ้น การแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถทำให้เธอเป็นที่ยอมรับจากคนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญหลายอย่างที่เธอได้รับมอบหมาย เช่น ประธานสีในงานกีฬาสีของโรงเรียน หรือแม้กระทั่งตำแหน่งกรรมการนักเรียน ที่เธอได้รับความไว้วางใจจากครูและเพื่อนนักเรียนให้ทำหน้าที่ดังกล่าว

...หนูคิดเสมอเลยนะว่า ฉันมาที่นี่โดยที่ไม่รู้จักใครเลย คนอื่นก็รู้จักฉันทั้งๆ ที่ฉันก็ไม่ได้รู้จักใครเลย... ส่วนใหญ่หนูจะเน้นทำกิจกรรมเป็นหลัก... อย่างกีฬาสีเขาก็ให้หนูเป็นประธานสีนะ... อาจารย์เขาก็ชอบที่หนูเป็นแบบนี้แหละ เขาให้หนูทำอะไรตั้งหลายอย่าง เช่น ฟ้อนนำขบวนแห่กระทง อะไรแบบนี้...

หรือในกรณีของบีบีที่ได้รับมอบหมายในบทบาทของหัวหน้าห้องที่มาจากการเลือกของเพื่อนๆ ในชั้นเรียน อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับจากทั้งเพื่อนและครูในความสามารถทางด้านการศึกษา ที่เธอพยายามทุ่มเทฝึกฝนเพื่อสร้างจุดเด่นให้กับตนเอง เพื่อสร้างการยอมรับในความเป็นตัวตนของเธอภายใต้เงื่อนไขของสังคมที่กดทับและปิดกั้นโอกาสในการแสดงออกของเธอ

...ตอนม.2 เราได้เป็นหัวหน้าห้อง พวกเพื่อนผู้ชายก็จะไม่กล้ายุ่งไม่กล้าแกล้งเรา แล้วเราก็แบบว่าเป็นกะเทยที่ตั้งใจเรียน ก็จะสนิทกับครู... กะเทยส่วนใหญ่มักจะตั้งใจเรียนนะ เพราะเขาโดนบีบในเรื่องการแสดงออก เขาก็เลยไปปล่อยของในด้านอื่นที่เขาสามารถทำได้ เช่นเรื่องการเรียน... เหมือนกับคนที่ถูกกดดันมากๆ เขาก็จะพยายามที่จะเผยตัวเองขึ้นให้เหนือกว่าคนอื่น ตรงไหนสามารถอยู่ได้เขาก็จะไปอยู่ ณ จุดนั้น...

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของเงื่อนไขในการที่จะได้มาซึ่งการยอมรับของสังคมในบริบทที่แตกต่างกัน ดังนั้นการแสดงออกซึ่งศักยภาพของบุคคลจึงเปรียบเสมือนทางเลือกอีกทางหนึ่งในการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม ที่ถึงแม้ว่าบุคคลจะไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธต่อเงื่อนไขหลักของสังคมได้ แต่บุคคลก็สามารถเลือกที่จะอยู่ร่วมกับเงื่อนไขที่แตกต่างขัดแย้งกับตัวตนของเขาได้ด้วยการสร้างโอกาสจากพื้นที่อันน้อยนิดที่เปิดโอกาสให้กับการแสดงออกของเขา

บทที่ 5

การปรับตัวและการต่อรองตามเพศสภาพในบทบาทความเป็นครู

การก้าวเข้าสู่เส้นทางอาชีพครูนั้นมีเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และหลักปฏิบัติต่างๆ มากมายที่บุคคลต้องทำความเข้าใจ และเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของการเป็นครู รวมถึงปรับตัวให้เข้ากับเงื่อนไขและกฎเกณฑ์เหล่านั้น ซึ่งอาจขัดกับวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ซึ่งสำหรับการเป็นครูในฐานะของการเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน การแสดงออกต่างๆ ของกะเทยยังคงถูกจำกัดให้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม เช่นการแต่งกาย ท่าทาง การแสดงออก รวมถึงคำพูดที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องแสดงออกให้เหมาะสมกับเพศของตน ในที่นี้การแสดงออกของกะเทยในบทบาทของครูนั้น จึงถูกกำหนดให้แสดงออกตามเพศกำเนิดของตน คือ เพศชาย เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของครู สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรในอาชีพครูจึงทำหน้าที่ถ่ายทอด และปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวผ่านหลักสูตรของการเป็นครูให้กับนิสิตที่ตัดสินใจเลือกที่จะประกอบอาชีพครูในอนาคต และเมื่อเงื่อนไขของความเป็นครูที่ดีเกิดความขัดแย้งกับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย พวกเขาจึงต้องอาศัยการปรับตัวในหลากหลายรูปแบบเพื่อที่จะสามารถดำเนินวิถีชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการร่วมกับการประกอบอาชีพครู รวมถึงสร้างการยอมรับในความเป็นตัวตนของตนเองให้กับสังคม เพื่อที่จะสามารถที่อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

1. การสร้างความเข้าใจต่อเงื่อนไขของการเป็นครูที่ดี

บรรทัดฐานของ “การเป็นครูที่ดี” ถูกสร้างขึ้นจากความคาดหวังของสังคมทั้งในด้านความรู้ความสามารถรวมถึงภาพลักษณ์ของการเป็นครู ที่สามารถที่จะเป็นแบบอย่างและอบรมสั่งสอนสมาชิกของสังคมให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ภายใต้บรรทัดฐานทางเพศของสังคมไทย ภาพลักษณ์ของครูที่ดีย่อมต้องเป็นแบบอย่างของความเป็นชายและความเป็นหญิงให้กับนักเรียนได้ ดังนั้น ภาพลักษณ์ของครูที่ขัดแย้งหรือผิดแปลกไปจากความคาดหวังดังกล่าวจึงไม่ได้รับการยอมรับในฐานะครูที่ดี

ดังนั้นในเงื่อนไขที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับการเป็นครูที่ดี จึงประกอบไปด้วยหลายองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็น การมีความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านวิชาการ ประสบการณ์ ความรู้แขนงต่างๆ การแสดงออก กิริยาท่าทาง คำพูด การวางตัวที่เหมาะสม การมีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนได้ เงื่อนไขเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้ในหลักสูตรของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อที่จะสร้างบุคลากรในอาชีพครู ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครูที่ดีตามความคาดหวังของสังคม

การดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยในมหาวิทยาลัยถึงแม้ว่าจะได้รับเสรีภาพและมีการเปิดกว้างสำหรับการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของบุคคล แต่ในบางพื้นที่ เช่น ในบางคณะที่มีกฎระเบียบที่เคร่งครัด ก็ไม่อนุญาตให้แสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่ขัดแย้งต่อกฎระเบียบของทางคณะได้ ดังเช่นกรณีของนักร้องที่ทางคณะครุศาสตร์ที่นักร้องเรียนอยู่ไม่อนุญาตให้แสดงออกด้วยชุดที่ไม่ใช่เพศของตน ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่นิสิตทุกคนรับทราบและยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่ในขณะที่เดียวกันในกรณีของบี เล็ก และนิ่ม กฎเกณฑ์ดังกล่าวกลับได้รับการผ่อนผันให้มีการบังคับใช้แค่ในบางพื้นที่ เช่น เฉพาะเวลาฝึกสอน เฉพาะเวลาเรียนในคณะ ที่ถึงแม้ว่าทั้งสามคนจะเรียนในคณะศึกษาศาสตร์ที่มีหลักสูตรสำหรับการผลิตบุคลากรในอาชีพครูเช่นกัน ดังคำบอกเล่าของนิ่ม “...อาจารย์เขาค่อนข้างสตรีคนะเรื่องการแต่งกาย โดยเฉพาะตอนฝึกสอน เขາบอกว่า เธอจะทำอะไรมันก็เรื่องของเธอ แต่ตอนเธอฝึกสอนเนี่ยเธอต้องตัดผม...” หรือในกรณีของบี ที่ถูกจำกัดการแสดงความเป็นตัวตนของเธอเพียงในบางพื้นที่ “...ที่คณะเรามันเป็นคณะของครู ก็รู้กันดีว่าเขาไม่ให้การต้อนรับกะเทยในลักษณะที่แต่งหญิงมาก...อาจารย์เขາบอกว่า ในวิชาฉันคุณไม่สามารถที่จะแต่งหญิงได้นะ คุณต้องแต่งตามคำแนะนำหัวข้อของคุณ...” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพื้นที่บางแห่งที่ยังคงมีเงื่อนไขเฉพาะเกี่ยวกับการแต่งกายของพวกเขาอยู่

สำหรับบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยนั้น อาจเกิดคำถามเกี่ยวกับบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดีว่ามีแต่เพียงเพศชายและเพศหญิงเท่านั้นหรือที่จะเป็นครูที่ดีได้ กะเทยถูกกีดกันจากการเป็นครูที่ดีอย่างนั้นหรือ ความรู้ความสามารถของกะเทยหรือคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ ก็มีได้แตกต่างหรือด้อยไปกว่าเพศชายและเพศหญิงทั่วไป เหตุใดจึงไม่สามารถเป็นครูที่ดีได้ หรือเพียงเพราะพวกเขามีเพศสภาพที่แตกต่างเท่านั้น กะเทยหลายคนทราบดีเกี่ยวกับเงื่อนไขของการเป็นครูที่ดี แต่ก็มีบางส่วนที่ไม่ทราบเกี่ยวกับเงื่อนไขดังกล่าว ดังเช่นบีที่เข้ามาศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ตามความคาดหวังของครอบครัว และต้องเผชิญกับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกับความเป็นตัวตนของเธอ “...การที่บีเลือกที่จะเรียนครูเนี่ยเพราะพ่ออยากให้เลือก ไม่เคยรู้มาก่อนเลยด้วยซ้ำว่าครูเนี่ยเขาบลิ้อเรื่องกะเทย... แล้วยังได้เข้าไปเรียนในคณะศึกษาศาสตร์แล้วเนี่ยยังไม่ชอบ เรียนแล้วเบื่อ กอดัน แต่ก็เรียนให้มันจบ ๆ ไป... บีคิดว่าไม่เป็นครูหรอก ยังไงก็ไม่เป็นครู...”

ตลอดระยะเวลาที่บีศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์บีเลือกที่จะแสดงตัวตนความเป็นกะเทยของเธออย่างเปิดเผย ซึ่งขัดแย้งกับเงื่อนไขและกฎระเบียบของทางคณะฯ แต่ถึงกระนั้นสิ่งที่ทางคณะฯ ได้พยายามถ่ายทอดและปลูกฝังเกี่ยวกับบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดีก็ทำให้บีได้ตระหนักถึงการนำไปใช้และคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นเมื่อเธอต้องเผชิญกับสถานการณ์ของการฝึกประสบการณ์การสอนที่ทำให้เธอเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครู

...การได้รับการยอมรับจากเด็กนักเรียน การที่เขามาเล่าถึงความสำเร็จต่าง ๆ ในชีวิตของเขาให้เราฟัง ซึ่งเป็นผลมาจากการสอนของเราเนี่ย มันทำให้เรารู้สึกมีกำลังใจ รู้สึกภาคภูมิใจ ที่สิ่งที่เราสอนมันมีประโยชน์กับเขา... เหตุการณ์นี้นับเป็นจุดเริ่มต้นของการที่บีอยากจะเป็นครูเลยนะ...

ถึงแม้ว่าในระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์ทางด้านการสอนจะเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพียง 1 ภาคการศึกษา หรือ 1 ปีการศึกษาเท่านั้น แต่ตลอดระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่แต่ละคนต้องเผชิญ และมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมรวมถึงทัศนคติต่อบทบาทในวิชาชีพครูของตนในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังเช่นในกรณีของปีที่เคยมองว่าตนไม่มีทางที่จะประกอบอาชีพครู ให้หันกลับมาพิจารณาใหม่อีกครั้งหลังจากที่ได้ทดลองและพิสูจน์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และยอมรับเงื่อนไขของการเป็นครูที่ดีไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การแสดงออกที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดี

นอกเหนือจากการถ่ายทอดความรู้ ทักษะทางด้านวิชาการต่างๆ สำหรับการเป็นครูที่ดีแล้วนั้น มหาวิทยาลัยยังได้ปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพให้กับนิสิต เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญ รวมถึงบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพครู ดังที่นิมได้ยึดถือคำสอนของอาจารย์มาใช้ในการประกอบอาชีพครูของเธอ “...เราเป็นครูต้องทำตัวดี ๆ ต้องสำรวม กิริยามารยาท ...ถึงเธอจะเป็นคู่ตาสาว คู่ต้วีต้วาย เธอก็ต้องเก็บอาการ...เธอก็ต้องเป็นผู้ชาย...” คำสอนดังกล่าวทำให้นิมให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ของความเป็นครูของเธอและยอมที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคมในเรื่องของการเป็นครูที่ดีเพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร และวิชาชีพครูเอาไว้ “...เวลาเราอยู่ในสถานศึกษาเนี่ย ในองค์กรเราก็ต้องให้เกียรติองค์กร ภาพลักษณ์ขององค์กร ให้เกียรติวิชาชีพของตนเอง คือสังคมไม่ได้ให้การยอมรับครูที่ดีอยู่ในสถานศึกษาเท่าไร...”

ดังนั้นในการเรียนรู้เงื่อนไขของการเป็นครูที่ดีนั้นไม่อาจอาศัยเพียงการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการการอบรมสั่งสอนรวมถึงการขัดเกลาจากสถาบันการศึกษาเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หากแต่ประสบการณ์จากการที่บุคคลได้ลงมือกระทำหรือได้เข้าไปมีประสบการณ์โดยตรงในสถานการณ์นั้นๆ ยังมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ และทำให้บุคคลได้รู้จักตนเองมากขึ้น ได้รู้ถึงความต้องการของตนเองมากขึ้น และทำให้เกิดการปรับตัวที่จะยอมรับเงื่อนไขที่มีความขัดแย้งกับความเป็นตัวตนของตน โดยที่การยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ นั้นเกิดขึ้นจากการเลือกสรรของบุคคล หากใช้เกิดจากการถูกกดดัน หรือบีบบังคับจากปัจจัยภายนอกแต่ประการใด

2. เมื่อก้าวเข้าสู่บทบาทความเป็นครู

เมื่อบุคคลก้าวพ้นจากชีวิตในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยรุ่นอย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ต้องเผชิญกับสังคมภายนอก อีกทั้งการเข้าสู่วัยทำงานทำให้ความรับผิดชอบต่อบทบาทที่ตนได้รับมีมากขึ้นกว่าในวัยเรียน ในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูที่แต่ละคนได้รับมีผลต่อการแสดงตัวตนของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยทั้งในด้านการแสดงออก การปรับตัวเข้ากับบริบทของสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมได้มีการให้คุณค่าต่อความเป็นครูที่แตกต่างกันไป ในบางสังคมการที่ครูมีภาพลักษณ์แตกต่างไปจากความคาดหวังของสังคมอาจเป็นที่สร้างความประหลาดใจให้กับสังคม

แต่ในขณะที่เดียวกันในบางสังคมเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังนั้น การยอมรับที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมจึงเกิดความแตกต่างหลากหลาย บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยในบทบาทของความเป็นครู จึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ถึงเงื่อนไขในการยอมรับความเป็นตัวตนของตนในแต่ละสังคม เพื่อดำเนินบทบาทครูของตนให้เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานของสังคมนั้นๆ

2.1 ปฏิกริยาสะท้อนจากสังคมแวดล้อมเมื่ออยู่ในบทบาทครู

ในบางสังคมการที่บุคคลที่อยู่ในบทบาทของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทย นับเป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือความคาดหมายของสังคม ทำให้เกิดคำถามที่มีต่อบทบาทความเป็นครูในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถ หรือในด้านการเป็นต้นแบบที่ดีต่อนักเรียน คำถามเหล่านี้เกิดขึ้นจากค่านิยมและความเชื่อที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ที่มองว่ามีเพียงเพศชายและเพศหญิงเท่านั้นที่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ตัวแบบของคนในสังคมจึงควรที่จะมีเพียงเพศชายและเพศหญิงเช่นกัน โดยละเลยในการมองถึงความหลากหลายทางเพศที่ดำรงอยู่ในสังคม ซึ่งส่งผลให้คนบางกลุ่มยังคงมีอคติต่อความเป็นกะเทยอยู่ ดังเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหนู ที่อคติส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อความเป็นกะเทยส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตในบทบาทของครูของเธอ “...หนูได้ยินมาจากเพื่อนร่วมงานว่า ผอ. คนนี้เขาไม่ชอบหนู ช่วงแรกๆ หนูก็พยายามที่จะทำยังไงก็ได้ที่จะให้เขาเปลี่ยนมุมมองความคิด ให้เขากลับมาชอบ มายอมรับเรา... แต่เขาก็ไม่มีทีท่าว่าจะเปลี่ยนความคิดเขาไปจากเดิม...”

อีกทั้งภาพลักษณ์ที่สังคมมีต่อกะเทยทำให้เกิดภาพเหมารวมขึ้นว่ากะเทยที่อยู่ในบทบาทครู ต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับภาพลักษณ์ของกะเทยที่สังคมรับรู้ ผ่านการสร้างภาพลักษณ์จากสื่อประเภทต่างๆ เช่น บทบาทของกะเทยในละคร ที่มีลักษณะตลกขบขัน ไร้สาระ ไม่จริงจัง ชอบความสวยงาม มีความสามารถทางด้านการแสดง เป็นต้น ภาพลักษณ์ถูกเหมาและตีตราให้กับกะเทยว่า จะต้องมึลักษณะดังกล่าว แต่ก็ไม่เสมอไปที่กะเทยทุกคนจะมีลักษณะดังเช่นที่กล่าวมา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล บางคนอาจมีความโดดเด่นและความสามารถในด้านที่แตกต่างกันออกไป ไม่ใช่กะเทยทุกคนที่จะเก่งในเรื่องของการแสดง ดังเช่นในกรณีของบีที่ถูกลมอบหมายงานเกี่ยวกับการแสดงให้ ด้วยเหตุผลเพราะเธอเป็นกะเทย จึงถูกคาดหวังจากทางโรงเรียนในการที่จะทำงานในลักษณะดังกล่าวได้เป็นอย่างดี “...เพื่อนครูเขามักจะคิดกันว่า อู๋ย เป็นกะเทยต้องจัดการแสดงเก่งแน่ๆ เลย... เขาก็จะโยนงานพวกการแสดงต่างๆ มาให้ พอเราบอกว่าเราไม่ถนัดด้านนี้ เขาก็บอกว่า แปลกะเทยต้องเก่งด้านนี้นะ...” ภาพของกะเทยที่บุคคลส่วนใหญ่รับรู้ได้สร้างความเป็นปกติให้กับความสามารถของกะเทย แต่ด้วยความที่บีไม่มีความถนัดในด้านการแสดง ผลงานที่ทำได้จึงไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าเธอพยายามที่จะชี้แจงให้กับเพื่อนร่วมงานถึงความไม่ถนัดของตน แต่ด้วยภาพลักษณ์ที่ผู้คนส่วนใหญ่มองว่ากะเทยต้องมีความสามารถในด้านดังกล่าว และการชี้แจงของเธอเป็นเสมือนข้อแก้ตัวเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ

ในขณะที่เดียวกันเมื่อได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของบุคคล ผลลัพธ์ที่ได้จากงานที่เหมาะสมกับความสามารถดังกล่าวก็จะเป็นที่น่าพอใจ ดังเช่นнімและนุ้ย ที่มีความสนใจในงานด้านการจัดดอกไม้ การตกแต่งสถานที่ การที่німได้รับมอบหมายงานในลักษณะดังกล่าวทำให้ผลงานของнімเป็นที่น่าพึงพอใจ เช่นเดียวกันกับนุ้ยที่ได้แสดงความสามารถของตนผ่านการส่งเด็กนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันการจัดสวนถาดและได้รับรางวัลชนะเลิศถึง 3 ปีติดต่อกัน จะเห็นได้ว่าความสามารถและความสนใจของแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล มิใช่ว่าจะทุกคนจะมีความสามารถ ความชอบ ความสนใจไปในทิศทางเดียวกันกับภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคม

ส่วนคำถามที่เกิดขึ้นต่อบทบาทของการเป็นตัวแบบที่ดีให้กับนักเรียนซึ่งมักเกิดเป็นประเด็นถกเถียงและความสงสัยจากทั้งเพื่อนครู นักเรียน ผู้ปกครองรวมถึงคนในชุมชน ในความสามารถของครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยว่าจะสามารถที่จะเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในการปฏิบัติตนได้หรือไม่ ในบางชุมชนที่มีมุมมองและทัศนคติที่เปิดกว้างและให้โอกาสในการพิสูจน์ความสามารถของครูกะเทย ดังเช่นในกรณีของบีที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของเด็กนักเรียนในชุมชน เช่น ปัญหาการขาดเรียน การมาสาย การติดการพนัน รวมถึงการใช้สารเสพติดของนักเรียน ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกิดขึ้นในชุมชนเรื่อยมา การที่บีสามารถที่จะแก้ไขปัญหาและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนดังกล่าว ทำให้บีได้รับการยอมรับของทั้งผู้คนในชุมชน เพื่อร่วมงานนักเรียนและผู้ปกครอง จากโอกาสเล็กๆ น้อยๆ ที่โรงเรียนและชุมชนได้หยิบยื่นให้กับบีทำให้ภาพลักษณ์ของครูกะเทยที่เธอเคยถูกสงสัยในความสามารถของเธอเป็นที่ยอมรับ และคนรอบข้างต่างก็มีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อบทบาทความเป็นครูของเธอ

...ตอนมาสอนใหม่ๆ เด็กนักเรียนเขาบอกว่ากลัวเรา เขาบอกว่าเคยเจอแต่กะเทยแรงๆ ก็เลยติดภาพมาว่ากะเทยเนี่ยต้องแรง และพอเรามาสอนเราต้องแรงกับเขาแน่ๆ เลย แต่พอได้เรียนด้วยกันเขาบอกว่าเราไม่ได้เป็นอย่างที่เขาคิดเลย มันเลยทำให้เขากล้าที่จะเข้ามาเรามากขึ้น...เพื่อนครูเขาก็แปลกใจนะที่เราสามารถคุมเด็กพวกนี้อยู่ ปัญหาต่างๆ มันลดลง เด็กมันก็ดีขึ้นมาเรียนเยอะขึ้น... ทั้งครูและผู้ปกครองเขาก็ชมในความสามารถของเรา มันก็เลยทำให้รู้สึกว่ายิ่งทำมันยิ่งภูมิใจ...

ดังที่กล่าวมาถึงการให้คุณค่าต่อบทบาทของความเป็นครูในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันหลากหลาย ดังเช่นค่านิยมที่มีต่ออาชีพครูในสังคมชนบท ที่ว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประกอบกับการเป็นข้าราชการเป็นสิ่งที่สังคมให้คุณค่าให้ความสำคัญ เพราะในการที่จะได้เป็นข้าราชการนั้นจะต้องผ่านการแข่งขันในด้านความรู้ความสามารถเป็นอย่างสูง ดังนั้น การได้เป็นข้าราชการครูสำหรับสังคมชนบทจึงได้รับการยกย่องนับถือเป็นอย่างมาก ดังเช่นในกรณีของนุ้ย ที่ถึงแม้ว่าแต่เดิมนุ้ยจะถูกปฏิเสธในความเป็นกะเทยของ

ตนจากทั้งชุมชนและครอบครัว แต่เมื่อเธอได้เป็นข้าราชการและกลับมาเป็นครูในภูมิลำเนาของตน
ทัศนคติจากทั้งครอบครัวและจากชุมชนที่มีต่อตัวเธอก็เปลี่ยนไป

...พอหนูได้ย้ายกลับมาสอนที่บ้านหนูเคยไปนั่งคุยกับป้าคนหนึ่งพี่ชายของพี่ตาด... เขา
ยังชมหนูอยู่เลยว่าจะเก่งนะได้เป็นข้าราชการด้วย... หนูอยากทำให้คนอื่นเห็นว่าถึงแม้ว่า
ตัวหนูจะเป็นแบบนี้ แต่หนูก็ประสบความสำเร็จในชีวิตได้... เวลาเดินไปไหนตอนนั้นหนูไม่
ต้องก้มหน้า หรือทำตัวเล็ก ๆ สิบ ๆ เหมือนเดิมแล้ว เดินเซตหน้ายิ้มอย่างเดียว ใครจะว่า
อะไรเราไม่สน...

จะเห็นได้ว่าถึงแม้ภาพลักษณ์ของกะเทยที่แต่เดิมถูกปฏิเสธ ไม่ได้รับการยอมรับจาก
บุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หรือชุมชน แต่เมื่อพวกเขาได้สร้างการยอมรับผ่านการแสดง
ความรู้ความสามารถในบทบาทของครูก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์เดิมที่ประทับอยู่ใน
ความทรงจำของสังคมเกี่ยวกับความเป็นกะเทย การให้การยอมรับในบทบาทหน้าที่ของพวกเขา
มากขึ้น โดยที่หลายคนละเลยที่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเพศสภาพของพวกเขา หากแต่หันกลับไป
ให้ความสำคัญกับผลงาน หรือผลจากการกระทำของพวกเขามากกว่า นับเป็นจุดเริ่มต้นของการ
เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่สังคมมีต่อภาพลักษณ์ของกะเทยและลบล้างความเชื่อเดิมที่มีต่อความเป็น
กะเทย อีกทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับความแตกต่างทางเพศให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 การปรับตัวและต่อรองในรูปแบบของการประนีประนอม

นอกจากความคาดหวังของสังคมที่เข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดตัวตนของกะเทยใน
บทบาทของครูแล้วยังรวมถึงค่านิยมและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองและต่ออาชีพครูที่มีส่วนกำหนด
ความเป็นครูในลักษณะเฉพาะของแต่ละคน การที่บุคคลถูกปลูกฝังและขัดเกลาจากสถาบันต่างๆ ใน
สังคมถึงค่านิยมของการเป็นตัวแบบที่ดี บทบาทของครูที่ดี ความคาดหวังของสังคม และบรรทัดฐาน
ทางเพศขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่ มีผลต่อการตัดสินใจ การเลือกที่จะกำหนดตัวตนของบุคคลทั้งใน
ด้านทัศนคติ การแสดงออกที่บุคคลพิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

ถึงแม้ว่าความเป็นตัวตนในลักษณะของกะเทยจะมีความขัดแย้งต่อบรรทัดฐานทางเพศ
ของสังคม แต่เมื่ออยู่ในบทบาทของความเป็นครู บุคคลอาจให้ความสำคัญกับค่านิยมในอาชีพของ
ตน ระเบียบกฎเกณฑ์ ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือวัฒนธรรมองค์กรนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งทำให้บุคคลเลือก
ที่จะสวมบทบาทใดบทบาทหนึ่งในบริบทของการเป็นครูเมื่อต้องทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน
นักเรียน และเปลี่ยนกลับมาสู่ความเป็นตัวของตัวเองในบริบทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการ
สอนภายในโรงเรียน ความเลื่อนไหลของความเป็นตัวตนของบุคคลเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความ
ต้องการที่ขัดแย้งกันที่เกิดขึ้นภายในบุคคล กล่าวคือ บุคคลได้ให้ความสำคัญทั้งความเป็นตัวตนของ
ตนเอง และให้ความสำคัญทั้งบทบาทหน้าที่ของการเป็นครูที่ดี ดังนั้น บุคคลจึงเลือกวิธีการปรับตัว
ให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนในพื้นที่ต่างๆ ดังเช่น การที่นั้มเลือกที่จะแสดงบทบาททางเพศ

ของตนในแบบของครูชาย ด้วยการแต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ต และสวมกางเกงແສລຄ ตัดผมสั้น และไม่แต่งหน้า เช่นเดียวกับครูชายทั่วไป ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวังตามบทบาทของการเป็นแบบอย่างที่ดี เมื่อต้องเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน หรือผู้ปกครอง แต่เมื่อเธออยู่ในพื้นที่ส่วนตัวเธอก็เลือกที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของเธอ ซึ่งการเลือกที่จะปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกับสังคมที่เกิดขึ้นจากตัวของเธอเองในการเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตัวของเธอ ซึ่งเป็นการรับเอาค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวให้กับตัวเอง

...หนูถูกอาจารย์ปลุกฝังมาตลอดว่า ต้องประพฤติตัวให้ดี เราเป็นครูก็ต้องทำตัวดี ๆ สำรวมกิริยามารยาท ถึงจะเป็นตุ๊ดก็ต้องทำตัวดี ๆ... ต้องเก็บอาการ ถึงเธอจะเป็นตุ๊ดแบบไหนเธอก็ต้องเป็นผู้ชาย... ด้วยเวลาอยู่ในสถานศึกษา อยู่ในองค์กรเราก็ต้องให้เกียรติองค์กร ให้เกียรติภาพลักษณ์ขององค์กร ให้เกียรติวิชาชีพของตนเอง คือ สังคมยังไม่ให้การยอมรับครูกะเทยในสถานศึกษาเท่าไร... แต่ถ้าเป็นสอนพิเศษข้างนอกนี่นะหนูเป็นตัวของตัวเองเกินร้อยเปอร์เซ็นต์เลยละ...

แต่ถึงกระนั้นการแสดงออกของนั้มนั้ก็ทำให้เกิดข้อสงสัยถึงความแตกต่างในตัวตนของนั้มนั้ไม่ว่าจะเป็นท่าทางในการแสดงออก คำพูด ซึ่งบางครั้งนั้มนั้ก็เลือกที่จะใช้คำว่า “ครับ” และคำว่า “ค่ะ” กับนักเรียนหรือใช้ควบคู่พร้อม ๆ กัน ลักษณะเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดคำถามกับนั้มนั้ว่าเธอเป็นกะเทยหรือเปล่า กับคำถามในลักษณะดังกล่าวซึ่งเธอก็มิได้ปฏิเสธตัวตนของการเป็นกะเทยของเธอแต่อย่างใด แต่เธอก็หลีกเลี่ยงที่จะตอบคำถามเหล่านั้นโดยตรง แต่ทำให้เรื่องดังกล่าวกลายเป็นเรื่องที่น่าตลกขบขัน หรือเป็นเรื่องสนุกสนานไปมากกว่าที่จะทำยอมรับหรือตอบข้อซักถามเหล่านั้นซึ่งอาจก่อให้เกิดภาพในเชิงลบต่อภาพลักษณ์ครูของเธอ ลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้กลไกในการป้องกันตัวเองในลักษณะหนึ่งเพื่อที่รักษาระยะห่างระหว่างนั้มนั้กับนักเรียนเอาไว้ เพื่อให้บทบาทความเป็นครูของเธอยังคงไว้ซึ่งความเป็นที่เคารพนับถือของนักเรียน

...เด็กนักเรียนก็จะมาถามเหมือนกันนะว่า ครูเป็นกะเทยรีไปล่า แทนที่เราจะตอบเขาไปตรง ๆ เราก็เลี่ยงโดยการเบี่ยงเบนประเด็น หรือการถามกลับไปเพื่อให้เขาไปคิดเอาเอง เช่น ครูเป็นทอม หรือ แล้วเธอก็คิดว่าครูเป็นอะไรล่ะ มันเป็นการทำให้เด็กเขาได้กลับไปคิดเองว่าสิ่งที่เขาถามนั้นคำตอบมันคืออะไร ซึ่งเราว่าเขาก็มีคำตอบในใจอยู่แล้วแหละ...

และในการเลือกที่จะแสดงความเป็นตัวตนต่อนักเรียนหรือผู้ปกครองเธอยังได้พิจารณาถึงความเหมาะสม ความพร้อมของคู่ปฏิสัมพันธ์ในแต่ละบริบท เพื่อพิจารณาว่าอีกฝ่ายเขามีความพร้อมมากน้อยแค่ไหนที่จะยอมรับในความเป็นตัวตนของเธอ “...อย่างเด็กมัธยมปลายเนี่ยเขาก็มีวุฒิ

ภาวะพอที่จะคิดตัดสินใจว่าจะไรดีอะไรไม่ดี เราก็แสดงออกได้มากหน่อย ส่วนเด็กมัธยมต้นเนี่ยเขายังไม่ค่อยพร้อมที่จะรับอะไรในลักษณะนี้เราก็เลือกที่จะไม่แสดงออกมากนัก...”

เช่นเดียวกันกับเด็กที่เลือกที่จะแสดงภาพลักษณ์ของครูชายด้วยการสวมเครื่องแบบตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม แต่ด้วยบริบทของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนเอกชน ที่ความคาดหวังที่มีต่อบทบาทของครูหรือกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียนไม่ได้เคร่งครัดในเรื่องของภาพลักษณ์ของครูมากนัก ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยสามารถที่จะแต่งกายด้วยชุดครูผู้หญิงมาสอนได้ แต่เด็กก็เลือกที่จะแต่งกายในแบบของครูชาย ด้วยทัศนคติของเด็กที่ให้ความสำคัญในเรื่องของความเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งทำให้เด็กเลือกที่จะกำหนดภาพลักษณ์ของตัวเองของเธอในลักษณะดังกล่าว “...เรื่องการแต่งกายหรือการแสดงออกเนี่ยเรามองในเรื่องของกาลเทศะมากกว่านะ อย่างเวลาอยู่กับผู้ปกครองหรืออยู่กับนักเรียนมันก็ไม่เหมือนกันนะ...” ซึ่งเด็กเลือกที่จะปรับเปลี่ยนและแสดงความเป็นตัวตนของเธอตามบริบทที่เธอเห็นสมควรหากผู้ปกครองที่ดูเหมือนจะไม่ให้การยอมรับกับความเป็นกะเทยของเธอ เธอเลือกที่จะปิดบังภาพลักษณ์ดังกล่าวเอาไว้

แต่ในขณะที่เธออยู่ต่อหน้านักเรียนเธอก็ยังคงแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของเธอด้วยการไว้ผมยาว ใช้ผ้าคลุมไหล่และการใช้คำพูดในลักษณะเช่นเดียวกับครูผู้หญิง ซึ่งเด็กได้ให้นิยามต่อความเป็นกะเทยของตนเองไว้ว่า เธอมีลักษณะที่อยู่ระหว่างเพศชายและเพศหญิงกล่าวคือ ถึงแม้ว่าท่าทาง คำพูด และการแสดงออกของเธอจะเป็นเพศหญิงแต่ร่างกายหรือลักษณะนิสัยบางอย่างของเธอก็ยังคงความเป็นเพศชายอยู่ ด้วยการนิยามดังกล่าวเด็กเลือกที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองในระหว่างการเรียนการสอน

...เราเป็นคนค่อนข้างเปิดเผยนะ อย่างคำว่า ครับ เนี่ยเราไม่ใช่เลย เพราะมันเหมือนเรากำลังพยายามปิดกั้นอะไรซักอย่างในตัวเรา มันเหมือนเวลาจะสื่ออะไรแล้วมันสื่อได้ไม่ครบ... ในฐานะครู มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ แล้วเราจะมัวมารักษาภาพพจน์อยู่ทำไม... เรา รู้สึกว่ามันขัดๆ กับตัวเรานะอย่างเวลาที่จะต้องพูดว่า นะครับนักเรียน มันรู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเองยังไงไม่รู้...

การที่ทั้งสองเลือกที่จะยอมรับเงื่อนไขและปฏิบัติตามความคาดหวังและตามบรรทัดฐานของสังคมไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม แสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ผ่านมาที่ปลูกฝังค่านิยมไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเป็นแบบอย่างที่ดี บทบาทหน้าที่ของความเป็นครู และความคาดหวังของสังคม ที่ทำให้ทั้งสองเลือกที่จะแสดงภาพลักษณ์ของครูชาย แต่ถึงกระนั้นทั้งสองยังได้สร้างพื้นที่ของตนเองขึ้นมาพร้อมกับการยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งเป็นพื้นที่ในการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนโดยพื้นที่แห่งนั้นยังมีเงื่อนไขเฉพาะสำหรับการแสดงออกที่แตกต่างกันออกไปตามแต่บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปเช่น ระดับชั้นของนักเรียนที่มีผลต่อการเลือกที่จะแสดงออกของนิม หรือการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองบางคนที่มีท่าทีที่ไม่ยอมรับในความเป็น

กะเทยของเล็ก ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการพยายามที่จะใกล้เคียงความขัดแย้งของค่านิยมระหว่างตนเองและสังคม เพื่อให้การดำเนินบทบาทความเป็นครูของทั้งสองสามารถที่จะสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมไปพร้อมๆ กับการรักษาความเป็นตัวของตัวเองเอาไว้

2.3 การสร้างอำนาจการต่อรองบนเพศสภาพแบบกะเทย

ในบริบทของสังคมที่แตกต่างกันการให้การยอมรับในความเป็นตัวตนแบบกะเทยก็ได้รับการยอมรับที่แตกต่างกัน ในบริบทของสังคมหนึ่งอาจจะไม่ให้การยอมรับและปฏิเสธภาพลักษณ์ของกะเทยอย่างรุนแรงผ่านการกระทำในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้ง การกดขี่ หรือการแสดงความรังเกียจ แต่ในทางกลับกันในอีกบริบทหนึ่งความเป็นกะเทยกลับไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างการยอมรับจากสังคม อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้กะเทยได้แสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

ในบริบทของสังคมที่เปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างของบุคคล และพร้อมที่จะให้โอกาสแก่บุคคลที่มีความแตกต่างทางเพศสภาพได้พิสูจน์ตัวเอง ครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยสามารถที่จะแสดงความรู้ ความสามารถ ความโดดเด่นในด้านต่างๆ ของตนได้อย่างเต็มที่ การได้รับการยอมรับที่มาจากความรู้ความสามารถของบุคคลได้สร้างอำนาจในการต่อรองกับสถาบันหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ไม่ว่าจะเป็น การต่อรองในเรื่องของการแสดงออกทั้งทางด้านการแต่งกาย ท่าทาง และคำพูดเพื่อให้บุคคลสามารถที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองได้อย่างเปิดเผย รวมถึงการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ดังเช่นในกรณีของบีที่ได้รับการยอมรับจากโรงเรียนในเรื่องความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรมและรวมถึงการใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอนของตนให้เป็นที่ยอมรับจากผู้บริหาร อีกทั้งยังสร้างผลงานที่เป็นชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนด้วยการได้รับรางวัลพระราชทานในงานวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์ ที่ทำให้บีได้รับการชื่นชมจากทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร จากผลงานที่โดดเด่นหลากหลายทำให้บีได้รับความไว้วางใจและสิทธิต่างๆ จากผู้บริหาร“...จริงๆ โรงเรียนรับโครงการนี้มานานแล้วนะ แต่ไม่มีครูคนไหนทำสำเร็จ... แล้วพอโรงเรียนได้รับรางวัลมา ผู้อำนวยการเขาก็ปลื้มเราสิทีนี้ เขาก็ซัพพอร์ตเรา เวลาจะขออะไรก็ได้หมด...”

แต่ถึงแม้ว่าบีจะได้รับความไว้วางใจและการยอมรับมากเพียงใด บีก็ยังไม่สามารถที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองได้อย่างเต็มที่ สืบเนื่องมาจากการที่บีเริ่มการสอนในโรงเรียนแห่งแรกด้วยภาพลักษณ์ของครูผู้ชาย ถึงแม้ว่าในระยะเวลาต่อมาเธอจะได้ทำการผ่าตัดแปลงเพศมาแล้วและบีได้ยื่นข้อเสนอต่อผู้บริหารในเรื่องการขอแต่งกายในลักษณะของการเป็นครูผู้หญิง เพื่อให้เป็นไปตามเพศสรีระของตน แต่ด้วยภาพลักษณ์ที่บีได้แสดงออกต่อนักเรียนและผู้ปกครองรวมถึงคนในชุมชนที่เป็นลักษณะของครูผู้ชายในตอนแรกทำให้ผู้บริหารไม่สามารถที่จะอนุญาตให้บีเปลี่ยนแปลงการแสดงออกในลักษณะดังกล่าวได้ด้วยเหตุผลที่ว่า การแสดงออกในลักษณะของความเป็นหญิงทั้งที่หลายฝ่ายทราบว่าเป็นผู้ชายจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน

และเกิดเป็นประเด็นและข้อสงสัยขึ้นในกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครองบีจึงต้องยอมรับในเหตุผลดังกล่าวของผู้บริหารและเลือกที่จะขอย้ายโรงเรียน

การสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลมีผลต่อการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้สึกระทับใจเมื่อแรกพบ (First impression) ที่เป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงความเป็นตัวตนของบุคคล การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่เกิดความแตกต่างกับภาพลักษณ์เดิมของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการทำศัลยกรรมตกแต่ง หรือการผ่าตัดแปลงเพศเช่นในกรณีของบีมีผลต่อทัศนคติของบุคคลรอบข้างที่มีต่อบุคคลในการให้การยอมรับ ดังนั้น การเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือเปลี่ยนสังคมด้วยการเริ่มต้นแสดงภาพลักษณ์ใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่บีได้เลือกใช้ ในการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนเอง ด้วยการที่บีได้มีโอกาสที่จะย้ายไปสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ในวันแรกของการเริ่มต้นชีวิตในสังคมใหม่เธอได้เลือกที่จะสวมบทบาทของครูผู้หญิงไปในวันแรกของการทำงานในสถานที่แห่งใหม่ ซึ่งความเรียบร้อยในการแต่งกายและการแสดงออกรวมถึงบุคลิกภาพของเธอ ทำให้เธอได้รับการยอมรับจากทั้งผู้บริหารของสำนักงานเขตการศึกษาและทั้งผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและผู้บังคับบัญชา เป็นเสมือนอำนาจในการต่อรองกับบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในบทบาทที่ใกล้เคียงกัน

...วันที่ไปรายงานตัวที่เขต เราแต่งชุดข้าราชการหญิงไป... พอได้พบกับผู้อำนวยการเขต ท่านก็ชมว่าเราแต่งตัวเรียบร้อยดีแล้วยังบอกอีกว่า ถ้าคุณยังคงลักษณะแบบนี้เอาไว้ได้ เขาก็ยอมให้เราแต่งหญิงเข้าไปสอนได้... พอไปถึงโรงเรียนผู้บริหารเขาก็ถามว่าทางเขตเขาอนุญาตให้แต่งแบบนี้แล้วหรือ เมื่อเขารู้ว่าทางเขตอนุญาตแล้วเขาก็ไม่ว่าอะไรเขาก็อนุญาตให้เราเริ่มสอนและแต่งชุดผู้หญิงมาสอนได้...

ด้วยความสามารถทางด้านวิชาการ ทางด้านการสอนและทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ของบี ทำให้เธอใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตในสถานที่แห่งใหม่นี้ด้วยระยะเวลาไม่นาน ก็ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง ในความสามารถอันโดดเด่นของเธอในด้านต่างๆ แต่ด้วยภาพลักษณ์ของครูผู้หญิงที่บีเลือกที่จะแสดงออกเกิดความขัดแย้งกับค่านำหน้าชื่อของเธอส่งผลทำให้เธอถูกตั้งข้อสงสัยจากนักเรียนและจากเพื่อนร่วมงานบางคน ถึงตัวตนความเป็นเพศของเธอ แม้ว่าเพศสรีระและภาพลักษณ์ของบีจะไม่แตกต่างไปจากผู้หญิงแต่บีก็ไม่ได้ปฏิเสธถึงความเป็นตัวตนในความเป็นกะเทยของเธอ

...ผู้บริหารเขาก็ถามว่าตกลงแล้วแกเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงกันแน่ เราก็ตอบไปตรงๆ ว่าหนูเป็นกะเทยค่ะ แปลงเพศแล้วด้วยนะคะ... ส่วนนักเรียนก็มาถามเหมือนกันนะว่าเราเป็นกะเทยรีเปล่า เพราะเห็นเราแต่งชุดผู้หญิงไง แต่คำนำหน้าชื่อเรามันเป็น “นาย” เราก็ตอบเด็กไปตรงๆ ว่าเราเป็นกะเทย...

แต่ความราบรื่นในการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนดังเช่นกรณีของปีกลับไม่ได้เกิดขึ้นในบริบทของการเป็นครูของนุ้ย ซึ่งแตกต่างออกไปจากปีโดยสิ้นเชิง ในการเริ่มต้นเส้นทางของการเป็นครูของนุ้ยมีลักษณะเช่นเดียวกับกับปี คือ การแสดงภาพลักษณ์ของการเป็นครูชายที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด แต่ด้วยท่าทางการแสดงออกที่คนรอบข้างสามารถสังเกตเห็นและรับรู้ได้ถึงตัวตนความเป็นกะเทยของนุ้ย ซึ่งทำให้นุ้ยถูกเลือกปฏิบัติและถูกกีดกันจากทั้งเพื่อนร่วมงานและจากผู้บริหารโรงเรียน ถึงแม้ว่านุ้ยจะพยายามที่จะแสดงความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการสอน ทางด้านกิจกรรม ความขยันในการทำงาน รวมถึงการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนจากการแข่งขันการจัดสวนถาดของโรงเรียน ซึ่งทำให้เธอเป็นที่รู้จักของโรงเรียนต่างๆ แต่สิ่งเหล่านั้นก็มิได้ทำให้เธอได้รับการยอมรับจากทางโรงเรียนเท่าที่ควร และหลังจากที่นุ้ยได้เริ่มที่จะทำศัลยกรรมความงามให้กับตน เพื่อเติมเต็มความต้องการที่จะเป็นเพศหญิงของตน การแสดงออกของนุ้ยก็เริ่มที่จะมีความชัดเจนมากขึ้นทั้งทางคำพูดและการแสดงออก เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่เป็นส่วนช่วยเสริมความมั่นใจของนุ้ยประกอบกับผลงานในด้านต่างๆ ที่อยู่ในระดับที่โดดเด่นจึงทำให้นุ้ยกล้าที่จะแสดงความเป็นตัวตนของตนเองมากขึ้น

...หนูเข้าไปขอกับทางผู้อำนวยการโรงเรียนว่าต่อไปหนูจะขอเปลี่ยนจากการพูด “ครับ” เป็นใช้คำว่า “ค่ะ” แทน... ทางผู้อำนวยการโรงเรียนเขาก็ไม่ได้ว่าอะไร... มันเหมือนได้รับอิสระจากความอึดอัดที่เราต้องคอยระมัดระวังคำพูดของตัวเอง ได้ใช้คำที่อยากใช้มากขึ้น รู้สึกสบายใจขึ้นมากเลย...

แต่ถึงกระนั้น การไม่ให้การยอมรับจากผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงานได้สร้างแรงกดดันให้กับนุ้ยในบทบาทความเป็นครูของเธอ การถูกกีดกัน และกลั่นแกล้งในด้านหน้าที่การงานและด้านความเจริญก้าวหน้า เป็นผลให้นุ้ยตัดสินใจที่จะย้ายกลับไปสอนที่บ้านเกิดของตน “...มีเพื่อนครูต่างโรงเรียนเขาให้คำแนะนำว่าถ้าย้ายก็ให้ย้ายกลับบ้านเลย ไม่ต้องย้ายมาแถวนี้ เพราะไม่งั้น เขาก็จะตามรังควาญเธออยู่ดี... ทำให้นุ้ยตัดสินใจอย้ายกลับไปสอนที่บ้านดีกว่า...”

เช่นเดียวกับกับบริบทที่เกิดขึ้นกับปี เมื่อนุ้ยได้ย้ายโรงเรียนกลับไปสอนที่ภูมิลำเนาของตน นุ้ยก็ได้เริ่มต้นภาพลักษณ์ใหม่ของตนด้วยการแต่งหน้า และทำผมแบบผู้หญิง แต่ในการแต่งหน้าเธอเลือกที่จะแต่งแค่บางๆ ซึ่งนุ้ยมองว่าการแต่งหน้าแต่งตัวที่มันเยอะเกินไปจะทำให้คนมองว่าเกินความเป็นผู้หญิงไป ทำให้กลายเป็นภาพลักษณ์แบบกะเทยตามที่สังคมเขาเข้าใจกัน ซึ่งในการย้ายโรงเรียนครั้งนี้ทำให้นุ้ยได้พบกับสังคมที่ให้การยอมรับตนมากขึ้นในเพศสภาพแบบกะเทยในบทบาทครูของตนจากทั้งสังคมรอบข้างและผู้บริหารโรงเรียน ผู้ซึ่งให้คุณค่ากับความสามารถและการประพฤติตนเป็นคนดีมากกว่าที่จะมองในเรื่องของเพศสภาพที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม “...ผู้บริหารคนนี้เขาใจดีมากเลย เขาบอกว่าหนูจะเป็นอะไรเขาไม่ว่า เขาขอแค่เป็นคนดี มีความสามารถเท่านั้นก็พอ...” และภาพลักษณ์ของความเป็นครูที่เธอได้รับการยอมรับจากสังคมก็ยังช่วยเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อกะเทยให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ในการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับ เงื่อนไขในการยอมรับในความเป็นตัวตนของบุคคลในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้น การเลือกที่จะแสดงตัวตนในแบบใด จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขตามบริบทสังคมนั้นๆ ที่ตนได้เข้าไปมีส่วนร่วม ภาพลักษณ์ของบุคคลที่เป็นที่ยอมรับ ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านความสามารถ ทางด้านการแสดงออกที่เป็นที่ยอมรับ รวมถึงทางด้านบทบาทหน้าที่ที่สังคมได้ให้คุณค่า ให้การยอมรับนับถือ ยังมีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในด้านลบที่มีต่อบุคคลที่มีเพศสภาพที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งการใช้ความรู้ความสามารถของตนในการสร้างการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ยังมีส่วนช่วยให้การให้คุณค่าต่อความเป็นคุณนั้นมีได้ถูกยึดติดอยู่แค่เพียงภาพลักษณ์ของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว

2.4 การท้าทายต่อบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดี

ในการแสดงออกที่ได้รับการยอมรับดังกล่าวจากกรณีของทั้งสี่คน ที่การยอมรับนั้นตั้งอยู่บนความขัดแย้งต่อบรรทัดฐานของการเป็นครูในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดี ที่มองว่าการที่บุคคลที่อยู่ในบทบาทของครูจะเป็นแบบอย่างที่ดีได้จำเป็นต้องมีการแสดงออกที่ตรงตามเพศของตน จึงจะเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งในขณะที่เดียวกันการแสดงออกของทั้งสี่ก็ไม่ได้แสดงออกตรงตามเพศกำเนิดหรือเพศสรีระของตนแต่อย่างใดแต่กลับได้รับการยอมรับจากสังคมในหลายๆ ด้าน

หากลองตั้งคำถามกับการให้คุณค่าในการเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ถ้าหากแบบอย่างที่ดีของนักเรียนชายคือครูผู้ชาย แบบอย่างที่ดีของนักเรียนหญิงคือครูผู้หญิง แล้วแบบอย่างที่ดีนักเรียนกะเทยควรจะเป็นครูเพศไหน ในฐานะที่กะเทยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม พวกเขาจึงควรที่จะมีแบบอย่างที่ดีสำหรับพวกเขาด้วยเช่นกันมิใช่หรือดังเช่นกรณีของบีที่นักเรียนที่มีเพศสภาพแบบกะเทยไม่กล้าที่จะเข้าไปปรึกษาทั้งครูผู้ชายและครูผู้หญิง ก็มีเพียงแต่บีเท่านั้นที่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับนักเรียนเหล่านั้นได้ อาจด้วยความเป็นกะเทยของเธอที่ทำให้นักเรียนกล้าที่จะพูดคุยด้วยอย่างสนิทใจ ซึ่งนักเรียนบางคนยังคงมีมุมมองและให้คุณค่าต่อความเป็นกะเทยไปในแบบที่สังคมเข้าใจ กล่าวคือ เด็กนักเรียนยังคงมองว่ามีเพียงไม่กี่อาชีพเท่านั้นที่ตนสามารถทำได้ เช่น ช่างแต่งหน้า ช่างทำผม หรือ งานด้านการแสดงโชว์ต่างๆ ซึ่งบีจะให้ความรู้และปรับเปลี่ยนมุมมอง ความคิดที่นักเรียนมีต่อความเป็นกะเทยของตน ผ่านประสบการณ์ต่างๆ ของเธอ เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันนั้น การเป็นกะเทยมิได้ถูกจำกัดอยู่แค่เพียงอาชีพไม่กี่อาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม หากแต่ยังมีอีกหลากหลายอาชีพที่กะเทยสามารถที่จะเข้าไปยืนร่วมกับเพศชาย เพศหญิงในสังคมได้ “...เธอดูอย่างครูสิถึงจะเป็นกะเทย แต่ครูก็ยังมาสอนเธอได้เลยใช้ไหม... การที่จะไปเป็นนางโชว์หรืออะไรแบบนั้นมันไม่ยั่งยืนหรอก... แต่การที่เธอตั้งใจเรียน เรียนสูงๆ อีกหน่อยก็มีงานดีๆ ทำพอถึงตอนนั้นใครๆ เขาก็อยากได้ตัวเธอไปทำงานด้วย... มันไม่มันคงกว่าเธอ...”และการที่นักเรียนกล่าวว่า “อยากเป็นเหมือนครูจัง” หรือ “เมื่อไหร่จะได้เป็นเหมือนครูบ้าง” แสดงให้เห็นว่า ความเป็นกะเทยของเธอนั้นได้รับการยอมรับจากนักเรียนในการที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในระดับหนึ่ง

การปรากฏตัวของกะเทยในพื้นที่สาธารณะในสังคมปัจจุบัน ช่วยตอกย้ำการดำรงอยู่ของพวกเธอในสังคม หรือสังคมจะยังคงปฏิเสธตัวตนของกะเทย ว่าพวกเธอเหล่านั้นไม่มีอยู่ หรือการดำรงอยู่ของเขานั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งขัดแย้งกับสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ การที่กะเทยได้แสดงตนให้เป็นที่ยอมรับในพื้นที่สาธารณะต่างๆ มากขึ้น เช่น ในวงการการเมือง ได้แก่ ยลดา เกริกก้อง สนวนยศ สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดน่าน และในวงการการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ปิง (กิติวุฒิ เจริญศิริวัฒน์) และครูลิลลี่ (กิจมาโนชญ์ โรจนทรัพย์) ดิวเตอร์ชื่อดังที่ได้รับการยอมรับในความสามารถทางการสอนทั้งทางด้านวิชาการ และยังถ่ายทอดประสบการณ์ และความรู้ในการดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับเนื้อหาทางวิชาการ เป็นต้น การปรากฏตัวในพื้นที่สาธารณะและการได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอกทั้งในด้านความรู้ความสามารถเช่นนี้ ทำให้ค่านิยม ความเชื่อที่สืบต่อกันมาเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางเพศของสังคมเกิดความสั่นคลอน และยังแสดงให้เห็นอีกว่าในสังคมปัจจุบันนั้นมิได้มีเพียงแต่เพศชายและเพศหญิงเท่านั้นที่ได้รับการยอมรับจากสังคม หากแต่กะเทยหรือบุคคลเพศที่สามอีกหลายๆ คนก็ได้รับการยอมรับไม่ต่างไปจากบุคคลเพศชายเพศหญิงทั่วไป

การเปิดกว้างของสังคมกับการยอมรับในความหลากหลายทางเพศนั้น ไม่ได้พิจารณาจากภาพลักษณ์ของบุคคลเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังรวมถึงความรู้ความสามารถทางด้านต่างๆ ที่พวกเธอได้แสดงออกมาสู่สังคม ซึ่งมีได้มุ่งหวังเพียงแค่การสร้างการยอมรับให้กับตนเองหากแต่มุ่งหวังที่จะนำความรู้ความสามารถเหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับสังคมผ่านทางสถาบันทางการศึกษา รวมถึงการสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมในสิทธิทางเพศให้กับสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับสมาชิกในสังคมแทบทั้งสิ้นในการนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตเพื่อร่วมกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ในการสร้างมุมมอง ความรู้ และทัศนคติต่อความเป็นกะเทย ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ยังช่วยให้มุมมองของสังคมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของกะเทย ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมจะได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายทางเพศมากขึ้น ผ่านบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยผู้ที่อยู่ในบทบาทของครู เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงทัศนคติที่ดี เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างปกติสุขในอนาคตต่อไป

...นี่ยะสอนนักเรียนเสมอแหละว่า อย่าไปแสดงความรังเกียจหรือกลั่นแกล้งคนที่เขาแตกต่างจากเรา เพราะไม่ว่าจะเป็นเพศไหนเขาก็เป็นคนเหมือนกับเรา มีคุณค่าความเป็นมนุษย์อยู่ในตัวด้วยกันทั้งนั้น... นี่ยะพยายามหาตัวอย่างมาสอนเขาอะ อย่างเวลาที่มีข่าวเกี่ยวกับเพศที่สามที่เขาประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ เราก็จะเอามาสอน เอามาให้เขาดู เพื่อแสดงให้เห็นว่า พวกเขาที่มีความสามารถไม่แตกต่างไปจากชายหญิงทั่วไป...

ดังนั้นสำหรับบรรทัดฐานในการเป็นครูที่ดี คงมีอาจพิจารณาแต่เพียงในส่วนของ ภาวลักษณะและการแสดงออกของบุคคลแต่เพียงด้านเดียว แล้วนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน คุณค่าของการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลในสังคม หากแต่ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับความรู้ ความสามารถของบุคคลร่วมด้วย ถึงแม้ว่าความเป็นกะเทยกับบรรทัดฐานของการเป็นครูที่ดีนั้นจะ ยังคงมีความขัดแย้งกันอยู่ในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดี แต่มิใช่ว่าการรับเอาแบบอย่างจากตัวแบบ จะต้องรับมาทั้งหมดเสียทีเดียวดังเช่นการที่กล่าวว่าการที่ครูเป็นกะเทยเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี อาจทำให้นักเรียนเลือกที่จะเป็นกะเทยตามแบบอย่างของครูที่นักเรียนพบเห็น แต่ในมุมมองของปัจเจก บุคคลที่เป็นผู้มีความสามารถที่จะเลือกหรือกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้นั้น แต่ละบุคคลก็มีสิทธิในการที่จะเลือกรับแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ ตามที่ตนเห็นสมควร และเหมาะสมกับตนเอง (Engler.1995: 229)

บทที่ 6

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสรุปและอภิปรายผล

การสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลหาได้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ตัวแบบ หรือสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หากแต่ยังรวมถึงประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้เผชิญกับเรื่องราวต่างๆ มาในอดีต ที่มีส่วนในการที่บุคคลจะทำการกำหนดวิถีชีวิตและความเป็นตัวตนให้เป็นไปในทิศทางที่เห็นว่าเหมาะสม ในบริบทของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย การดำเนินชีวิตในสังคมที่อยู่ภายใต้วาทกรรมรักต่างเพศนั้น อาจไม่ใช่เรื่องง่าย แต่เมื่อพวกเขาตัดสินใจที่จะดำเนินวิถีชีวิตในแบบที่ตนเลือกแล้ว พวกเขาจึงจำเป็นต้องสร้างพื้นที่ในสังคมให้กับตนเอง ด้วยการสร้างการยอมรับในตัวตนความเป็นกะเทยของเธอให้เกิดขึ้นในสังคมไม่ว่าจะด้วยการใช้ความรู้ ความสามารถ ทั้งในด้านการเรียน วิชาการ กิจกรรม และทักษะพิเศษด้านต่างๆ ซึ่งพวกเขาอาศัยคุณสมบัติดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือในการต่อรองกับสังคม เพื่อให้สังคมเกิดการยอมรับในจุดเด่นเหล่านี้ มากกว่าที่จะเบียดบังพวกเขาเพียงเพราะความเป็นเพศที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมแต่ถึงกระนั้น การยอมรับของสังคมในแต่ละบริบทพื้นที่ก็มีเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไป การให้คุณค่าและความสำคัญต่อสิ่งต่างๆ ก็เช่นกัน ในบางสังคมอาจจะให้ความสำคัญกับบทบาททางเพศมาก แต่ในขณะที่เดียวกันบางสังคมกลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับบทบาททางเพศมากนัก แต่ให้ความสำคัญกับศักยภาพของบุคคลมากกว่า ทำให้บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยมีการปรับตัวในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

การปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างปกติสุขในเงื่อนไขทางสังคมที่แตกต่างกัน

สำหรับสังคมที่ให้การยอมรับในด้านความรู้ ความสามารถของบุคคลมากกว่าที่จะมุ่งเน้นไปที่ภาพลักษณ์ของบุคคล บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย สามารถที่จะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนได้อย่างเปิดเผย ภายใต้การยอมรับในความสามารถด้านต่างๆ ของพวกเขา

ในทางกลับกันสำหรับสังคมที่ภาพลักษณ์ของกะเทยยังไม่เป็นที่ยอมรับ การแสดงออกในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกาย ท่าทาง คำพูด อาจจะต้องปิดบัง และซ่อนเร้นเอาไว้ภายใต้ภาพลักษณ์ของเพศชายที่สังคมให้การยอมรับ การสร้างความเคลื่อนไหวให้กับอัตลักษณ์ และความเป็นตัวตนของบุคคลช่วยให้บุคคลเลือกที่จะแสดงออกในสิ่งที่สังคมให้การยอมรับในบริบทนั้นๆ ของสังคม พร้อมกับรักษาความเป็นตัวตนของตนเอาไว้

การปรับตัวและการสร้างการยอมรับในบทบาทของความเป็นครู

ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ยังมีเงื่อนไขที่ถูกกำหนดขึ้นสำหรับแต่ละอาชีพที่มีความแตกต่างกันออกไป ในบางอาชีพได้ให้ความสำคัญกับบทบาททางเพศของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ที่สังคมได้ให้คุณค่ากับการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลในสังคม ดังนั้นความเป็นเพศของอาชีพครูจึงสัมพันธ์กับการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

ดังนั้น อาชีพครูจึงแทบจะไม่มีพื้นที่ให้สำหรับความเป็นเพศที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคม สำหรับบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่ประกอบอาชีพครู อาจมีทางเลือกไม่มากนักในการได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งได้แก่

การยอมรับเงื่อนไขของสังคม

ภายใต้เงื่อนไขของการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน สำหรับพื้นที่ที่ให้ความสำคัญกับบทบาททางเพศของบุคคล บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยอาจจะต้องยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว ด้วยการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมในเรื่องบทบาททางเพศของครู กล่าวคือ จะต้องปกปิดความเป็นกะเทยของตนเอาไว้ และเลือกที่จะแสดงออกในภาพลักษณ์ของครูชายตามความคาดหวังของสังคมทั้งในด้านการแต่งกาย การแสดงออกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

การต่อรองกับเงื่อนไขของสังคม

สำหรับในบางบริบทของสังคมที่ให้ความสำคัญกับความสามารถ และศักยภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลเป็นสำคัญ บุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่ประกอบอาชีพครู สามารถที่จะนำคุณสมบัติด้านดังกล่าวมาใช้เป็นข้อต่อรองกับเงื่อนไขของสังคมได้ เพื่อที่จะสามารถแสดงความเป็นตัวตนของพวกเขาได้อย่างเปิดเผย ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออก หรือการแต่งกาย เนื่องจากสังคมได้ให้การยอมรับในความสามารถของพวกเขา และความสามารถเหล่านั้นยังเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนในบทบาทของการเป็นแบบอย่างที่ดีของเธอ ถึงแม้ว่าอาจจะเกิดความขัดแย้งขึ้นกับบรรทัดฐานของการเป็นแบบอย่างที่ดีที่สังคมได้เคยกำหนดเอาไว้

การทำทลายต่อความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังเงื่อนไขดังกล่าวด้วยการพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่าการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้น ไม่ได้มีเพียงแต่เพศชายและเพศหญิงเท่านั้นที่สามารถทำได้ หากแต่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศดังเช่นกะเทยนั้น ก็สามารถที่จะเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนได้เช่นกันซึ่งในปัจจุบันการยอมรับในลักษณะดังกล่าวได้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายบริบทพื้นที่ของสังคม

จากเรื่องราวของผู้ที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่ประกอบอาชีพครูทั้งสิ้นคน ที่ได้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ผ่านงานวิจัยชิ้นนี้ แสดงให้เห็นว่าการที่พวกเขาได้รับการยอมรับจากทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน นักเรียน ผู้ปกครองและคนในสังคม ไม่ได้อาศัยเพียงความรู้ความสามารถของพวกเขาเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทักษะการปรับตัวในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้

เหมาะสมกับบริบทที่ตนเผชิญอยู่ อีกทั้งวิถีชีวิตของพวกเธอทั้งสี่ยังมีส่วนช่วยให้สังคมเกิดความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางเพศผ่านบทบาทความเป็นครูของพวกเธอ ในการอบรมสั่งสอนและ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนทั้งในด้านความรู้ความสามารถ การประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม เพื่อให้เขาตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นเพศใด หรือมีเพศสภาพแบบใดก็ตาม เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุขต่อไป

ข้อเสนอจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยชิ้นนี้มีส่วนช่วยให้สังคมเกิดความรู้และความเข้าใจถึงวิถีชีวิต การสร้างตัวตนรวมถึงการปรับตัวของบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในอาชีพครู อีกทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับบุคคลที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข และข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประกอบในการให้คำปรึกษาสำหรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศอื่นๆ ในการทำความเข้าใจถึงปัญหาโดยมีมุมมองที่เปิดกว้างและหลากหลายมากขึ้น และเป็นแนวทางสำหรับการเผชิญและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตของตนต่อไป

ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลจากการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าครูที่มีเพศสภาพแบบกะเทยที่ให้การยอมรับในตัวตนและเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถที่จะนำเรื่องราวและประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตของพวกเธอไปใช้เป็นข้อคิด แนวทาง รวมถึงคำแนะนำปรึกษาให้กับนักเรียนของเธอในการที่จะปรับตัวและเผชิญต่อปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งคำแนะนำ สั่งสอน ของพวกเธอไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ต่อนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ยังรวมถึงนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่มีเพศสภาพแบบกะเทย ในการเป็นที่พึ่ง การให้คำปรึกษา และนำความรู้ต่างๆ ที่ได้จากพวกเธอไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตน เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับสังคมสมัยใหม่ได้อย่างปกติสุข

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในอาชีพครู จึงเป็นที่น่าสนใจหากจะมีการทำวิจัยในกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายในวิชาชีพอื่นๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางเพศให้กับสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในวิชาชีพอื่นๆ ให้สามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

บรรณานุกรม

- กิตติกร สันคติประภา. (2550). การลวนลามทางเพศกะเทย: นัยสำคัญภายใต้วาทกรรม
รักต่างเพศ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์. (2554). วิจัยเชิงคุณภาพไม่ยากอย่างที่คิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม:
สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เครือข่ายเพื่อนกะเทยไทย. (2555):สำรวจสถานการณ์สิทธิของ “กะเทย” หลังเทศกาลเกย์ที่ทหาร.
สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.thaitga.com/index.php/library/news/172-situation-thai-transgender-rights>.
- ชาย โปธิสิตา. (2554). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). วาทกรรมการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- เทียมเทพ ทังศิริ. (2546). อัตลักษณ์ของนักเรียน “กะเทย”: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่ง
หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพรณ์ หะวานนท์; และคณะ. (2554). การสร้างความฉลาดรู้เรื่องเพศในวัฒนธรรมบริโภค.
กรุงเทพฯ: เอเอ็นทีออฟฟิศเอ็กเพรส.
- นภาพรณ์ หะวานนท์. (2554). เพศวิถีกับการเป็นตัวบุคคล. ใน การสร้างความฉลาดรู้เรื่องเพศใน
วัฒนธรรมบริโภค. หน้า 23-24. กรุงเทพฯ: เอเอ็นทีออฟฟิศเอ็กเพรส.
- นรินทร์ องค์กรอินทรีย์; และธนิกานต์ มาชะศิริานนท์ (แปลและเรียบเรียง). 2549. การจัดการความ
ขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2545). ข้อพิจารณาเรื่อง ความเป็นชายขอบ กับการศึกษาทางวัฒนธรรม. ใน
ชีวิตชายขอบ : ตัวตนกับความหมาย. ปรีดดา เฉลิมเผ่า กออินันตกุล, บรรณาธิการ.
หน้า 24- 33. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน).
- นพมาศ อึ้งพระ (ธีระเวทิน). (2546). ทฤษฎีบุคคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เปรมปรีดา ปราโมชน์ ณ อยุธยา. (2546). การช่วงชิงอัตลักษณ์ “กะเทย” ในงานคาบาเรต์โชว์.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. (2549). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119.
ตอนที่ 128 ก. วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2545 หน้า 1-5
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ยศ สันตสมบัติ. (2542). *พรอยด์และพัฒนาการของจิตวิเคราะห์: จากความฝันสู่ทฤษฎีสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ. (2548). การทำความเข้าใจ “เพศสถานะ” และ “เพศวิถี” ในสังคมไทย. ใน *เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย*. อมรา พงศาพิชญ์, บรรณาธิการ. หน้า 1-32. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมรักษ์ชัยสิงห์กานานนท์. (2544). *รสนิยม : ภาษาในสังคมไทยยุคบริโภคนิยม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพันธ์ บุญญภักสมภาร;รณภูมิ สามัคคีคารมย์; และพิมพ์วัลย์ บุญมงคล. (2551). *ชีวิต ตัวตน และเรื่องเพศของสาวประเภทสอง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม(วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวสา ยอดกมล. (2552). *รู้ครู-รู้นักเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันท์ ซอมรัมย์. (2541). *เจตคติต่อครูที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของผู้ปกครองครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาจิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2554). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2550). *คนชายขอบ : จากความคิดสู่ความจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัทนา อารีพรรค. (2550). *เรียนรู้เรื่องเพศกับคุณหมอ(ภาค2)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บุญศิริ.
- อภิญาเพื่อองฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาสังคมวิทยาสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- Butler, Judith. (1999). *Gender Trouble : Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
- Engler, Barbara. (1995). *Personality Theories: An Introduction*. 4th ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Goffman, Erving. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Doubleday Anchor.
- Larsen, Randy J.;& Buss, David M. (2010). *Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature*. 4th ed. New York: McGraw-Hill.

- Mattoon, Mary Ann. (1981). *Jungian Psychology in Perspective*. New York: The Free Press.
- Sanders, Douglas. (2011). The Rainbow Lobby: The Sexual Diversity Network and The Military-Installed Government in Thailand. In *Queer Bangkok : Twenty-First-Century Markets,Media, and Rights*. Peter A. Jackson, Editor.pp. 229-250. Aberdeen, Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Thurschwell, Pamela. (2000). *Sigmund Freud*.New York: Routledge.
- Vander Zander, James W. (1996). *Sociology : The Core*. 4th ed. New York: McGraw-Hill.
- Young-Eisendrath, Polly.; & Dawson, Terence. (1998). *The Cambridge Companion to Jung*. New York: Cambridge University Press.

แนวการสนทนากับผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์

ในการสนทนากับผู้เล่าเรื่องในฐานะผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์นั้น ผู้วิจัยได้ทำความรู้จักกับผู้ให้ข้อมูลทั้งสี่คนผ่านการแนะนำของบุคคลที่รู้จักและใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูล และได้ทำการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีก่อนทำการซักถามถึงเรื่องราว และประสบการณ์ในประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

แนวทางสำหรับการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลนั้นมิได้ถูกกำหนดไว้อย่างตายตัว กล่าวคือ สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ เข้าไปได้ตามแต่บริบทของการสนทนา และตามแต่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน การสร้างความยืดหยุ่นให้การสนทนาเช่นนี้ ช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกซึ่งอาจจะประเด็นหรือเรื่องราวที่น่าสนใจ ที่อยู่นอกเหนือจากข้อแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าได้

ภูมิหลัง

- พื้นเพเป็นคนจังหวัดอะไรสมาชิกในครอบครัวมีใครบ้าง ครอบครัวประกอบอาชีพอะไร
- ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง

การตระหนักรู้ถึงความแตกต่างทางเพศสภาพ

- เริ่มรู้สึกว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ เมื่อไหร่ อย่างไร เพราะอะไรถึงรู้สึกว่าแตกต่าง
- กิจกรรม หรือความสนใจ ในช่วงวัยเด็กมีอะไรบ้าง เพราะอะไรถึงรู้สึกสนใจสิ่งเหล่านั้น
- การมีปฏิสัมพันธ์หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนๆ เป็นอย่างไร เลือกที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเพศใดเป็นพิเศษ เพราะอะไร

ภูมิหลังทางการศึกษา

- การแสดงออกที่โรงเรียนในแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างไร
- การปฏิบัติจาก เพื่อนและคนรอบข้างเป็นอย่างไร
- การสร้างการยอมรับต่อสังคมรอบข้างทำอย่างไร
- เจือ้นไขหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีอะไรบ้าง ตอบสนองต่อเจือ้นไขเหล่านั้นอย่างไร
- การเลือกที่จะเป็นครู มีเหตุปัจจัยอะไรบ้างในการตัดสินใจเลือก

การก้าวเข้าสู่วิถีของอาชีพครู

- ความเป็นกะเทยเป็นอุปสรรคอย่างไรในการเรียนในคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์
- เจือปนใจของการเป็นครูขัดแย้งกับความเป็นกะเทยอย่างไร และมีวิธีการแก้ไข หรือเผชิญกับความขัดแย้งเหล่านั้นอย่างไร
- ภาพลักษณ์และการแสดงออก ตอนเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร สังคมรอบข้างมีปฏิกิริยาอย่างไร
- ภาพลักษณ์และการแสดงออก ตอนฝึกสอนเป็นอย่างไร
- นักเรียนหรือครูคนอื่น ๆ เขาตอบสนอง ปฏิบัติกับเราอย่างไรและรู้สึกอย่างไร

วิถีชีวิตในบทบาทของครู

- เมื่อเริ่มประกอบอาชีพครู ภาพลักษณ์และการแสดงออกเป็นอย่างไร
- การวางตัว การแสดงออก ต่อ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นอย่างไร
- เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างไรบ้าง ให้การต้อนรับกับความเป็นตัวตนของเราอย่างไร
- เจือปนใจหรือกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นกะเทยมีอะไรบ้าง
- ปัญหาหรืออุปสรรคในการประกอบอาชีพครูมีอะไรบ้าง
- สร้างการยอมรับให้กับสังคมรอบข้างอย่างไร
- การปรับตัวและการเผชิญกับปัญหาหรือเจือปนใจต่างๆ เป็นอย่างไร
- ปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างไรบ้าง
- มีส่วนช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำกับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างไร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายจรงค์วิชัย ทะพิงค์แก
วันเดือนปีเกิด 21 สิงหาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 150 หมู่ 6 ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษา
โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย
พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2556 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

